

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ**
UNIVERSITY OF PATRAS

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
"ΨΗΦΙΑΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ"**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η συμβολή της υλοποίησης και εφαρμογής των
αποτελεσμάτων των ερευνητικών
προγραμμάτων των φορέων της Κεντρικής
Κυβέρνησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης
στην Ανάπτυξη της Περιφέρειας Δυτικής
Ελλάδας**

ΓΙΑΝΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ ΣΟΦΙΑ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Γιαννούκου Αθ. Ιωάννα

Ιούνιος 2022

Copyright, © Γιαννικοπούλου Σοφία, 2022
All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τη συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν την συγγραφέα και μόνο.

Η έγκριση της παρούσας εργασίας από το Πανεπιστήμιο Πατρών, δεν συνεπάγεται και την υιοθέτηση των απόψεων της συγγραφέως.

Ευχαριστίες

Η παρούσα εργασία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των υποχρεώσεων για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ψηφιακή Καινοτομία και Διοίκηση» (“Digital Innovation and Management”), του Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας, της Σχολής Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης Επιχειρήσεων, του Πανεπιστημίου Πατρών.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα της εργασίας, καθηγήτρια Κα. Γιαννούκου Αθ. Ιωάννα για τη συνεργασία και την καθοδήγηση της, καθώς και τους διδάσκοντες στο συγκεκριμένο Πρόγραμμα διότι με βοήθησαν να γνωρίσω, από την επιστημονική της διάσταση, μια διαφορετική θεματική περιοχή, σε σχέση με τις μέχρι τώρα σπουδές μου.

Ευχαριστώ επίσης, τα άτομα από το φιλικό και επαγγελματικό περιβάλλον που βοήθησαν στην εκπόνηση αυτής της εργασίας, ιδιαίτερα κατά τη διεξαγωγή της έρευνας.

Ιδιαίτερα θερμές ευχαριστίες θα ήθελα να δώσω στους γονείς και την αδελφή μου, οι οποίοι υπήρξαν πάντα ένα ανεκτίμητο στήριγμα για μένα και στους οποίους οφείλω όλη τη διαδρομή των σπουδών μου, μέχρι σήμερα.

Τέλος, ευχαριστώ τον σύζυγό μου Κωνσταντίνο, που με ενθάρρυνε να επιλέξω αυτή τη νέα επιστημονική κατεύθυνση και που χωρίς την πολύτιμη βοήθεια και στήριξή του θα ήταν αδύνατο να ολοκληρώσω αυτή την προσπάθεια.

Στη μνήμη της αδελφής μου.

Περίληψη

Τις τελευταίες δεκαετίες η υλοποίηση των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων από φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει παίξει καθοριστικό ρόλο στην περιφερειακή ανάπτυξη και στον προγραμματισμό για την υλοποίηση σημαντικών έργων σε όλους σχεδόν τους θεματικούς τομείς των αρμοδιοτήτων τους.

Η έναρξη της εκάστοτε Προγραμματικής Περιόδου αποτελούσε και αποτελεί κάθε φορά την έναρξη ενός μεγάλου αριθμού έργων ενώ δεν είναι τυχαίο ότι το περιεχόμενο και η διάρκεια του επιχειρησιακού προγραμματισμού και των στρατηγικών πλάνων του κάθε φορέα, εναρμονίζονται με την αντίστοιχη Προγραμματική Περίοδο.

Μεταξύ των προγραμμάτων που υλοποιούνται σε μια Περίοδο περιλαμβάνονται τα Προγράμματα ΕΣΠΑ, τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα καθώς και τα Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.

Η χαρτογράφηση των έργων που έχουν υλοποιηθεί από το 2000 έως και σήμερα ανέδειξε ότι στην πλειοψηφία συμμετείχαν φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς και ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα, ενώ ο μεγαλύτερος αριθμός έργων καταγράφεται στο διασυνοριακό Πρόγραμμα Ελλάδα – Ιταλία. Παράλληλα, οι θεματικοί τομείς σχετικοί με την Εξυπνότερη Ευρώπη (Καινοτομία, Επιχειρηματικότητα, Ψηφιακός Μετασχηματισμός), την Πιο Πράσινη Ευρώπη (Κλιματική Αλλαγή, Ενέργεια) και την Πολιτιστική κληρονομιά και τον Τουρισμό ήταν αυτοί με τα περισσότερα έργα.

Μέσα από διεξαγωγή έρευνας με χρήση διαδικτυακού ερωτηματολογίου το οποίο απευθυνόταν στους παραπάνω φορείς, επιχειρήθηκε η διερεύνηση της αντίληψης που επικρατεί για την επίδραση των αποτελεσμάτων της υλοποίησης των διασυνοριακών και διακρατικών ευρωπαϊκών έργων στους εμπλεκόμενους φορείς, σε επίπεδο φορέων που ανήκουν στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Οι ερωτήσεις οργανώθηκαν σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης, τα οποία είναι η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα, η βιωσιμότητα, και η προστιθέμενη αξία.

Συμπερασματικά, προκύπτει ότι υπάρχει θετική αντίληψη σχετικά με τη συμβολή των έργων στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη δίχως όμως να λείπουν πιο μετριοπαθείς εκδοχές σε ορισμένες κατηγορίες διερεύνησης.

Λέξεις κλειδιά: Ευρωπαϊκά προγράμματα, Interreg, εδαφική συνεργασία, αξιολόγηση υλοποίησης, περιφερειακή ανάπτυξη, προγραμματική περίοδος

Abstract

At the recent decades, the implementation of European Programmes by central government and local authorities has played a decisive role in regional development and also in the planning for the implementation of important projects, covering almost all thematic areas of their responsibilities.

The beginning of each Programming Period constitutes the beginning of numerous projects, and it is not a coincidence that the content and the duration of the operational and strategic planning of each institution is coordinated with the respective Programming Period.

Between the Programmes that are being implemented within a Period are, the NSRF Programmes, the Sectoral Operational Programmes, the Regional Operational Programmes and the European Territorial Cooperation Programmes.

Through the mapping of the projects that have been implemented from 2000 until today, it appears that the majority of the participating bodies belongs to the local government and to the academic or research institutions, while the largest number of projects is recorded at the cross-border Programme Greece - Italy. At the same time, the thematic areas related to Smarter Europe (Innovation, Entrepreneurship, Digital Transformation), Greener Europe (Climate Change, Energy) and Cultural Heritage and Tourism were the ones with the bigger number of projects.

A survey which was conducted using an online questionnaire addressing to the above-mentioned institutions, attempted to investigate the prevailing perception of the impact of the results of the implementation of cross-border and transnational European projects on the stakeholders, at the level of bodies within the boundaries of the Region of Western Greece. The questions were organized according to specific evaluation criteria, such as effectiveness, efficiency, sustainability, and added value.

In conclusion, it appears that there is a positive perception for the contribution of the projects to the local and regional development without, however, lacking more moderate views, at certain categories in quest.

Key words: European programmes, Interreg, territorial cooperation, evaluation, regional development, programming period

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	2
Περίληψη	3
Abstract	4
1. Εισαγωγή	10
1.1 Σκοπός της εργασίας	10
1.2 Δομή της Εργασίας.....	11
1.3 Γενικές έννοιες - Ορισμοί	12
1.3.1 Προγραμματική Περίοδος.....	12
1.3.2 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	12
1.3.3 Δικαιούχοι Φορείς υλοποίησης.....	13
2. Ιστορική αναδρομή – Παρουσίαση Προγραμμάτων – Ταμεία Χρηματοδότησης	15
2.1 Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα – Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης	15
2.1.1 Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα	15
2.1.2 Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης	15
2.2 ΕΣΠΑ 2007 – 2013	17
2.3 ΕΣΠΑ 2014 – 2020	18
2.3.1 Τομεακά και Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.....	19
2.4 ΕΣΠΑ 2021-2027	20
2.4.1 Προγράμματα Interreg 2021 - 2027.....	23
2.5 Ταμεία χρηματοδότησης	24
2.5.1 Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.....	25
2.5.2 Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.....	25
2.5.3 Ταμείο Συνοχής.....	27
3. Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας	28
3.1 Άξονες προτεραιότητας – Ειδικό Στόχοι	29
3.1.1 Πρόγραμμα Ελλάδα – Ιταλία 2014-2020.....	30

3.1.2	Πρόγραμμα Interreg ADRION 2014-2020	32
3.1.3	Πρόγραμμα Interreg BALKAN MED	34
3.1.4	Πρόγραμμα Interreg MED	35
3.1.5	Πρόγραμμα ENI CBC MED	36
3.1.6	Πρόγραμμα Interreg EUROPE	38
4.	Χαρτογράφηση έργων	39
4.1	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	39
4.1.1	Δήμοι της Περιφέρειας	39
4.1.2	Νομικά Πρόσωπα και Αναπτυξιακές Εταιρείες της Περιφέρειας	40
4.1.3	Ακαδημαϊκά και ερευνητικά Ιδρύματα της Περιφέρειας	40
4.2	Παρουσίαση στατιστικών δεδομένων	40
4.2.1	Πηγή δεδομένων	41
4.2.2	Φορείς υλοποίησης	41
4.2.3	Νομική μορφή - τύπος φορέων	43
4.2.4	Αριθμός έργων ανά Πρόγραμμα	44
4.2.5	Έργα ανά θεματικό τομέα	46
5.	Έρευνα.....	47
5.1	Ερευνητική προσέγγιση	47
5.1.1	Είδος αξιολόγησης	47
5.2	Προσδιορισμός του δείγματος	48
5.3	Παρουσίαση ερωτηματολογίου.....	48
5.3.1	Γενικές ερωτήσεις.....	49
5.3.2	Ερωτήσεις αξιολόγησης.....	50
6.	Επεξεργασία και παρουσίαση αποτελεσμάτων έρευνας	53
6.1	Παρουσίαση ευρημάτων	53
6.1.1	Γενικές ερωτήσεις.....	53
6.1.2	Κριτήριο αξιολόγησης – Αποτελεσματικότητα.....	59
6.1.3	Κριτήριο αξιολόγησης – Αποδοτικότητα	63

6.1.4	Κριτήριο αξιολόγησης – Βιωσιμότητα	66
6.1.5	Κριτήριο αξιολόγησης – Προστιθέμενη Αξία	69
7.	Συμπεράσματα.....	74
7.1.1	Συμπεράσματα χαρτογράφησης των έργων.....	74
7.1.2	Συμπεράσματα από τη διεξαγωγή της έρευνας.....	74
7.2	Περιορισμοί της έρευνας.....	76
7.3	Περαιτέρω έρευνα	77
8.	Βιβλιογραφία	79
9.	Παράρτημα	82
9.1	Ερωτηματολόγιο Google Forms	82

Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 1: Θεματικοί Στόχοι 2014-2020	30
--	----

Πίνακας Πινάκων

Πίνακας 1: Δήμοι Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας	40
Πίνακας 2: Φορείς υλοποίησης έργων 2000-2020	43
Πίνακας 3: Νομική μορφή - τύπος φορέων	44
Πίνακας 4: Αριθμός έργων ανά Πρόγραμμα	45
Πίνακας 5: Έργα ανά θεματικό τομέα	46
Πίνακας 6: Κατηγορία Φορέα.....	54
Πίνακας 7: Ονομασία Φορέα.....	55
Πίνακας 8: Ρόλος κατά την υλοποίηση των έργων.....	55
Πίνακας 9: Θεματικός τομέας έργων.....	56
Πίνακας 10: Είδος δράσεων που υλοποιήθηκαν.....	57
Πίνακας 11: Αριθμός έργων ανά Φορέα.....	58
Πίνακας 12: Πιο σημαντικά προβλήματα κατά την υλοποίηση	58
Πίνακας 13: Βαθμός επίτευξης τεθέντων στόχων	59
Πίνακας 14: Βαθμός συμβολής στους στόχους του Φορέα.....	60
Πίνακας 15: Βαθμός εμπλοκής και ενεργού συμμετοχής των δικαιούχων	61
Πίνακας 16: Βαθμός κατά τον οποίο τα έργα ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες του Φορέα	62

Πίνακας 17: Βαθμός επάρκειας διαθέσιμου προϋπολογισμού	63
Πίνακας 18: Σχέση μεταξύ κόστους και αντικειμένου υλοποίησης	64
Πίνακας 19: Βαθμός αξιοποίησης υφιστάμενων πόρων του Φορέα	65
Πίνακας 20: Βαθμός αξιοποίησης των αποτελεσμάτων	66
Πίνακας 21: Βαθμός ενσωμάτωσης των αποτελεσμάτων	67
Πίνακας 22: Βαθμός επιρροής των αποτελεσμάτων των έργων στον προγραμματισμό	68
Πίνακας 23: Βαθμός ενίσχυσης υφιστάμενων δράσεων.....	69
Πίνακας 24: Βαθμός διεύρυνσης πεδίων δράσης	70
Πίνακας 25: Βαθμός ενίσχυσης θεσμικής επάρκειας	71
Πίνακας 26: Βαθμός συμβολής στην Τοπική και Περιφερειακή ανάπτυξη	72

Πίνακας Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Φορείς υλοποίησης έργων 2000-2020 _____	43
Διάγραμμα 2: Νομική μορφή - τύπος φορέων _____	44
Διάγραμμα 3: Αριθμός έργων ανά Πρόγραμμα _____	46
Διάγραμμα 4: Έργα ανά θεματικό τομέα _____	46
Διάγραμμα 5: Κατηγορία Φορέα _____	54
Διάγραμμα 6: Ρόλος κατά την υλοποίηση των έργων _____	55
Διάγραμμα 7: Θεματικός τομέας έργων _____	56
Διάγραμμα 8: Είδος δράσεων που υλοποιήθηκαν _____	57
Διάγραμμα 9: Αριθμός έργων ανά Φορέα _____	58
Διάγραμμα 10: Πιο σημαντικά προβλήματα κατά την υλοποίηση _____	59
Διάγραμμα 11: Βαθμός επίτευξης τεθέντων στόχων _____	60
Διάγραμμα 12: Βαθμός συμβολής στους στόχους του Φορέα _____	61
Διάγραμμα 13: Βαθμός εμπλοκής και ενεργού συμμετοχής των δικαιούχων _____	62
Διάγραμμα 14: Βαθμός κατά τον οποίο τα έργα ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες του Φορέα _____	63
Διάγραμμα 15: Βαθμός επάρκειας διαθέσιμου προϋπολογισμού _____	64
Διάγραμμα 16: Σχέση μεταξύ κόστους και αντικειμένου υλοποίησης _____	65
Διάγραμμα 17: Βαθμός αξιοποίησης υφιστάμενων πόρων του Φορέα _____	66
Διάγραμμα 18: Βαθμός αξιοποίησης των αποτελεσμάτων _____	67
Διάγραμμα 19: Βαθμός ενσωμάτωσης των αποτελεσμάτων _____	68
Διάγραμμα 20: Βαθμός επιρροής των αποτελεσμάτων των έργων στον προγραμματισμό _____	69

Διάγραμμα 21: Βαθμός ενίσχυσης υφιστάμενων δράσεων _____	70
Διάγραμμα 22: Βαθμός διεύρυνσης πεδίων δράσης _____	71
Διάγραμμα 23: Βαθμός ενίσχυσης θεσμικής επάρκειας _____	72
Διάγραμμα 24: Βαθμός συμβολής στην Τοπική και Περιφερειακή ανάπτυξη _____	73

1. Εισαγωγή

Για πάνω από τέσσερις δεκαετίες η Ελλάδα συμμετέχει στον σχεδιασμό αλλά κυρίως στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων, από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), έργων τα οποία καλύπτουν ένα ιδιαίτερα ευρύ φάσμα εφαρμογής και καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό την αναπτυξιακή πορεία της. Τόσο κατά το παρελθόν (δεκαετίες 1990 - 2000) όσο και τα τελευταία χρόνια, η έναρξη μιας περιόδου χρηματοδότησης σηματοδοτούσε την έναρξη του προγραμματισμού και της υλοποίησης σημαντικών έργων σε υποδομές, σε επιχορήγηση επιχειρήσεων, στην ανάπτυξη ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων, στην κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού, στην εκπόνηση στρατηγικών σχεδίων κλπ.

Ο προγραμματισμός αυτός εντάσσεται στην γενικότερη περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και αφορά όλους τους τομείς και όλα τα επίπεδα, τόσο σε πανευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, φτάνοντας στις περιφέρειες, στους δήμους και στις τοπικές κοινότητες. Η στρατηγική της ΕΕ σχετικά με την προώθηση και την στήριξη της συνολικής αρμονικής ανάπτυξης των Κρατών Μελών και των περιφερειών της, είναι μέρος της πολιτικής συνοχής της ΕΕ. Η πολιτική υλοποιείται από τη συνεργασία εθνικών και περιφερειακών φορέων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ε.Ε.).

1.1 Σκοπός της εργασίας

Σκοπός της εργασίας είναι να διερευνηθεί η συμβολή της υλοποίησης και εφαρμογής των αποτελεσμάτων των ερευνητικών προγραμμάτων των φορέων της Κεντρικής Κυβέρνησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ανάπτυξη της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, με έμφαση στα διασυνοριακά ή διακρατικά ευρωπαϊκά προγράμματα.

Προκειμένου να εξαχθούν τα όποια συμπεράσματα θα πραγματοποιηθεί έρευνα σε δύο επίπεδα. Αρχικά θα αναλυθούν τα δεδομένα που αφορούν τα έργα των παραπάνω προγραμμάτων τα οποία έχουν υλοποιηθεί ή υλοποιούνται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Η ανάλυση αποσκοπεί στην εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τους φορείς υλοποίησης, τις θεματικές προτεραιότητες και τους στόχους. Το δεύτερο επίπεδο περιλαμβάνει τη διενέργεια έρευνας μέσω διαδικτυακού ερωτηματολογίου το οποίο θα απευθύνεται σε φορείς οι οποίοι έχουν συμμετέχει ή εξακολουθούν να συμμετέχουν στην υλοποίηση των παραπάνω έργων.

Με βάση την παραπάνω προσέγγιση διαμορφώνεται και το παρακάτω ερώτημα, ως βασικό ερευνητικό ερώτημα της εργασίας.

Ποια είναι η αντίληψη που επικρατεί για την επίδραση των αποτελεσμάτων της υλοποίησης των διασυνοριακών και διακρατικών ευρωπαϊκών έργων στους εμπλεκόμενους φορείς;

1.2 Δομή της Εργασίας

Στο πρώτο κεφάλαιο, πραγματοποιείται μια γενική αναφορά στο αντικείμενο μελέτης, παρουσιάζονται έννοιες όπως η Προγραμματική Περίοδος, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, οι δικαιούχοι φορείς υλοποίησης ενώ παράλληλα διατυπώνεται ο σκοπός της εργασίας και το βασικό ερευνητικό ερώτημα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, πραγματοποιείται μια σύντομη ιστορική αναδρομή, ξεκινώντας από τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα, τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης και τα Προγράμματα ΕΣΠΑ, από το 2007 έως και το επερχόμενο 2021-2027. Γίνεται επίσης αναφορά στα Προγράμματα Interreg 2021 – 2027 καθώς και στα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, με την παρουσίαση ταμείων όπως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας με έμφαση σε αυτά που υπάρχει δικαίωμα συμμετοχής για τους φορείς της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, πραγματοποιώντας ιδιαίτερη ανάλυση στους Άξονες προτεραιότητας και τους ειδικούς στόχους αυτών.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, πραγματοποιείται η χαρτογράφηση των έργων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας χρησιμοποιώντας ως κύρια πηγή, βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (www.keep.eu). Παράλληλα γίνεται επεξεργασία των δεδομένων αυτών όσον αφορά τους Φορείς υλοποίησης, τους θεματικούς τομείς, τον αριθμό των έργων ανά Πρόγραμμα κ.α.

Στο πέμπτο κεφάλαιο διατυπώνεται το πλαίσιο δημιουργίας ερωτηματολογίου, το είδος των ερωτήσεων και ο προσδιορισμός του δείγματος. Σύμφωνα με τα παραπάνω, σε συνδυασμό με τον ερευνητικό σκοπό της εργασίας, πραγματοποιείται τεκμηρίωση της επιλογής των ερωτήσεων και η οργάνωσή τους σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης τα οποία είναι η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα, η βιωσιμότητα, και η προστιθέμενη αξία.

Στο έκτο κεφάλαιο, παρουσιάζονται τα ευρήματα της έρευνας, τόσο με τη μορφή ποσοτικών δεδομένων όσο και με τη μορφή διαγραμμάτων για πληρέστερη παρουσίαση της διαθέσιμης πληροφορίας.

Στο τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της εργασίας όπως προέκυψαν αφενός από τη χαρτογράφηση η οποία πραγματοποιήθηκε στο τέταρτο κεφάλαιο και αφετέρου, από την διεξαγωγή της έρευνας, ομαδοποιημένα σύμφωνα με τα επιλεγμένα κριτήρια αξιολόγησης. Τέλος, γίνεται αναφορά τους ερευνητικούς περιορισμούς της εργασίας καθώς και στα ανοικτά θέματα – προτάσεις για περαιτέρω διερεύνηση.

1.3 Γενικές έννοιες - Ορισμοί

1.3.1 Προγραμματική Περίοδος

Το πλαίσιο της πολιτικής συνοχής έχει θεσπιστεί πλέον για μια περίοδο 7 ετών και η περίοδος αυτή αποκαλείται Προγραμματική Περίοδος¹ (Π.Π.). Αρχικά αποφασίζεται ο προϋπολογισμός και οι κανόνες από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο βάσει πρότασης της Ε.Ε.. Εν συνεχεία, οι αρχές και οι προτεραιότητες της πολιτικής συνοχής διυλίζονται μέσω μιας διαδικασίας διαβούλευσης μεταξύ της Επιτροπής και των χωρών της ΕΕ. Γενικότερα, οι ευρωπαϊκές πολιτικές αξιοποιούν κοινούς πόρους επιδιώκοντας την αντιμετώπιση προκλήσεων, την πολυεπίπεδη σύγκλιση μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών τους [ΕΚΔΑ, 2021].

Κάθε κράτος υποβάλλει ένα προσχέδιο Σύμβασης Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ), το οποίο επισκοπεί τη στρατηγική της χώρας και προτείνει έναν κατάλογο προγραμμάτων. Επιπλέον, κάθε κράτος παρουσιάζει προσχέδια προγράμματα τα οποία καλύπτουν ολόκληρη τη χώρα ή/και περιφέρειες αλλά και περισσότερες από μια χώρες. Τα προγράμματα παρουσιάζουν τις προτεραιότητες της χώρας και/ή των περιφερειών ή της συγκεκριμένης συνεργαζόμενης περιοχής. Τα προγράμματα υλοποιούνται από τα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους. Αυτό σημαίνει την επιλογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση εκατοντάδων χιλιάδων έργων. Αυτή η εργασία οργανώνεται από Διαχειριστικές Αρχές σε κάθε χώρα και/ή περιφέρεια.

1.3.2 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

¹ Πηγή: https://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/el/policy/how/stages-step-by-step/, Πρόσβαση: 20/12/2021

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα² (Ε.Π.) είναι αναλυτικά σχέδια στα οποία η κάθε χώρα ορίζει πώς θα διατεθούν τα κονδύλια από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία³ (ΕΔΕΤ) κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου. Μπορούν να καταρτιστούν για μια συγκεκριμένη περιφέρεια ή για έναν πανεθνικής κλίμακας θεματικό στόχο (π.χ. Περιβάλλον). Για τον στόχο «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία», καταρτίζονται διασυνοριακά ή διαπεριφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα. Σε κάθε Πρόγραμμα υλοποιείται ένας αριθμός από Έργα (Projects) στα οποία συμμετέχουν οι τελικοί δικαιούχοι φορείς. Το πλαίσιο υλοποίησης ενός έργου καθορίζεται από τη σχετική πρόσκληση υποβολής προτάσεων μέσα στην οποία καθορίζονται οι άξονες προτεραιότητας, οι θεματικοί στόχοι, ο προϋπολογισμός, ποιοι έχουν δικαίωμα συμμετοχής, η διάρκεια υλοποίησης κλπ.

1.3.3 Δικαιούχοι Φορείς υλοποίησης

Σε κάθε πρόσκληση υποβολής προτάσεων καθορίζεται, μεταξύ άλλων, ποιες κατηγορίες φορέων έχουν δικαίωμα να υποβάλουν σχέδια προς χρηματοδότηση. Μια γενική κατηγορία φορέων είναι αυτή των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, τα μέλη της οποίας καθορίζονται με ευθύνη της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης⁴) το οποίο περιλαμβάνει τους φορείς εκείνους όπου με βάση τα κριτήρια του Κανονισμού της Ε.Ε. 549/2013 (Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών 2010 – European System of Accounts (ESA 2010)) χαρακτηρίζονται ως φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Το Μητρώο αυτό περιλαμβάνει φορείς οι οποίοι ανήκουν στις ακόλουθες 4 κύριες κατηγορίες:

- i. Κεντρική Κυβέρνηση – Νομικά Πρόσωπα Κεντρικής Κυβέρνησης και Δημόσιες Επιχειρήσεις (Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ., Α.Ε.)
- ii. Δημόσια Νοσοκομεία
- iii. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Εποπτευόμενοι Φορείς τους
- iv. Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης

² Πηγή: https://ec.europa.eu/regional_policy/el/policy/what/glossary/o/operational-programme, Πρόσβαση: 15/12/2021

³ Πηγή: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/european-structural-and-investment-funds_el, Πρόσβαση: 29/01/2022

⁴ Πηγή: <https://www.statistics.gr/register-general-government-entities>, Πρόσβαση: 23/12/2021

1.3.3.1 Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Οι δήμοι και οι περιφέρειες συγκροτούν τον πρώτο (Δήμοι) και δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης (Περιφέρειες) (Ν.3852/2010⁵), όπως αυτός κατοχυρώνεται από τις διατάξεις του άρθρου 102 του Συντάγματος και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας [Ε.Ε., 2017].

Σύμφωνα με το άρθρο 96 του Ν.3852/2010, οι δήμοι και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου αυτών, μπορούν να συμμετέχουν και να συγχρηματοδοτούν την κατάρτιση και εκτέλεση οποιασδήποτε κατηγορίας προγραμμάτων και μέτρων, εφόσον οι δράσεις τους συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική πρόνοια και συνοχή, την περιβαλλοντική προστασία και την εν γένει βελτίωση της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας.

Οι περιφέρειες αντίστοιχα (άρθρο 186 του Ν.3852/2010), σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και υλοποιούν πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη και τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές. Παράλληλα, είναι υπεύθυνες για τον περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό, τον προγραμματισμό, την υλοποίηση των σχετικών με αυτόν δράσεων και την παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της περιφέρειας. Τέλος, έχουν την αρμοδιότητα για την κατάρτιση και υλοποίηση των πολυτομεακών και πολυταμειακών Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ), εντός της διοικητικής τους χωρικής ευθύνης.

1.3.3.2 Ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα

Δικαιούχοι συμμετοχής στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων αποτελούν φυσικά και τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα καθώς και τα Ερευνητικά Κέντρα τα οποία έχουν συσταθεί από την ελληνική Πολιτεία και δραστηριοποιούνται στο ιδιαίτερα ευρύ αντικείμενο της έρευνας και της ανάπτυξης. Στην παρούσα εργασία, η συμμετοχή των ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων θα εξεταστεί μόνο ως προς τη συμμετοχή τους στα διακρατικά και διασυνοριακά προγράμματα, αφήνοντας εκτός την ιδιαίτερα πλούσια δραστηριότητά τους σε αμιγώς ερευνητικά προγράμματα. Ο λόγος είναι ότι τα πρώτα έχουν μεγαλύτερη συσχέτιση με την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη της γεωγραφικής περιοχής στην οποία εδρεύουν αυτά τα ιδρύματα.

⁵ ΝΟΜΟΣ 3852 ΦΕΚ Α' 87/7.6.2010, Νέα Αρχιτεκτονική της ΑυτοΔιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης

2. Ιστορική αναδρομή – Παρουσίαση Προγραμμάτων – Ταμεία Χρηματοδότησης

2.1 Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα – Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης

2.1.1 Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα

Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα⁶ (Μ.Ο.Π.) ήταν η πρώτη προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (1986-1993) για άσκηση ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής απέναντι στη δυνατότητα των μειονεκτούντων, σε σχέση με αυτές της κεντρικής και βόρειας Ευρώπης, περιοχές της νότιας Ευρώπης, να προσαρμοστούν στις ανταγωνιστικές απαιτήσεις. Τα Μ.Ο.Π. έθεσαν ως στόχο την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των περιφερειών της χώρας και στόχευσαν, μέσα από την αξιοποίηση των παραγωγικών πόρων, στην αναπροσαρμογή της παραγωγής και στην αναδιάρθρωση των πηγών εκμετάλλευσης με βασικό κριτήριο το συγκριτικό πλεονέκτημα της κάθε περιφέρειας [Σαμαθρακής Β., Παπαδιοδώρου Γ., 1996].

2.1.2 Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης

Το 1988 ξεκίνησε ο θεσμός των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (ΚΠΣ) μέσα από μια δομική αλλαγή στη λειτουργία των Διαρθρωτικών Ταμείων. Τα ΚΠΣ σχημάτιζαν ένα ενδεικτικό αλλά ταυτόχρονα δεσμευτικό προγραμματικό πλαίσιο για τις Κοινοτικές παρεμβάσεις, καθορίζοντας με αυτόν τον τρόπο τους άξονες προτεραιότητας. Η μεταρρύθμιση αυτή, μεταβίβαζε την ευθύνη σχεδιασμού και υλοποίησης αναπτυξιακών προγραμμάτων τόσο στις εθνικές και περιφερειακές αρχές της χώρας όσο και στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Το Α΄ ΚΠΣ υλοποιήθηκε την περίοδο 1989-1993, η οποία χαρακτηρίστηκε κυρίως από τη μεγάλη διασπορά των διαθέσιμων πόρων σε μικρά έργα υποδομής σε ολόκληρη τη χώρα, στηρίζοντας γενικευμένα την οικονομική δραστηριότητα και βελτιώνοντας το επίπεδο ζωής στις αγροτικές και επαρχιακές περιοχές. Αναβαθμίστηκε το επαρχιακό οδικό δίκτυο και ενισχύθηκε ο εκσυγχρονισμός των μικρών γεωργικών επιχειρήσεων και η ίδρυση μικρομεσαίων ξενοδοχειακών μονάδων [Σαμαθρακής Β., Παπαδιοδώρου Γ., 1996]

⁶ Πηγή: <http://www.hellaskps.gr/1986-1999.htm>, Πρόσβαση: 18/01/2022

Ακολούθησε το Β΄ ΚΠΣ⁷ την περίοδο 1994-1999, το οποίο περιελάμβανε μια σημαντική αύξηση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων, ώστε η Κοινότητα να μπορεί να ανταποκριθεί στις νέες ευθύνες της, όπως αυτές είχαν προσδιοριστεί με τη Συνθήκη του Μάαστριχ. Δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση σε έργα υποδομής και εθνικής σημασίας για την ενίσχυση της εξωστρέφειας της οικονομίας και στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης μέσα από ένα ευρύτερο φάσμα δραστηριοτήτων και με κύριους στόχους τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και τη δημιουργία καλύτερων συνθηκών διαβίωσης στα αστικά κέντρα. Κύριο χαρακτηριστικό της περιόδου αυτής είναι η προετοιμασία της χώρας για την ένταξή της στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση καθώς και η υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής σε ολόκληρη την επικράτεια.

Στη συνέχεια, το Γ΄ ΚΠΣ⁸ (2000-2006) αποτέλεσε, για εκείνη την περίοδο, το μεγαλύτερο αναπτυξιακό πρόγραμμα της χώρας καθώς εισήγαγε σημαντικές καινοτομίες στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της.

Οι στόχοι - προτεραιότητες του ΚΠΣ 2000-2006 που αναφέρονται παρακάτω, εστίαζαν σε επενδύσεις, στο φυσικό, ανθρώπινο και γνωστικό κεφάλαιο, που μπορούσαν να συμβάλλουν περισσότερο στην αύξηση της παραγωγικότητας και στην εμβάθυνση της ανάπτυξης στην Ελλάδα:

1. Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων και προώθηση της απασχόλησης
2. Ανάπτυξη του συστήματος μεταφορών (οδικές, σιδηροδρομικές, αστικές μεταφορές, αερολιμένες, λιμένες, συνδυασμένες μεταφορές και εμπορευματικά κέντρα, ασφάλεια)
3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας με στόχο την αειφόρο ανάπτυξη (περιλαμβάνει τους τομείς Μεταποίησης και Υπηρεσιών, Έρευνας και Τεχνολογίας, Τουρισμού, Ενέργειας – Φυσικών Πόρων)
4. Αγροτική ανάπτυξη και αλιεία
5. Ποιότητα ζωής (παρεμβάσεις που αφορούν στο περιβάλλον και στη φυσική κληρονομιά, στον πολιτισμό και στον τομέα της υγείας – πρόνοιας)
6. Κοινωνία της πληροφορίας (παρεμβάσεις που αφορούν τομείς όπως εκπαίδευση, πολιτισμό, δημόσια διοίκηση, υγεία και πρόνοια, περιβάλλον, απασχόληση, ψηφιακή οικονομία, επικοινωνίες)

⁷ Πηγή: <http://www.hellaskps.gr/Details.asp?L1=3&L2=2>, Πρόσβαση: 18/01/2022

⁸ Πηγή: <http://www.hellaskps.gr/2000-2006.htm>, Πρόσβαση: 18/01/2022

7. Περιφερειακή ανάπτυξη (με στόχο την μείωση των αποκλίσεων ανάπτυξης μεταξύ των περιφερειών, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους και την αύξηση της απασχόλησης)

Για την υλοποίηση των στόχων του Γ' ΚΠΣ καταρτίστηκαν 25 επιχειρησιακά προγράμματα (13 περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα, 11 τομεακά και 1 επιχειρησιακό πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια»).

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγχρηματοδοτούσαν, εκτός από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες [Εξάρχου Τ., 2016].

Οι τέσσερις κοινοτικές πρωτοβουλίες των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων για το χρονικό διάστημα 2000 -2006 ήταν:

- EQUAL: διεθνική συνεργασία για την προώθηση νέων πρακτικών και καταπολέμηση των πάσης φύσεως διακρίσεων και των ανισοτήτων στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας
- LEADER+: ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω ολοκληρωμένων αναπτυξιακών προγραμμάτων και συνεργασίας ομάδων τοπικής δράσης
- URBAN II: οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση των πόλεων και των συνοικιών που αντιμετώπιζαν κρίση, ώστε να προωθηθεί η βιώσιμη αστική ανάπτυξη
- INTERREG III: διασυνοριακή, διεθνική και διαπεριφερειακή συνεργασία που απέβλεπε στην τόνωση της ανάπτυξης και στην ισόρροπη και αρμονική διευθέτηση του ευρωπαϊκού εδάφους

2.2 ΕΣΠΑ 2007 – 2013

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς⁹ (ΕΣΠΑ 2007 – 2013) αποτέλεσε το πλαίσιο αναφοράς για τον προγραμματισμό των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο, για την περίοδο 2007-2013. Εκπονήθηκε στο πλαίσιο της νέας στρατηγικής προσέγγισης για την Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την οποία το ΕΣΠΑ «εξασφαλίζει ότι η συνδρομή από τα Ταμεία συμβαδίζει με τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχή και προσδιορίζει το σύνδεσμο μεταξύ των κοινοτικών προτεραιοτήτων αφενός και του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων αφετέρου».

⁹ Πηγή: <https://www.espa.gr/el/Pages/DictionaryFS.aspx?item=148>, Πρόσβαση: 26/01/2022

Βάσει των ανωτέρω, η **στοχοθεσία του ΕΣΠΑ** διατυπώθηκε σε 4 επίπεδα:

- στο επίπεδο των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ
- στο επίπεδο των **θεματικών (5)** και **χωρικών (3) προτεραιοτήτων**, όπως απαιτείται από το Γενικό Κανονισμό των Ταμείων
- στο επίπεδο των **γενικών στόχων (17)**, στους οποίους αναλύεται κάθε θεματική προτεραιότητα
- στο επίπεδο των **ειδικών στόχων** και των **κύριων μέσων** επίτευξης.

Παράλληλα, η αναπτυξιακή στρατηγική διαμορφώθηκε και με γνώμονα τις **εθνικές πολιτικές** που διατυπώνονται σε στρατηγικά έγγραφα όπως:

- η Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008
- η Ψηφιακή Στρατηγική 2006-2013
- το «Σχέδιο Ανάπτυξης Μεταφορών 2007-2013 και εικοσαετίας»
- Εθνική Λιμενική Πολιτική
- το Εθνικό Σχέδιο Στρατηγικής Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 κλπ.

2.3 ΕΣΠΑ 2014 – 2020

Το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ 2014-2020), καθορίζει το πλαίσιο για αναπτυξιακές παρεμβάσεις της Ελλάδας με την χρηματοδοτική υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ αντανάκλαται η αναπτυξιακή στρατηγική και οι προτεραιότητες των δράσεων, οι οποίες συγχρηματοδοτήθηκαν από τα διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε..

Το αναπτυξιακό όραμα του ΕΣΠΑ¹⁰ αποτυπώνεται ως εξής: *«Συμβολή στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρέφει, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης.»*

¹⁰ Πηγή: <https://www.espa.gr/el/Pages/staticESPA2014-2020.aspx>, Πρόσβαση: 29/01/2022

Μέσω της υλοποίησης του ΕΣΠΑ επιδιώκεται η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών της χώρας που συνετέλεσαν στην εμφάνιση της οικονομικής κρίσης αλλά και των προβλημάτων, οικονομικών και κοινωνικών, που αυτή δημιούργησε.

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελείται από 33 Προγράμματα, από τα οποία τα 7 είναι Τομεακά, τα 13 Περιφερειακά και τα υπόλοιπα 13 Διασυνοριακά. Τα Τομεακά Προγράμματα αφορούν έναν ή περισσότερους θεματικούς τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα. Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις ελληνικές Περιφέρειες, περιλαμβάνουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας.

Τα προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΕΣ) που προβλέπονται είναι 13 και αποτελούν βασικό εργαλείο για την ενδυνάμωση των χωρικών συνεργασιών σε ευρωπαϊκό πλαίσιο, αλλά και με τρίτες χώρες και συνέστησαν μια από τις κύριες επιλογές για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 (συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων για την Αγροτική Ανάπτυξη και την Αλιεία) που αφορούν έναν ή περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα, είναι 7 σε αριθμό.

2.3.1 Τομεακά και Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ) αφορούν έναν ή περισσότερους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα. Συγκεκριμένα:

1. Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία
2. Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη
3. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
4. Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα
5. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια»
6. Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης
7. Αλιεία και Θάλασσα

Το ΕΣΠΑ, εκτός από τα τομεακά προγράμματα, περιλαμβάνει 13 πολυτομεακά και πολυταμειακά Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ). Κάθε μία από τις ελληνικές Περιφέρειες υλοποιεί αντίστοιχα ένα περιφερειακό πρόγραμμα το οποίο περιλαμβάνει έργα και δράσεις περιφερειακής κλίμακας και στοχεύει στο να αξιοποιήσει και να αναδείξει τα τοπικά πλεονεκτήματα. Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα είναι:

1. Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης
2. Κεντρικής Μακεδονίας
3. Δυτικής Μακεδονίας
4. Ιονίων Νήσων
5. Ηπείρου
6. Θεσσαλίας
7. Στερεάς Ελλάδας
8. Αττικής
9. Δυτικής Ελλάδας
10. Πελοποννήσου
11. Βορείου Αιγαίου
12. Κρήτης
13. Νοτίου Αιγαίου.

Το κοινό τους σημείο είναι η ενίσχυση της δυνατότητας των περιφερειακών και τοπικών αρχών να εφαρμόσουν ένα πλήρες φάσμα δράσεων που στοχεύουν στο να εξυπηρετήσουν τις κύριες προτεραιότητες του ΕΣΠΑ.

2.4 ΕΣΠΑ 2021-2027

Σύμφωνα με το Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ 2021-2027), οι πολιτικές της ΕΕ θα καθοδηγούνται από πέντε κύριους στόχους της Πολιτική Συνοχής για το 2021-2027 [(ΕΣΠΑ, 2021), (Ε.Ε., 2018)]:

- Μια **Εξυπνότερη Ευρώπη**, μέσω της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, του οικονομικού μετασχηματισμού και της στήριξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.
- Μια **Πιο Πράσινη Ευρώπη** χωρίς εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, που εφαρμόζει τη συμφωνία του Παρισιού και επενδύει στην ενεργειακή μετάβαση, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.
- Μια **Πιο Συνδεδεμένη Ευρώπη**, με στρατηγικά δίκτυα μεταφορών και ψηφιακά δίκτυα.
- Μια **Πιο Κοινωνική Ευρώπη**, που υλοποιεί τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και στηρίζει την ποιοτική απασχόληση, την εκπαίδευση, τις δεξιότητες, την κοινωνική ένταξη και την ίση πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη.

- Μια **Ευρώπη Πιο Κοντά στους Πολίτες**, με τη στήριξη των αναπτυξιακών στρατηγικών που καταρτίζονται σε τοπικό επίπεδο και της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης σε όλη την ΕΕ.

Σε εθνικό επίπεδο οι προτεραιότητες που τίθενται βάσει των παραπάνω Στόχων Πολιτικής αλλά και τα συσχετιζόμενα Προγράμματα τα οποία προτάθηκαν στην Ε.Ε. διαμορφώνονται ως εξής¹¹:

ΣΠ1 «Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού»

Κεντρικός στόχος για την ελληνική οικονομία είναι η συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας (δηλαδή της σχετικής συμμετοχής των διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν) καθώς και η στενότερη σύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία. Η στροφή της οικονομίας προς αυτή την κατεύθυνση θα πραγματοποιηθεί με τρόπο συμβατό με τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της χώρας.

Προτεινόμενα Προγράμματα:

- Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα»
- Πρόγραμμα «Ψηφιακός Μετασχηματισμός»
- Πρόγραμμα «Πολιτική Προστασία»
- 13 Περιφερειακά Προγράμματα

ΣΠ2 «Μια πιο πράσινη, χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική Ευρώπη μέσω της προώθησης της καθαρής και δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων»

Οι κύριες επιλογές πολιτικής στον τομέα της ενέργειας αφορούν τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς, την προώθηση της αυτονομίας με χρήση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για αυτοπαραγωγή και αποθήκευση, τη χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για θέρμανση/ψύξη, τη μετάβαση των νησιών σε χρήση καθαρών μορφών ενέργειας, την ενίσχυση διασυνοριακών έργων

¹¹ Πηγή: https://www.espa.gr/el/Pages/CohesionPolicy_21-27.aspx, Πρόσβαση: 22/01/2022

διασύνδεσης, την αναβάθμιση δικτύων μεταφοράς και διανομής, την ανάπτυξη κέντρων ενεργειακού ελέγχου και «έξυπνων» ενεργειακών συστημάτων και αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο, την προώθηση πρακτικών αλιείας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Προτεινόμενα Προγράμματα:

- Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή»
- Πρόγραμμα «Πολιτική Προστασία»
- Πρόγραμμα «Μεταφορές»
- 13 Περιφερειακά Προγράμματα
- Πρόγραμμα «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα»

ΣΠ3 «Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ»

Στοχεύοντας στον οικονομικό/ ψηφιακό μετασχηματισμό ενισχύεται η συνδεσιμότητα με ευρυζωνική πρόσβαση υψηλών ταχυτήτων και στηρίζεται η ανάπτυξη προσβάσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών.

Προτεινόμενα Προγράμματα:

- Πρόγραμμα «Μεταφορές»
- 13 Περιφερειακά Προγράμματα

ΣΠ4 «Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων»

Κεντρική επιδίωξη των παρεμβάσεων στον ΣΠ4 είναι μια πιο κοινωνική Ελλάδα μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της διασφάλισης ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά.

Προτεινόμενα Προγράμματα:

- Πρόγραμμα « Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»
- Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα »
- Πρόγραμμα «Ψηφιακός Μετασχηματισμός»
- 13 Περιφερειακά Προγράμματα

ΣΠ5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών»

Οι ολοκληρωμένες χωρικές στρατηγικές με την αξιοποίηση εργαλείων όπως οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) και η Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ) θα εφαρμοστούν σε περιοχές που θα πληρούν κατ' ελάχιστο τα κριτήρια που θα προσδιοριστούν από τις εθνικές αρχές και θα αναφερθούν στα Προγράμματα.

Προτεινόμενα Προγράμματα:

- 13 Περιφερειακά Προγράμματα
- Πρόγραμμα «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα»

Ειδικός Στόχος για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης

Η δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών, εδράζεται, κατά εφαρμογή σχετικού σχεδίου δράσης, σε πέντε πυλώνες: καθαρή ενέργεια, έξυπνη αγροτική παραγωγή, βιώσιμος τουρισμός, βιοτεχνία-βιομηχανία-εμπόριο και τεχνολογία-εκπαίδευση. Οι προγραμματιζόμενες δράσεις/ επενδύσεις θα είναι σε συμφωνία με τα εδαφικά σχέδια μετάβασης, τα οποία θα παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τις ανάγκες οικονομικής διαφοροποίησης, απόκτησης νέων δεξιοτήτων και περιβαλλοντικής αποκατάστασης.

Προτεινόμενο Πρόγραμμα:

- Πρόγραμμα «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση»

2.4.1 Προγράμματα Interreg 2021 - 2027

Ειδικότερα για τα Προγράμματα Interreg της περιόδου 2021 – 2027, στόχος είναι η εξάλειψη των διασυνοριακών εμποδίων και η στήριξη των διαπεριφερειακών έργων καινοτομίας [Ε.Ε., 2021].

Θα διευκολυνθεί η διαπεριφερειακή και διασυνοριακή συνεργασία χάρη στη νέα δυνατότητα των περιφερειών να χρησιμοποιούν μέρος του δικού τους μεριδίου κατανομής πόρων για τη χρηματοδότηση έργων οπουδήποτε στην Ευρώπη από κοινού με άλλες περιφέρειες. Η νέα γενιά προγραμμάτων διαπεριφερειακής και διασυνοριακής

συνεργασίας («Interreg») θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να εξαλείψουν τα διασυνοριακά εμπόδια και να αναπτύξουν κοινές υπηρεσίες και στρατηγικές.

Η Ε.Ε. δημιούργησε ένα νέο μέσο για τις παραμεθόριες περιοχές και τα κράτη μέλη που επιθυμούν να εναρμονίσουν τα νομικά τους πλαίσια με τον Ευρωπαϊκό Διασυνοριακό Μηχανισμό ενώ προγραμματίζεται και η δημιουργία των διαπεριφερειακών καινοτόμων επενδύσεων. Περιφέρειες που διαθέτουν ισοδύναμες δυνατότητες «έξυπνης εξειδίκευσης» θα λαμβάνουν ενισχυμένη στήριξη για τη δημιουργία πανευρωπαϊκών ομάδων σε τομείς προτεραιότητας, όπως τα μεγάλα δεδομένα, η κυκλική οικονομία, η προηγμένη μεταποίηση και η ασφάλεια στον κυβερνοχώρο.

2.5 Ταμεία χρηματοδότησης

Στην προγραμματική περίοδο 2014-2020, καθορίστηκαν κοινές διατάξεις για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), δηλαδή για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΠΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής είναι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για δύο σχετιζόμενους μεταξύ τους σκοπούς: την υποστήριξη για τις φτωχότερες περιφέρειες της Ευρώπης και την υποστήριξη για την ενοποίηση των ευρωπαϊκών υποδομών.

Στόχος αυτών των Ταμείων είναι η συμβολή στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη διασφάλιση βιώσιμων και υγιών συνθηκών, τόσο στην ευρωπαϊκή οικονομία όσο και στο περιβάλλον. Τα ΕΔΕΤ εστιάζουν κυρίως σε 5 τομείς:

- Έρευνα και καινοτομία
- Ψηφιακές τεχνολογίες
- Στήριξη της οικονομίας χαμηλών εκπομπών σε άνθρακα
- Βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων
- Μικρές επιχειρήσεις

Αξιοσημείωτο είναι ότι για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 τα επιχειρησιακά προγράμματα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν από ένα ή περισσότερα Διαρθρωτικά Ταμεία. Μπορούσαν επίσης να καλύπτουν ολόκληρα κράτη μέλη ή/και ορισμένες περιφέρειες. Τα Ε.Π. παρείχαν τη δυνατότητα επιλογής, υλοποίησης, παρακολούθησης

και αξιολόγησης επί μέρους έργων, σύμφωνα με τις προτεραιότητες και τους στόχους που είχαν συμφωνηθεί μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών ή περιφερειακών διαχειριστικών αρχών.

2.5.1 Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο¹² (ΕΚΤ) δημιουργήθηκε από την ιδρυτική Συνθήκη της Ρώμης το 1957 και παρότι πάντοτε είχε ως βασικό στόχο την ενίσχυση της απασχόλησης, έχει προσαρμόσει το όραμά του ώστε να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις των καιρών. Κατά την περίοδο 2014-2020, το ΕΚΤ αποσκοπούσε στο να συμβάλλει στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, βελτιώνοντας την απασχόληση και τις δυνατότητες της.

Στο πλαίσιο του ΕΚΤ εκτός από δράσεις που υλοποιήθηκαν από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα χρηματοδοτήθηκαν και δράσεις στα Ε.Π.:

- Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης
- Μεταρρύθμισης του Δημόσιου Τομέα
- Ανταγωνιστικότητας, Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας
- Τεχνικής Βοήθειας

Από το 2014, ο ρόλος του ΕΚΤ ενισχύθηκε και επικεντρώθηκε στο ανθρώπινο κεφάλαιο, με στόχο να επενδυθούν πάνω από 80 δις € για τους πολίτες της Ευρώπης για αυτή την επταετία. Τουλάχιστον το 20% των πόρων του Ταμείου κατανεμήθηκε στην κοινωνική ένταξη έτσι ώστε τα άτομα που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και αυτά που ανήκουν σε μειονεκτούσες ομάδες να λάβουν περισσότερη στήριξη, ώστε να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες ένταξης στην κοινωνία.

Η προώθηση της ισότητας των δύο φύλων και οι ίσες ευκαιρίες για όλους, χωρίς καμία διάκριση, ενσωματώθηκαν σε όλες τις δράσεις αλλά και στηρίχθηκαν από άλλες ειδικές πρωτοβουλίες.

2.5.2 Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης¹³ (ΕΤΠΑ) είναι το μεγαλύτερο από πλευράς πόρων, διαρθρωτικό όργανο της ΕΕ. Η παρέμβαση του ΕΤΠΑ επικεντρώνεται σε ορισμένες θεματικές προτεραιότητες που αντικατοπτρίζουν τη φύση των στόχων

¹² Πηγή: <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=35&langId=el>, Πρόσβαση: 30/01/2022

¹³ Πηγή: https://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/erdf/2014-2020, Πρόσβαση: 19/01/2022

«Σύγκλιση», «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση» και «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία».

Το ΕΤΠΑ επιδιώκει την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση διορθώνοντας τις ανισοροπίες μεταξύ των περιφερειών.

Το ΕΤΠΑ επικεντρώνει τις επενδύσεις του σε αρκετούς βασικούς τομείς προτεραιότητας. Αυτό είναι γνωστό ως «θεματική επικέντρωση»:

- Έρευνα και καινοτομία,
- Ψηφιακό θεματολόγιο,
- Στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ),
- Οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα.

Οι πόροι του ΕΤΠΑ που κατανέμονται σε αυτές τις προτεραιότητες είναι ανάλογοι με την κατηγορία της περιφέρειας.

- Στις πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες, τουλάχιστον το 80% της χρηματοδότησης πρέπει να εστιάζει τουλάχιστον σε δυο, από αυτές τις προτεραιότητες.
- Στις περιφέρειες μετάβασης, αυτό ισχύει για το 60% της χρηματοδότησης.
- Σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, το ποσοστό είναι 50%.

Επιπλέον, μερικοί πόροι του ΕΤΠΑ πρέπει να διοχετεύονται συγκεκριμένα προς έργα που προωθούν την οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα:

- Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες: 20%
- Περιφέρειες μετάβασης: 15%, και
- Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες: 12%.

Το ΕΤΠΑ δίνει επίσης ιδιαίτερη σημασία σε ειδικά εδαφικά χαρακτηριστικά. Οι δράσεις του ΕΤΠΑ έχουν σχεδιαστεί να μειώνουν τα οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά προβλήματα σε αστικές περιοχές, με ειδική εστίαση στην βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Τουλάχιστον το 5% των πόρων του ΕΤΠΑ τίθεται κατά μέρος για αυτόν τον τομέα, μέσω «ολοκληρωμένων δράσεων» που διαχειρίζονται οι συμμετέχουσες πόλεις.

Οι περιοχές που είναι φυσικά μειονεκτικές λόγω γεωγραφικών χαρακτηριστικών (απομακρυσμένες, ορεινές ή αραιοκατοικημένες περιοχές) ωφελούνται από μια πιο

ειδική μεταχείριση. Τέλος, οι πλέον απομακρυσμένες περιφέρειες επίσης ωφελούνται από ειδική βοήθεια του ΕΤΠΑ για την αντιμετώπιση πιθανών μειονεκτημάτων λόγω της απομακρυσμένης θέσης τους.

2.5.3 Ταμείο Συνοχής

Το Ταμείο Συνοχής¹⁴ στοχεύει στα Κράτη Μέλη των οποίων το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (ΑΕΕ) ανά κάτοικο είναι λιγότερο από 90% του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Έχει σκοπό να μειώσει τις οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες και να προωθήσει τη βιώσιμη ανάπτυξη. Υπόκειται στους ίδιους κανόνες προγραμματισμού, διαχείρισης και παρακολούθησης όπως το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ, μέσω του κανονισμού κοινών διατάξεων.

Για την περίοδο 2014-2020, το Ταμείο Συνοχής αφορούσε τη Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρο, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία και Σλοβενία. Μέσω του εν λόγω Ταμείου επιδιώχθηκε η στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς.

Στόχευσε επίσης, στην προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και στην πρόληψη και διαχείριση των περιβαλλοντικών κινδύνων, καθώς και στη διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και την προαγωγή της αποδοτικής χρήσης των φυσικών πόρων.

Τέλος, χρηματοδοτήθηκε η ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των εμπλεκόμενων μερών και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης, μέσω δράσεων ενίσχυσης της θεσμικής ικανότητας και της αποδοτικότητας της δημόσιας διοίκησης και των δημόσιων υπηρεσιών που είχαν σχέση με την εφαρμογή του Ταμείου Συνοχής.

¹⁴ Πηγή: https://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/cohesion-fund/, Πρόσβαση: 19/01/2022

3. Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας

Τα προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΕΣ)¹⁵ αποτελούν βασικό εργαλείο για την ενδυνάμωση των χωρικών συνεργασιών τόσο στο ευρωπαϊκό πλαίσιο όσο και με τρίτες χώρες ενώ συνέστησαν μια από τις κύριες επιλογές για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Η ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία σε επίπεδο κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υλοποιείται μέσω προγραμμάτων διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας. Τα εν λόγω προγράμματα διακρίνονται σε διμερή και πολυμερή.

Τα διμερή προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας στοχεύουν στο να αντιμετωπίσουν κοινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι διασυνοριακές περιοχές, να αξιοποιήσουν τις προοπτικές ανάπτυξης και φυσικά να ενδυναμώσουν τη συνεργασία προς όφελος της αρμονικής πορείας της Ένωσης.

Τα διμερή προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας της Ελλάδας με γειτνιάζουσες χώρες είναι:

- Διασυνοριακό Πρόγραμμα Ελλάδα – Βουλγαρία 2014-2020
- Διασυνοριακό Πρόγραμμα Ελλάδα – Ιταλία 2014-2020
- Διασυνοριακό Πρόγραμμα Ελλάδα – Κύπρος 2014-2020
- Διασυνοριακό Πρόγραμμα Ελλάδα – Δημοκρατία Βόρειας Μακεδονίας 2014-2020
- Διασυνοριακό Πρόγραμμα Ελλάδα – Αλβανία 2014-2020

Τα πολυμερή Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας, στα οποία συμμετέχουν Περιφέρειες της χώρας, είναι:

- Interreg ADRION (διακρατικό)
- Interreg MED Programme 2014-2020 (διακρατικό)
- MED ENI CBC (διασυνοριακό)
- Black Sea basin ENI CBC (διασυνοριακό)
- INTERREG EUROPE (διαπεριφερειακό)
- INTERREG Balkan-Mediterranean 2014-2020 (διακρατικό)

¹⁵Πηγή: <https://www.espa.gr/el/pages/staticTerritorialCoopOP.aspx>, Πρόσβαση: 20/01/2022

Στα προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας περιλαμβάνονται τα δίκτυα συνεργασιών URBACT & ESPON, καθώς και το INTERACT, το οποίο παρέχει τεχνική υποστήριξη σε όλα τα προγράμματα ΕΕΣ στον ευρωπαϊκό χώρο.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συνολικά χρηματοδοτήθηκαν πάνω από 100 προγράμματα συνεργασίας με προϋπολογισμό 10.1 δις € με τη συμμετοχή περιφερειακών, εδαφικών, κοινωνικών και οικονομικών φορέων.

- 60 Διασυνοριακά Προγράμματα (Cross-border – Interreg V-A)
- 12 Διασυνοριακά Προγράμματα (IPA Cross-border)
- 16 Διασυνοριακά Προγράμματα (ENI Cross-border)
- 15 Διακρατικά Προγράμματα (Transnational – Interreg V-B), τα οποία καλύπτουν μεγαλύτερες γεωγραφικές περιοχές συνεργασίας όπως η Βαλτική Θάλασσα, οι Αλπικές και Μεσογειακές περιφέρειες καθώς και ορισμένα κράτη μη μέλη της ΕΕ.

Στον προϋπολογισμό αυτόν συμπεριλαμβανόταν κατανομή του ΕΤΠΑ για τη συμμετοχή κρατών μελών σε χρηματοδοτικά εργαλεία τα οποία επεκτείνονταν εκτός των συνόρων της ΕΕ, όπως ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (Instrument for Pre-Accession - IPA¹⁶) και ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Γειτονίας - European Neighborhood Instrument – ENI [E.E., 2014].

Τέλος, το διαπεριφερειακό πρόγραμμα συνεργασίας INTERREG Europe καθώς και τα 3 προγράμματα δικτύωσης (Urbact III, Interact III and ESPON) κάλυπταν όλα τα κράτη μέλη καθώς και χώρες όπως η Νορβηγία, η Ελβετία, η Ισλανδία και το Λιχτενστάιν παρέχοντας ένα δίκτυο ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ περιφερειακών και τοπικών φορέων από διαφορετικές χώρες.

3.1 Άξονες προτεραιότητας – Ειδικοί Στόχοι

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό της Πολιτικής Συνοχής (Cohesion Policy) της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2014-2020 και τους στόχους της Στρατηγικής Ευρώπης 2020, τα Προγράμματα Interreg 2014-2020 ανασχεδιάστηκαν ώστε να αυξήσουν την επίδραση και την αποτελεσματικότερη χρήση των επενδύσεων και διαθέσιμων πόρων, δίνοντας έμφαση στα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Συγκέντρωση
- Απλοποίηση

¹⁶ Πηγή: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/ipa/, Πρόσβαση: 25/01/2022

- Προσανατολισμός στα αποτελέσματα

Επιπρόσθετα, όλα τα Προγράμματα της Περιόδου 2014-2020 δομήθηκαν σε 11 επενδυτικές προτεραιότητες με απώτερο στόχο την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Το 80% του προϋπολογισμού κάθε προγράμματος συνεργασίας έπρεπε να συνδέεται με τέσσερις τουλάχιστον από τους παρακάτω θεματικούς στόχους [Ε.Ε., 2013]:

Εικόνα 1: Θεματικοί Στόχοι 2014-2020

Κάθε Πρόγραμμα είχε τη δυνατότητα να εξειδικεύσει ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, τους παραπάνω θεματικούς στόχους.

Στις επόμενες παραγράφους θα παρουσιαστούν οι άξονες προτεραιότητας και οι θεματικοί στόχοι των Προγραμμάτων¹⁷ στα οποία συμμετέχουν φορείς από την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, τα οποία είναι:

- Interreg V- A Greece-Italy (<https://greece-italy.eu>)
- Interreg ADRIION (<https://www.adrioninterreg.eu>)
- INTERREG Balkan-Mediterranean 2014-2020 (<http://www.interreg-balkanmed.eu>)
- Interreg MED Programme 2014-2020 (<https://www.interreg-med.eu>)
- MED ENI CBC (<https://www.enicbcmed.eu>)
- INTERREG EUROPE (<https://www.interregeurope.eu>)

3.1.1 Πρόγραμμα Ελλάδα – Ιταλία 2014-2020

Γενικός στόχος του Προγράμματος είναι η στήριξη της στρατηγικής διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας για μια πιο ευημερούσα και βιώσιμη περιοχή

¹⁷ Πηγή: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/, Πρόσβαση: 20/01/2022

στο Ιόνιο Πέλαγος. Δίνεται έμφαση στα θεμέλια μιας δυναμικής οικονομίας που προωθεί την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όσων ζουν στη διασυνοριακή περιοχή.

Στρατηγικά, το πρόγραμμα στοχεύει στο να ενισχύσει την καινοτομία σε διάφορους τομείς όπως η γαλάζια ανάπτυξη, ο τουρισμός και ο πολιτισμός, η αγροδιατροφή και οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες, παρέχοντας στήριξη σε ομάδες, δίκτυα και θερμοκοιτίδες. Συμπληρωματικά προς αυτό, το πρόγραμμα εξετάζει επίσης ζητήματα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, τη βιώσιμη κινητικότητα, την απασχόληση και την εκπαίδευση στη διασυνοριακή περιοχή.

3.1.1.1 Άξονας Προτεραιότητας 1: Καινοτομία και Ανταγωνιστικότητα

Στον άξονα προτεραιότητας «Καινοτομία και Ανταγωνιστικότητα» σκοπός είναι η αύξηση της ικανότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων να πραγματοποιούν δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης οι οποίες θα οδηγήσουν στη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων, διαδικασιών και υπηρεσιών με τελικό στόχο να συμβάλλουν στη δημιουργία μιας εξωστρεφούς οικονομίας και στην ενδυνάμωση τομέων όπως η γαλάζια οικονομία, οι δημιουργικές και πολιτιστικές βιομηχανίες και η αγροδιατροφή. Αξίζει να τονιστεί ότι η καινοτομία και η ανταγωνιστικότητα αποτελούν από ορισμένες τις κύριες προκλήσεις για τις περιφέρειες του Προγράμματος οι οποίες αντιμετωπίζουν πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας, υπερδιπλάσια του ευρωπαϊκού μέσου όρου.

Ειδικό Στόχοι

- Δημιουργία υπηρεσιών υποστήριξης της καινοτομίας και επιχειρηματικών συστάδων (clusters) μεταξύ των χωρών για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας
- Υποστήριξη μέσω θερμοκοιτίδων και καινοτόμων μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε θεματικούς τομείς οι οποίοι είναι σχετικοί με την περιοχή του Προγράμματος

3.1.1.2 Άξονας Προτεραιότητας 2: Ολοκληρωμένη περιβαλλοντική διαχείριση

Αυτός ο άξονας αποσκοπεί στην επιτάχυνση της ανάπτυξης και της υλοποίησης κοινών προσεγγίσεων αναφορικά με την περιβαλλοντική διαχείριση, την υποστήριξη της αξιοποίησης της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και την προώθηση κοινών δυνατοτήτων και αρμοδιοτήτων για την περιβαλλοντική προστασία και την αποτροπή κινδύνων.

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, η προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε συνδυασμό με τον βιώσιμο τουρισμό και την εισαγωγή φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης

ρύπανσης στην περιοχή του Προγράμματος, αποτελεί μια πρόκληση για το ίδιο το Πρόγραμμα.

Ειδικοί Στόχοι

- 2.1 Αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και των φυσικών πόρων ως ένα αγαθό της περιοχής του Προγράμματος.
- 2.2 Βελτίωση των κοινών σχεδίων διαχείρισης και διακυβέρνησης για την βιοποικιλότητα των παράκτιων και των χερσαίων οικοσυστημάτων, δίνοντας έμφαση στους φυσικούς πόρους, στις προστατευόμενες περιοχές και στην ανάπτυξη περιβαλλοντικών μέτρων προστασίας.
- 2.3 Ανάπτυξη και δοκιμή καινοτόμων τεχνολογιών/εργαλείων για τη μείωση της θαλάσσιας και εναέριας ρύπανσης.

3.1.1.3 Άξονας Προτεραιότητας 3: Πολυτροπικό βιώσιμο σύστημα μεταφορών

Ο 3ος άξονας αποσκοπεί στην ανάπτυξη ενός βιώσιμου συστήματος μεταφορών για περιφερειακές και διασυνοριακές συνδέσεις συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμανιών, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αεροπορικών υποδομών. Στους κύριους στόχους του Προγράμματος είναι η προώθηση μιας αποδοτικής και φιλικής προς το περιβάλλον κινητικότητας, η οποία περιλαμβάνει μεταφορές χαμηλής ηχητικής όχλησης και χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα, προσβασιμότητα σε υποδομές μεταφορών, συντονισμό και ενοποίηση των συστημάτων μεταφορών σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διασυνοριακό επίπεδο.

Ειδικοί Στόχοι

- 3.1 Προώθηση των θαλάσσιων μεταφορών, της χωρητικότητας στην ακτοπλοΐα και της διασυνοριακής συνδεσιμότητας με οχηματαγωγά πλοία (ferry boat).
- 3.2 Βελτίωση του διασυνοριακού συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων στη χρήση λύσεων φιλικών προς το περιβάλλον.

3.1.2 Πρόγραμμα Interreg ADRION 2014-2020

Ο γενικός στόχος του Προγράμματος είναι να λειτουργήσει ως μοχλός χάραξης πολιτικής και εφαρμογής καινοτομιών στη διακυβέρνηση για την προώθηση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης μεταξύ των κρατών εταίρων, αξιοποιώντας τους πλούσιους φυσικούς, πολιτιστικούς και ανθρώπινους πόρους που περιβάλλουν την Αδριατική και το Ιόνιο, ενισχύοντας την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή στον εδαφικό τομέα του Προγράμματος.

3.1.2.1 Άξονας Προτεραιότητας 1: Καινοτόμα και έξυπνη περιφέρεια

Ο άξονας προτεραιότητας 1 στοχεύει στην προώθηση επιχειρηματικών επενδύσεων σε έρευνα και ανάπτυξη, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και συνεργιών μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών και ακαδημαϊκών φορέων με έμφαση στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνογνωσίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, σε εφαρμογές δημόσιων υπηρεσιών, στη δικτύωση και στην ανοικτή καινοτομία μέσω της έξυπνης εξειδίκευσης.

Ειδικός Στόχος 1.1

- Υποστήριξη της ανάπτυξης ενός περιφερειακού συστήματος καινοτομίας στην Μακροπεριφέρεια¹⁸ Αδριατικής Ιονίου.

3.1.2.2 Άξονας Προτεραιότητας 2: Αειφόρος περιφέρεια

Σε αυτόν τον άξονα προτεραιότητας στόχος είναι η διατήρηση, η προστασία, η προώθηση και η ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, η προστασία και η αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των εδαφών και η προώθηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, του δικτύου Natura 2000 και των πράσινων υποδομών.

Ειδικός Στόχος 2.1

- Προώθηση της βιώσιμης αξιοποίησης και διατήρησης των φυσικών και πολιτιστικών αγαθών ως αγαθά ανάπτυξης στην περιοχή της Αδριατικής - Ιονίου.

Ειδικός Στόχος 2.2

- Ενίσχυση της διακρατικής ικανότητας αντιμετώπισης της περιβαλλοντικής ευαισθησίας και της προστασίας των οικοσυστημικών υπηρεσιών στην περιοχή της Αδριατικής – Ιονίου.

3.1.2.3 Άξονας Προτεραιότητας 3: Συνδεδεμένη περιφέρεια

Στον τρίτο άξονα, στόχος είναι η ανάπτυξη και βελτίωση συστημάτων μεταφορών και κινητικότητας, φιλικών προς το περιβάλλον, η οποία περιλαμβάνει μεταφορές χαμηλής ηχητικής όχλησης και χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα καθώς και περιφερειακές και διασυνοριακές συνδέσεις συμπεριλαμβανομένου των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμανιών, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αεροπορικών υποδομών.

Ειδικός Στόχος 3.1

¹⁸ Πηγή: <https://www.espa.gr/el/Pages/eusAIR.aspx>, Πρόσβαση: 30/01/2022

- Ενίσχυση της ικανότητας για ολοκληρωμένες υπηρεσίες πολυτροπικών μεταφορών και κινητικότητας.

3.1.2.4 Άξονας Προτεραιότητας 4: Ενίσχυση της διακυβέρνησης στην περιοχή της Μακροπεριφέρειας Αδριατικής – Ιονίου

Στον 4ο άξονα, στόχος είναι η ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών, των λοιπών δικαιούχων και της αποδοτικής δημόσιας διοίκησης μέσω της ανάπτυξης και του συντονισμού μακροπεριφερειακών στρατηγικών και στρατηγικών της θαλάσσιας περιοχής.

Ειδικός Στόχος 4.1

- Η διευκόλυνση του συντονισμού και η υλοποίηση της στρατηγικής EUSAIR μέσω της ενίσχυσης της θεσμικής ικανότητας της δημόσιας διοίκησης και των εμπλεκόμενων δικαιούχων φορέων και της υποβοήθησης στην επίτευξη των κοινών προτεραιοτήτων.

3.1.3 Πρόγραμμα Interreg BALKAN MED

Το Πρόγραμμα αποσκοπεί στην προώθηση της συνεργασίας στην περιοχή της Βαλκανικής – Μεσογείου, προκειμένου να αντιμετωπίσει ορισμένες βασικές προκλήσεις όπως η αύξηση της εδαφικής ανταγωνιστικότητας και η προστασία του περιβάλλοντος.

3.1.3.1 Άξονας Προτεραιότητας 1: Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία

Ο άξονας προτεραιότητας 1 του Προγράμματος BALKAN MED αποσκοπεί σε δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικής ικανότητας ενθαρρύνοντας τις συνεργασίες και τη δικτύωση, τη δημιουργία επιχειρηματικών συστάδων και νέων επιχειρηματικών μοντέλων, ιδιαίτερα αυτών που προωθούν την καινοτομία και τη διεθνοποίηση.

Ειδικός Στόχος 1.1

- Προώθηση της επιχειρηματικότητας

Ειδικός Στόχος 1.2

- Προώθηση της ικανότητας καινοτομίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Ειδικός Στόχος 1.3

- Διακρατικά εκπαιδευτικά σχήματα

3.1.3.2 Άξονας Προτεραιότητας 2: Περιβάλλον

Ο άξονας προτεραιότητας 2, αφορά το περιβάλλον, την αποδοτικότητα των φυσικών πόρων και την φυσική κληρονομιά. Ευθυγραμμίζεται με το Πρόγραμμα Δράσης της Ε.Ε. για το περιβάλλον, αποσκοπώντας στην διατήρηση, στην προστασία και στην ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου.

Ειδικός Στόχος 2.1

- Διαχείριση φυσικών οικοσυστημάτων

Ειδικός Στόχος 2.2

- Αποδοτική διαχείριση πόρων στους τομείς των αποβλήτων, του εδάφους και του νερού

Ειδικός Στόχος 2.3

- Βελτίωση των διακρατικών ικανοτήτων διακυβέρνησης αναφορικά με το περιβαλλοντικό θεσμικό πλαίσιο

3.1.4 Πρόγραμμα Interreg MED

Στόχος του προγράμματος είναι η προώθηση της ανάπτυξης στην περιοχή της Μεσογείου με την προώθηση καινοτόμων εννοιών και πρακτικών (τεχνολογίες, διακυβέρνηση, καινοτόμες υπηρεσίες). Στοχεύει επίσης, στην ενθάρρυνση της βιώσιμης χρήσης (φυσικών και πολιτιστικών) πόρων και στη στήριξη της κοινωνικής ένταξης, μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης εδαφικής συνεργασίας.

3.1.4.1 Άξονας Προτεραιότητας 1: Καινοτομία

Ο πρώτος άξονας προτεραιότητας αναγνωρίζει την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα ως τις κύριες προκλήσεις και ως εκ τούτου, αποσκοπεί στην προώθηση της καινοτομίας για έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη.

Ειδικός Στόχος 1.1

- Η αύξηση της διακρατικής δραστηριότητας των καινοτόμων επιχειρηματικών συστάδων και των αντίστοιχων δικτύων σε κρίσιμους τομείς (Γαλάζια Ανάπτυξη, Πράσινη Ανάπτυξη, Κοινωνική Καινοτομία και Δημιουργικές Βιομηχανίες) στην περιοχή του Προγράμματος.

3.1.4.2 Άξονας Προτεραιότητας 2: Οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα

Στον άξονα αυτόν επιδιώκεται η ενίσχυση στρατηγικών για χαμηλές εκπομπές άνθρακα και ενεργειακής απόδοσης τόσο σε περιοχές με έντονη αστικοποίηση όσο και σε

απομακρυσμένες περιοχές και νησιά όπου υπάρχει περιορισμένη πρόσβαση σε ενεργειακούς πόρους.

Ειδικός Στόχος 2.1

- Αύξηση της ικανότητας για καλύτερη ενεργειακή διαχείριση σε δημόσια κτίρια σε διακρατικό επίπεδο.

Ειδικός Στόχος 2.2

- Αύξηση του μεριδίου χρήσης των τοπικών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με σχέδια για μικτή χρήση ενέργειας.

Ειδικός Στόχος 2.3

- Αύξηση της ικανότητας χρήσης υφιστάμενων συστημάτων μεταφορών με χαμηλές εκπομπές άνθρακα και της πολυτροπικής διασύνδεσής τους.

3.1.4.3 Άξονας Προτεραιότητας 3: Φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι

Ο άξονας 3 έχει ως στόχο την προστασία και την προώθηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της Μεσογείου. Η προστασία του περιβάλλοντος γενικότερα είναι μια βασική πρόκληση και περιλαμβάνει θεματικές που σχετίζονται με τις παράκτιες περιοχές, τις πιέσεις που δέχονται από την αστική ανάπτυξη, τις γεωγραφικές παραμέτρους (παράκτιες περιοχές, νησιά, ορεινές περιοχές) και τις συνέπειες που αποδίδονται στην περιβαλλοντική κρίση.

Ειδικός Στόχος 3.1

- Ενδυνάμωση της ανάπτυξης του βιώσιμου και υπεύθυνου παράκτιου και θαλάσσιου τουρισμού στην περιοχή της Μεσογείου.

Ειδικός Στόχος 3.2

- Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας και των φυσικών οικοσυστημάτων μέσα από την ενίσχυση της διαχείρισης και της δικτύωσης των προστατευόμενων περιοχών.

3.1.4.4 Άξονας Προτεραιότητας 4: Διακυβέρνηση

- Ενδυνάμωση της δυνατότητας διακυβέρνησης των περιοχών της Μεσογείου μέσα από κοινές στρατηγικές προσεγγίσεις και από κοινή χάραξη πολιτικών.

3.1.5 Πρόγραμμα ENI CBC MED

Το Πρόγραμμα ENI CBC MED έχει μια διαφορετική δομή, σε σχέση με τα προαναφερθέντα Προγράμματα, αναφορικά με τους στόχους και τις προτεραιότητές του. Πιο συγκεκριμένα, το στρατηγικό πλαίσιο του ENI CBC MED βασίζεται σε 4 Θεματικούς Στόχους και 11 Προτεραιότητες που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των κυριότερων κοινωνικο-οικονομικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων της ευρύτερης περιοχής της Μεσογείου, όπως ενδεικτικά η κλιματική αλλαγή, η ρύπανση, η ανεργία στις νεαρές ηλικίες και οι κοινωνικές ανισότητες.

3.1.5.1 Θεματικός Στόχος A.1 – Ανάπτυξη Επιχειρήσεων και ανάπτυξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Προτεραιότητα 1.1 – Υποστήριξη καινοτόμων νεοφυών και νεοσύστατων επιχειρήσεων με στόχευση στους νέους και τις γυναίκες με παράλληλη διευκόλυνση στην προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και της εμπορευματοποίησης.

Προτεραιότητα A.1.2 – Ενίσχυση και υποστήριξη των ευρω-μεσογειακών δικτύων, των συστάδων και των αλυσίδων αξίας σε όλους τους επιχειρηματικούς τομείς.

Προτεραιότητα A.1.3 – Ενθάρρυνση πρωτοβουλιών και δράσεων για βιώσιμο τουρισμό καθώς και δράσεις που αποσκοπούν σε διαφοροποίηση και δημιουργία νέων τομέων και θέσεων.

3.1.5.2 Θεματικός Στόχος A.2 – Υποστήριξη στην εκπαίδευση, έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία

Προτεραιότητα A.2.1 – Υποστήριξη μεταφοράς τεχνολογίας και εμπορευματοποίησης ερευνητικών αποτελεσμάτων και ενδυνάμωση της διασύνδεσης μεταξύ έρευνας, βιομηχανίας και άλλων παραγόντων του ιδιωτικού τομέα.

Προτεραιότητα A.2.2 – Υποστήριξη και ενθάρρυνση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και της πρόσβασής τους στην έρευνα και την καινοτομία μέσω της δημιουργίας επιχειρηματικών συστάδων.

3.1.5.3 Θεματικός Στόχος A.3 – Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης και της μάχης ενάντια στη φτώχεια

Προτεραιότητα A.3.1 – Παροχή επαγγελματικών δεξιοτήτων σε νέους πολίτες, ιδιαίτερα σε όσους δεν εργάζονται και δεν λαμβάνουν εκπαίδευση ή επαγγελματική κατάρτιση καθώς και στις γυναίκες.

Προτεραιότητα A.3.2 – Υποστήριξη κοινωνικών και αλληλέγγυων φορέων ως προς την ικανότητα και τη συνεργασία με δημόσιους φορείς για την παροχή υπηρεσιών.

3.1.5.4 Θεματικός Στόχος B.4 – Περιβαλλοντική προστασία, προσαρμογή και μείωση της κλιματικής αλλαγής

Προτεραιότητα B.4.1 – Υποστήριξη βιώσιμων δραστηριοτήτων που αποσκοπούν σε καινοτόμες και τεχνολογικές λύσεις για την αύξηση της επάρκειας νερού και για την ενθάρρυνση στη χρήση μη συμβατικών μεθόδων προμήθειας νερού.

Προτεραιότητα B.4.2 – Μείωση της παραγωγής αποβλήτων σε επίπεδο δήμων, προώθηση της διαλογής στην πηγή τους, προσπάθεια για τη βέλτιστη αξιοποίησή τους, ιδιαίτερα στα οργανικά τους συστατικά.

Προτεραιότητα B.4.3 – Υποστήριξη αποδοτικών οικονομικά και καινοτόμων ενεργειακά ανακαινίσεων, σχετικών με τους κτιριακούς τύπους και τις κλιματικές ζώνες, με βασική στόχευση στα δημόσια κτίρια.

Προτεραιότητα B.4.4 – Ενσωμάτωση της οικοσυστημικής διαχείρισης στην ολοκληρωμένη διαχείριση παράκτιων ζωνών για τον σχεδιασμό της τοπικής ανάπτυξης μέσα από την διαπεριφερειακή συνεργασία και τους διαφορετικούς δικαιούχους.

3.1.6 Πρόγραμμα Interreg EUROPE

Το Πρόγραμμα αποσκοπεί στη βελτίωση της πολιτικής συνοχής μέσω της ανταλλαγής εμπειριών και της μεταφοράς ορθών πρακτικών και κοινών πρωτοβουλιών μεταξύ των περιφερειών των 28 κρατών της ΕΕ (καθώς και τις Νορβηγία και Ελβετία) σχετικά με θεματικούς στόχους, όπως η καινοτομία, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και η προστασία του περιβάλλοντος.

Το πρόγραμμα θα επικεντρωθεί σε τέσσερις κύριες προτεραιότητες :

- Έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία
- Ανταγωνιστικότητα μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων
- Οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα
- Περιβάλλον και αποδοτική χρήση πόρων

4. Χαρτογράφηση έργων

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, η παρούσα εργασία θα επικεντρωθεί στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Προκειμένου να υπάρξει μια ευρύτερη εικόνα για την περιοχή μελέτης θα ακολουθήσει μια σύντομη παρουσίαση αυτής ενώ στη συνέχεια θα πραγματοποιηθεί η αποτύπωση των έργων που υλοποιήθηκαν, ή υλοποιούνται, από φορείς της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

4.1 Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, όπως διοικητικά έχει προσδιοριστεί από τον Ν.3852/2010 (Νόμος Καλλικράτη), αποτελείται από τους 3 πρώην Νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας (οι οποίοι αποκαλούνται πλέον Περιφερειακές Ενότητες) και περιλαμβάνει συνολικά 19 Δήμους. Καταλαμβάνει έκταση 11.336 τ.χμ. και ο πληθυσμός της ανέρχεται, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, σε 679.796 κατοίκους. Μεγαλύτερη πόλη και πρωτεύουσά της Περιφέρειας είναι η Πάτρα.

4.1.1 Δήμοι της Περιφέρειας

Όπως αναφέρθηκε, μετά την εφαρμογή της μεταρρύθμισης του Καλλικράτη (2011) στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας υπάρχουν πλέον 19 Δήμοι οι οποίοι παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα.

Περιφερειακή ενότητα	Δήμος	Έδρα
Αιτωλοακαρνανίας	Αγρινίου	Αγρίνιο
	Ακτίου-Βόνιτσας	Βόνιτσα
	Αμφιλοχίας	Αμφιλοχία
	Θέρμου	Θέρμο
	Ιεράς Πόλης Μεσολογγίου	Μεσολόγγι
	Ναυπακτίας	Ναύπακτος
	Ξηρομέρου	Αστακός
Αχαΐας	Αιγιαλείας	Αίγιο
	Δυτικής Αχαΐας	Κάτω Αχαΐα
	Ερυμάνθου	Χαλανδρίτσα
	Καλαβρύτων	Καλάβρυτα
	Πατρέων	Πάτρα
Ηλείας	Ανδραβίδας-Κυλλήνης	Λεχαινά
	Ανδρίτσαινας-Κρεστένων	Κρέστενα
	Αρχαίας Ολυμπίας	Αρχαία Ολυμπία

	Ζαχάρως	Ζαχάρω
	Ήλιδας	Αμαλιάδα
	Πηνειού	Γαστούνη
	Πύργου	Πύργος

Πίνακας 1: Δήμοι Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

4.1.2 Νομικά Πρόσωπα και Αναπτυξιακές Εταιρείες της Περιφέρειας

Πέραν της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, ως ΝΠΔΔ, συμμετοχή στην υλοποίηση έργων είχαν και έχουν κατά καιρούς τα Νομικά Πρόσωπα τα οποία ανήκουν σε αυτήν με κυριότερα παραδείγματα τα ακόλουθα:

- Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης - ΠΤΑ ΠΔΕ (<https://www.ptapde.gr/>)
- Αναπτυξιακή Εταιρεία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας - ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε.
- Αναπτυξιακή Ολυμπίας - ΑΝΟΛ Α.Ε. Ο.Τ.Α. (<https://www.anol.gr/>)
- ΑΧΑΪΑ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. (<http://www.achaiasa.gr/>)
- ΑΙΤΩΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. Ο.Τ.Α. (<http://www.aitoliki.gr/>)

4.1.3 Ακαδημαϊκά και ερευνητικά Ιδρύματα της Περιφέρειας

Ο ακαδημαϊκός χάρτης της Περιφέρειας έχει διαφοροποιηθεί αρκετές φορές στο παρελθόν έως ότου αποκτήσει τη σημερινή του μορφή. Το σημαντικότερο και παλαιότερο ίδρυμα είναι το Πανεπιστήμιο Πατρών το οποίο απορρόφησε την πλειοψηφία των τμημάτων ΤΕΙ που λειτουργούσαν στη Δυτική Ελλάδα (Πατρών, Μεσολογγίου, Δυτικής Ελλάδας). Το δεύτερο πανεπιστημιακό ίδρυμα της Περιφέρειας είναι το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, τμήμα του οποίου βρίσκεται στην Πάτρα ενώ το τρίτο ίδρυμα είναι το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, η έδρα του οποίου βρίσκεται και αυτή στην Πάτρα.

Παράλληλα, στην Πάτρα λειτουργούν και άλλα ερευνητικά ιδρύματα και ινστιτούτα όπως το Ινστιτούτο Βιομηχανικών Συστημάτων – Ερευνητικό Κέντρο ΑΘΗΝΑ (www.isi.gr), το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων – Ι.Τ.Υ.Ε. (www.cti.gr) και το Ινστιτούτο Επιστημών Χημικής Μηχανικής - ΙΤΕ/ΙΕΧΜΗ (www.chemeng.upatras.gr).

4.2 Παρουσίαση στατιστικών δεδομένων

Θα ακολουθήσει η παρουσίαση συγκεντρωτικών δεδομένων για τους φορείς και τις θεματικές κατηγορίες των έργων που υλοποιήθηκαν στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας από το 2000 έως και σήμερα. Επειδή η περίοδος αποτύπωσης καλύπτει ένα διάστημα 20 και πλέον ετών (Προγραμματικές Περιόδους: 2000-2006, 2007-2013 και 2014-2020)

είναι επόμενο να έχουν πραγματοποιηθεί πολλές μεταβολές στη σύνθεση των εμπλεκόμενων φορέων, με χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτά της κατάργησης των Νομαρχιών και της δημιουργίας της Περιφέρειας, της συγχώνευσης των δήμων καθώς και των διαφόρων αλλαγών στον ακαδημαϊκό χάρτη.

Στην παρουσίαση των στατιστικών στοιχείων που θα ακολουθήσει έχουν πραγματοποιηθεί οι παρακάτω ομαδοποιήσεις. Τα έργα των πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων έχουν αποτυπωθεί ως έργα της Περιφέρειας και τα έργα των πρώην ΤΕΙ έχουν αποτυπωθεί ως έργα του διαδόχου φορέα (Πανεπιστήμιο Πατρών ή Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου).

4.2.1 Πηγή δεδομένων

Ως βασική πηγή δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η βάση δεδομένων της Ε.Ε. keep.eu (ημερομηνία λήψης αρχείου 26/02/2022) η οποία αποτελεί ένα έργο του Προγράμματος INTERACT και έχει ως στόχο την παροχή συγκεντρωτικών δεδομένων για τα έργα και τους δικαιούχους αυτών, στο πλαίσιο των διασυνοριακών, διακρατικών και διαπεριφερειακών προγραμμάτων.

Σε ό,τι αφορά την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, από την παρατήρηση των διαθέσιμων δεδομένων, διαπιστώθηκε ότι δεν συμπεριλαμβάνονταν τα έργα του Προγράμματος Interreg V- A Greece-Italy 2014-2020. Τα στοιχεία αυτά αντλήθηκαν και προστέθηκαν προς επεξεργασία, από την επίσημη ιστοσελίδα του Προγράμματος (<https://greece-italy.eu/>) καθώς και από τον πίνακα των ενταγμένων έργων στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για το έτος 2021¹⁹.

4.2.2 Φορείς υλοποίησης

63 διαφορετικοί φορείς συμμετείχαν στην υλοποίηση έργων κατά τη διάρκεια των 3 προγραμματικών περιόδων καταγράφοντας συνολικά 403 συμμετοχές, είτε ως απλοί δικαιούχοι είτε ως συντονιστές. Η παρουσίαση γίνεται με φθίνουσα ταξινόμηση ως προς τις συμμετοχές.

A/α	ΦΟΡΕΑΣ	Έργα	Ποσοστό
1	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	74	18,36%
2	Πανεπιστήμιο Πατρών	70	17,37%
3	Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Πάτρας Α.Ε. - ΑΔΕΠ	38	9,43%
4	Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.)	25	6,20%
5	Επιστημονικό Πάρκο Πατρών Α.Ε.	25	6,20%
6	Νομαρχιακή Επιχείρηση Ανάπτυξης Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας	13	3,23%

¹⁹ Απόφαση Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων 23/03/2021, ΑΔΑ: 96ΡΟ46ΜΤΛΡ-Ψ0Σ

7	Επιμελητήριο Αχαΐας	12	2,98%
8	Δήμος Πατρέων	10	2,48%
9	Ινστιτούτο Βιομηχανικών Συστημάτων	9	2,23%
10	Ευρωπαϊκό Περιφερειακό Πλαίσιο Συνεργασίας	8	1,99%
11	Οργανισμός Λιμένα Πατρών Α.Ε.	8	1,99%
12	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου	4	0,99%
13	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αιτωλοακαρνανίας	6	1,49%
14	Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας	6	1,49%
15	Αναπτυξιακή Εταιρεία Αιτωλοακαρνανίας-ΑΝΑΙΤ	5	1,24%
16	ΤΕΔΚ Ν. Αχαΐας	5	1,24%
17	Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο	4	0,99%
18	ΑΧΑΙΑ Α.Ε. Αναπτυξιακή Εταιρεία Τοπικής Αυτοδιοίκησης	4	0,99%
19	Δήμος Αιγιαλείας	4	0,99%
20	Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας	4	0,99%
21	Επιμελητήριο Ηλείας	4	0,99%
22	Κέντρο Επιχείρησης και Καινοτομίας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΒΙC)	4	0,99%
23	ΤΕΙ Μεσολογγίου	3	0,74%
24	ΑΕΙΠΛΟΥΣ, Ινστιτούτο Καινοτομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης	3	0,74%
25	Γεώραμα	3	0,74%
26	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας	3	0,74%
27	Κέντρο Τοπικής Ανάπτυξης Δυτικής Αχαΐας (ΚΤΑΔΑ)	3	0,74%
28	Τριχωνίδα Αναπτυξιακή Εταιρεία	3	0,74%
29	Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	2	0,50%
30	Αναπτυξιακή Εταιρεία Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας - ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε.	2	0,50%
31	Ελληνικό Αναπτυξιακό Περιφερειακό Κέντρο	1	0,25%
32	Δήμος Αγρινίου	2	0,50%
33	Δήμος Διακοπού	2	0,50%
34	Δήμος Μεσολογγίου	2	0,50%
35	Ινστιτούτο Προστασίας Φυτών Πάτρας (ΕΘΙΑΓΕ)	2	0,50%
36	Εύξεινη Πόλη Δίκτυο Τοπικών Αυτοδιοικήσεων	2	0,50%
37	ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας	2	0,50%
38	Άρατος Τεχνολογίες Α.Ε.	1	0,25%
39	KNOWLEDGE SA	1	0,25%
40	ΖΕΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Α.Ε.	1	0,25%
41	ΕΕΔΕ	1	0,25%
42	Αιτωλική Αναπτυξιακή Εταιρεία Α.Ε.	1	0,25%
43	Αναπτυξιακή Εταιρεία Ολυμπίας ΑΝΟΛ Α.Ε.	1	0,25%
44	Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Πάτρας	1	0,25%
45	Δήμος Ανδραβίδας - Κυλλήνης	1	0,25%
46	Δήμος Ανδρίτσαινας Κρέστενας	1	0,25%
47	Δήμος Ήλιδας	1	0,25%
48	Δήμος Δυτικής Αχαΐας	1	0,25%
49	Δήμος Πύργου	1	0,25%
50	Δήμος Θέρμου	1	0,25%
51	Ινστιτούτο Επιστημών Χημικής Μηχανικής (ΙΤΕ/ΙΕΧΜΗ)	1	0,25%
52	INNOROLIS ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	1	0,25%
53	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηλείας	1	0,25%

54	Εφορεία Αρχαιοτήτων Αχαΐας	1	0,25%
55	Φορέας Διαχείρισης Υδροτόπων Μεσσολογγίου	1	0,25%
56	ΕΛ.Γ.Ο. ΔΗΜΗΤΡΑ	1	0,25%
57	Κέντρο Καινοτομίας και Πολιτισμού	1	0,25%
58	Αναπτυξιακή Ένωση Ηλείας	1	0,25%
59	Ηλειακή Αναπτυξιακή Εταιρεία	1	0,25%
60	Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Πατρέων	1	0,25%
61	Θεραπευτικό Παιδαγωγικό Κέντρο Πατρών Ατόμων με νοητική υστέρηση "Η ΜΕΡΙΜΝΑ"	1	0,25%
62	ΤΕΔΚ Ν. Αιτωλοακαρνανίας	1	0,25%
63	Περιφερειακή Ένωση Δήμων Δυτικής Ελλάδας	1	0,25%

Πίνακας 2: Φορείς υλοποίησης έργων 2000-2020

Διάγραμμα 1: Φορείς υλοποίησης έργων 2000-2020

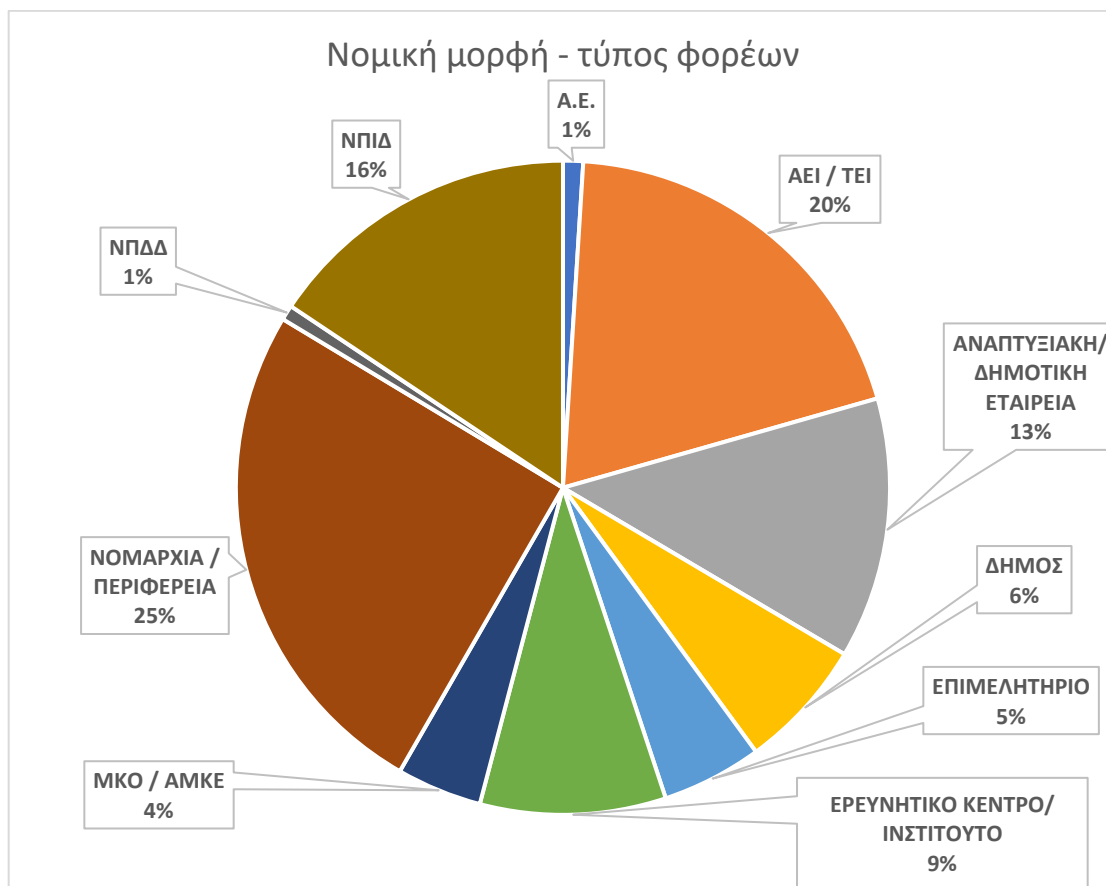
4.2.3 Νομική μορφή - τύπος φορέων

Στον ακόλουθο πίνακα και το αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η νομική μορφή των φορέων που συμμετείχαν στην υλοποίηση έργων. Το μεγαλύτερο ποσοστό των έργων (~44%) έχει υλοποιηθεί από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης (Περιφέρεια, Νομαρχίες, Δήμους, Αναπτυξιακές και Δημοτικές εταιρείες) ενώ σημαντικό είναι επίσης το ποσοστό συμμετοχής από τα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα με ποσοστό κοντά στο 30%.

A/α	Κατηγορία Φορέα	Έργα	Ποσοστό
1	Α.Ε.	4	0,99%
2	ΑΕΙ / ΤΕΙ	79	19,60%
3	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ/ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	52	12,90%
4	ΔΗΜΟΣ	26	6,45%

5	ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ	20	4,96%
6	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ/ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ	37	9,18%
7	ΜΚΟ / ΑΜΚΕ	17	4,22%
8	ΝΟΜΑΡΧΙΑ / ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	102	25,31%
9	ΝΠΔΔ	3	0,74%
10	ΝΠΙΔ	63	15,63%
		403	100%

Πίνακας 3: Νομική μορφή - τύπος φορέων

Διάγραμμα 2: Νομική μορφή - τύπος φορέων

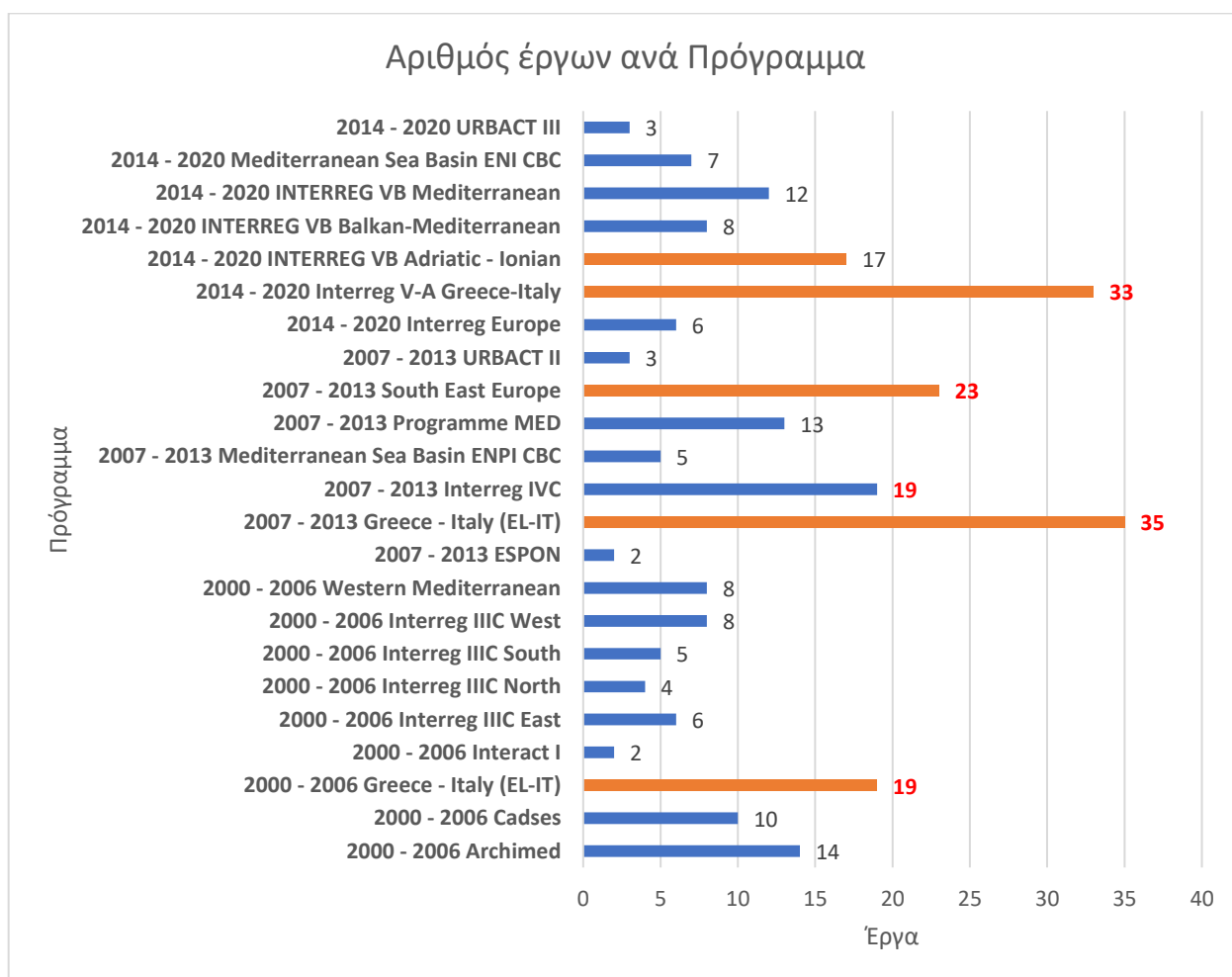
4.2.4 Αριθμός έργων ανά Πρόγραμμα

Στον ακόλουθο πίνακα και στο αντίστοιχο διάγραμμα παρατίθεται ανά Πρόγραμμα ο αριθμός των έργων που υλοποιήθηκαν από φορείς της Δυτικής Ελλάδας από το 2000 έως και σήμερα. Αξιοσημείωτο είναι ότι ο μεγαλύτερος αριθμός έργων καταγράφεται στο διασυνοριακό Πρόγραμμα Ελλάδα – Ιταλία, το οποίο είναι και το μόνο διασυνοριακό στο οποίο υπήρχε δικαίωμα συμμετοχής από του φορείς. Συνολικά έχουν υλοποιηθεί 262 έργα.

A/α	Πρόγραμμα	Έργα
1	2000 - 2006 Archimed	14
2	2000 - 2006 Cadses	10
3	2000 - 2006 Greece - Italy (EL-IT)	19

4	2000 - 2006 Interact I	2
5	2000 - 2006 Interreg III C East	6
6	2000 - 2006 Interreg III C North	4
7	2000 - 2006 Interreg III C South	5
8	2000 - 2006 Interreg III C West	8
9	2000 - 2006 Western Mediterranean	8
10	2007 - 2013 ESPON	2
11	2007 - 2013 Greece - Italy (EL-IT)	35
12	2007 - 2013 Interreg IVC	19
13	2007 - 2013 Mediterranean Sea Basin ENPI CBC	5
14	2007 - 2013 Programme MED	13
15	2007 - 2013 South East Europe	23
16	2007 - 2013 URBACT II	3
17	2014 - 2020 Interreg Europe	6
18	2014 - 2020 Interreg V-A Greece-Italy	33
19	2014 - 2020 INTERREG VB Adriatic - Ionian	17
20	2014 - 2020 INTERREG VB Balkan-Mediterranean	8
21	2014 - 2020 INTERREG VB Mediterranean	12
22	2014 - 2020 Mediterranean Sea Basin ENI CBC	7
23	2014 - 2020 URBACT III	3
		262

Πίνακας 4: Αριθμός έργων ανά Πρόγραμμα

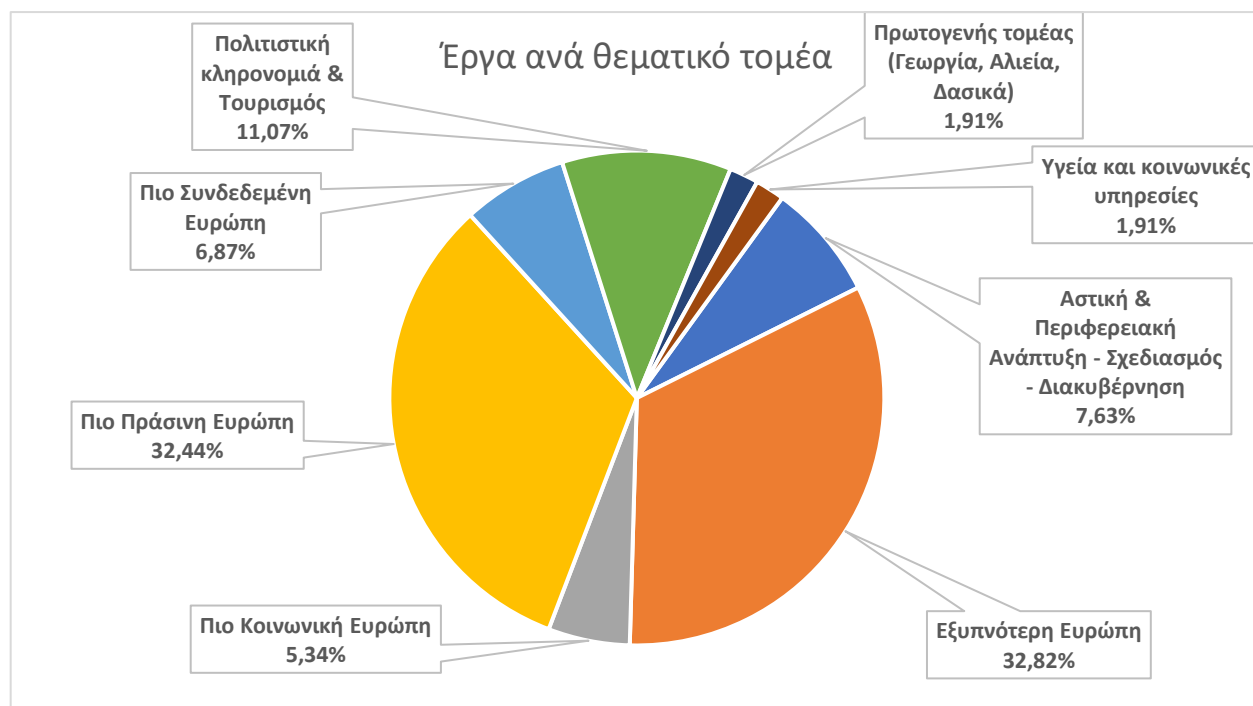
Διάγραμμα 3: Αριθμός έργων ανά Πρόγραμμα

4.2.5 Έργα ανά θεματικό τομέα

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η κατανομή των έργων ανά θεματικό τομέα. Όμως, λόγω του γεγονότος ότι πρόκειται για δεδομένα από διαφορετικές προγραμματικές περιόδους και από διαφορετικά προγράμματα, δεν υπάρχει ομοιογένεια στην ταξινόμηση και στην ονοματολογία των θεματικών τομέων.

A/α	Θεματικός Τομέας	Έργα	Ποσοστό
1.	Αστική & Περιφερειακή Ανάπτυξη - Σχεδιασμός - Διακυβέρνηση	20	7,63%
2.	Εξυπνότερη Ευρώπη (Καινοτομία, Επιχειρηματικότητα, Ψηφιακός Μετασχηματισμός)	86	32,82%
3.	Πιο Κοινωνική Ευρώπη (Απασχόληση, Εκπαίδευση, Δεξιότητες, Κοινωνική Ένταξη)	14	5,34%
4.	Πιο Πράσινη Ευρώπη (Κλιματική Αλλαγή, Ενέργεια)	85	32,44%
5.	Πιο Συνδεδεμένη Ευρώπη (Μεταφορές, Ψηφιακά Δίκτυα)	18	6,87%
6.	Πολιτιστική κληρονομιά & Τουρισμός	29	11,07%
7.	Πρωτογενής τομέας (Γεωργία, Αλιεία, Δασικά)	5	1,91%
8.	Υγεία και κοινωνικές υπηρεσίες	5	1,91%
		262	100%

Πίνακας 5: Έργα ανά θεματικό τομέα

Διάγραμμα 4: Έργα ανά θεματικό τομέα

5. Έρευνα

Προκειμένου να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με τη συμβολή της υλοποίησης και εφαρμογής των αποτελεσμάτων των ερευνητικών προγραμμάτων στους φορείς της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας πραγματοποιήθηκε έρευνα μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου. Αποδέκτες ήταν εκπρόσωποι φορέων και υπεύθυνοι έργων που συμμετείχαν ή έχουν συμμετάσχει στην υλοποίηση έργων, με βάση τον πίνακα δικαιούχων που προέκυψε από τη δευτερογενή έρευνα που παρουσιάστηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο.

5.1 Ερευνητική προσέγγιση

Λαμβάνοντας υπόψιν τόσο τον σκοπό της έρευνας, τον απαιτούμενο χρόνο ολοκλήρωσης αλλά και τα διαθέσιμα δεδομένα, έγινε η επιλογή διεξαγωγής ποιοτικής έρευνας εστιάζοντας κυρίως στα ποιοτικά χαρακτηριστικά της υλοποίησης σύμφωνα με την προσωπική οπτική και προσέγγιση των συμμετεχόντων. Με τον τρόπο αυτό έγινε πιο εφικτή η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, συγκριτικά με την επιλογή της χρήσης ποσοτικών μεταβλητών η οποία θα ήταν πιο χρονοβόρα και θα απαιτούσε έρευνα σε μεγαλύτερο βάθος.

Για την επεξεργασία των απαντήσεων χρησιμοποιήθηκαν τεχνικές ποσοτικοποίησης και ομαδοποίησης καθώς και βασική στατιστική επεξεργασία, χαρακτηριστικά τα οποία αντιστοιχούν σε πρακτικές ποσοτικής έρευνας, γεγονός όμως το οποίο δεν μπορεί να κατατάξει το σύνολο της ερευνητικής προσπάθειας σε αυτή την κατηγορία.

Ο χαρακτηρισμός της έρευνας ως ποσοτική, θα απαιτούσε τη δημιουργία ενός ερευνητικού πλαισίου το οποίο θα περιελάμβανε συγκεκριμένες μεταβλητές και θα είχε ως στόχο να μετρηθούν δείκτες όπως για παράδειγμα, ο αριθμός των παραδοτέων που μετεξελέγχθηκε σε απόφαση χάραξης πολιτικής επί του συνολικού αριθμού παραδοτέων, ο αριθμός των δικαιούχων που κατέληξε να δημιουργήσει δική του επιχείρηση επί του συνόλου όσων συμμετείχαν σε μια δράση, το ποσοστό μεταβολής των επισκεπτών σε μια πιλοτική προστατευόμενη περιοχή κλπ.

Στην προκειμένη περίπτωση η στατιστική επεξεργασία των αποτελεσμάτων υποβοηθά την πληρέστερη κατανόηση της επίδρασης της υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων έργων σε μια συγκεκριμένη περιοχή.

5.1.1 Είδος αξιολόγησης

Δεδομένου ότι πλέον η περίοδος 2014-2020 ολοκληρώνεται, στην ουσία πραγματοποιήθηκε μια εκ των υστέρων αξιολόγηση (ex-post evaluation) των επιπτώσεων (impact evaluation) για τη διερεύνηση των αποτελεσμάτων κάθε παρέμβασης, το βαθμό επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί και το κατά πόσο θα άλλαζαν τα αποτελέσματα αν δεν είχε υλοποιηθεί η συγκεκριμένη παρέμβαση [ΕΣΠΑ, 2015].

5.2 Προσδιορισμός του δείγματος

Το δείγμα προέρχεται από στελέχη Φορέων οι οποίοι υλοποίησαν ή και εξακολουθούν να υλοποιούν συγχρηματοδοτούμενα έργα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της αρχικής επεξεργασίας των δεδομένων που παρουσιάστηκαν στην Ενότητα 4.2.2. Από τους 63 φορείς της αρχικής λίστας εν ενεργεία είναι οι 46, ενώ σε μερικές περιπτώσεις έχουν προκύψει συγχωνεύσεις ή απορροφήσεις.

Ερευνητικά, η επιλογή αυτή μπορεί να χαρακτηριστεί ως σκόπιμη δειγματοληψία καθώς το δείγμα εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο τους σκοπούς και τα ερωτήματα της έρευνας. Για να γίνει αυτό βέβαια έχει ληφθεί υπόψιν τόσο η εμπειρική γνώση της ερευνήτριας όσο και οι πληροφορίες που προέκυψαν από την επισκόπηση της υφιστάμενης κατάστασης [Ισαρη, Φ. & Πουρκός, Μ., 2015].

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου το οποίο διανεμήθηκε στους αποδέκτες μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Το πλεονέκτημα της χρήσης ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου είναι η ευκολία αποστολής του σε μεγάλο αριθμό αποδεκτών, ανεξαρτήτως του γεωγραφικού χώρου στον οποίο βρίσκονται, χαρακτηριστικό το οποίο είναι καθοριστικό, ιδιαίτερα κατά την τρέχουσα περίοδο.

Πέρα όμως από τη δυνατότητα για ευρύτερη συμμετοχή, υπάρχουν και μειονεκτήματα καθώς η συγκεκριμένη επιλογή ενέχει κίνδυνο για απόρριψη ή αγνόηση του μηνύματος από τον παραλήπτη λόγω τεχνικού σφάλματος, λόγω λανθασμένης διεύθυνσης ή λόγω πληθώρας μηνυμάτων.

5.3 Παρουσίαση ερωτηματολογίου

Με βάση τα ανωτέρω, το ερωτηματολόγιο προέκυψε από τη σύνθεση ερωτήσεων από άλλα, ήδη εφαρμοσμένα ερωτηματολόγια και εργασίες οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να αξιολογηθούν και να αποτιμηθούν προγράμματα και άλλες δράσεις (τα στοιχεία των πηγών αυτών παρατίθενται στην Ενότητα 5.3.2.). Η τελική μορφή

προέκυψε από την γενικότερη αντίληψη και τις γνώσεις της ερευνήτριας, τόσο σχετικά με το υπό μελέτη αντικείμενο όσο και σχετικά με το περιβάλλον εφαρμογής της έρευνας. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τις ακόλουθες δύο ενότητες.

5.3.1 Γενικές ερωτήσεις

Η πρώτη ενότητα αποτελείται από γενικές ερωτήσεις σχετικά με τον ερωτώμενο και τον Φορέα που εκπροσωπεί.

Ερώτημα	Απάντηση
Γενικές ερωτήσεις	
1. Επιλέξτε την κατηγορία του Φορέα με τον οποίο συμμετείχατε σε υλοποίηση έργων.	Λίστα επιλογής σύμφωνα με τα αποτελέσματα της δευτερογενούς έρευνας
2. Ποιος είναι ο Φορέας με τον οποίο συμμετείχατε σε υλοποίηση έργων;	Προαιρετική ερώτηση
3. Επιλέξτε τον ρόλο σας κατά την υλοποίηση των έργων;	Λίστα επιλογής σύμφωνα με το περιβάλλον και το πλαίσιο υλοποίησης των έργων
4. Ποιος ήταν ο θεματικός τομέας των έργων που υλοποίησε ο Φορέας σας;	Λίστα επιλογής σύμφωνα με τα αποτελέσματα της δευτερογενούς έρευνας
5. Επιλέξτε το είδος των δράσεων που υλοποιήθηκαν μέσα από τα έργα που συμμετείχε ο Φορέας σας.	Λίστα επιλογής σύμφωνα με το περιβάλλον και το πλαίσιο υλοποίησης των έργων
6. Σε πόσα έργα συμμετείχε ή εξακολουθεί να συμμετέχει ο Φορέας σας από το 2000 έως και σήμερα.	Λίστα επιλογής
7. Επιλέξτε τα πιο σημαντικά προβλήματα που αντιμετώπισε ο	Λίστα επιλογής σύμφωνα με το περιβάλλον και το

	Φορέας κατά την υλοποίηση των έργων.	πλαίσιο υλοποίησης των έργων
--	--------------------------------------	------------------------------

5.3.2 Ερωτήσεις αξιολόγησης

Η δεύτερη ενότητα δημιουργήθηκε με ερωτήσεις από τις ακόλουθες πηγές:

1. Αξιολόγηση και Σχέδια Αξιολόγησης στην Προγραμματική Περίοδο 2014-2020

Πρόκειται για τον Οδηγό Αξιολόγησης [ΕΣΠΑ, 2015], ο οποίος καταρτίστηκε στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 προκειμένου να ενισχυθεί η παρακολούθηση των δράσεων της περιόδου μέσα από την κατάρτιση Σχεδίων Αξιολόγησης (ένα για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και ένα Σχέδιο Αξιολόγησης σε επίπεδο Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης – ΕΣΠΑ 2014-2020).

2. «ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΤΑΚ» Κοινοπραξίες Έρευνας και Ανάπτυξης σε τομείς Εθνικής προτεραιότητας, Τελική Έκθεση Αποτίμησης Προγράμματος

Πρόκειται για την έκθεση που συντάχθηκε αναφορικά με την αποτίμηση της επίδρασης του προγράμματος Κοινοπραξίες Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης σε τομείς εθνικής προτεραιότητας για τις δύο φάσεις που προκηρύχθηκε το πρόγραμμα (Μέτρο 4.5 (2002 -2003) και ΠΕΠ (2006-2007) [ΓΓΕΤ, 2015].

3. INTERREG EUROPE Evaluation plan

Πρόκειται για την τελική έκθεση αξιολόγησης του Προγράμματος INTERREG EUROPE της περιόδου 2007-2013 [INTERREG, 2016].

Προκειμένου να ομαδοποιηθούν οι ερωτήσεις ώστε να είναι δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων, πραγματοποιήθηκε ομαδοποίηση βάσει των κριτηρίων του Οδηγού Αξιολόγησης του ΕΣΠΑ 2014-2020. Σημειώνεται ότι τα κριτήρια αυτά ακολουθούν το πλαίσιο που έχει προταθεί και από τον ΟΟΣΑ [ΟΟΣΑ, 2021] για την αποτίμηση παρεμβάσεων (πολιτικές, στρατηγικές, προγράμματα, έργα και δράσεις).

Επιλέχθηκαν κυρίως ερωτήσεις Διαβαθμισμένης Κλίμακας (Likert) όπου ο ερωτώμενος επιλέγει μέσα από μια κλίμακα διαβαθμισμένων απαντήσεων. Κατά αυτόν τον τρόπο, στόχος είναι να αποτυπωθεί ο βαθμός της αντίληψης που υπάρχει από τον ερωτώμενο για κάθε μια ερώτηση.

Κριτήριο Αξιολόγησης	Ερώτημα	Πηγή
Αποτελεσματικότητα	8. Σε ποιο βαθμό επιτεύχθηκαν οι στόχοι που είχαν τεθεί από τα έργα;	(ΕΣΠΑ, 2015)
	9. Σε ποιο βαθμό τα έργα συνέβαλαν στην υλοποίηση των στόχων του Φορέα σας;	(ΓΓΕΤ, 2015)
	10. Σε ποιο βαθμό υπήρξε εμπλοκή και ενεργός συμμετοχή των δικαιούχων των έργων (π.χ. συνεργαζόμενοι φορείς, κοινωνικές ομάδες, επιχειρήσεις, πολίτες);	(INTERREG, 2016)
	11. Σε ποιο βαθμό τα έργα που υλοποίησε ο Φορέας σας ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες του;	(ΕΣΠΑ, 2015)
Αποδοτικότητα	12. Σε ποιο βαθμό ήταν επαρκής ο διαθέσιμος προϋπολογισμός;	(ΕΣΠΑ, 2015)
	13. Σε ποιο βαθμό το ίδιο αντικείμενο θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί με μικρότερο κόστος;	(ΕΣΠΑ, 2015)
	14. Σε ποιο βαθμό αξιοποιήθηκαν υφιστάμενοι πόροι του Φορέα σας (προσωπικό, υποδομές, δεδομένα, λογισμικό);	(ΓΓΕΤ, 2015) *Προσαρμοσμένη
Βιωσιμότητα	15. Σε ποιο βαθμό τα αποτελέσματα αξιοποιήθηκαν μετά την ολοκλήρωση των έργων;	(ΕΣΠΑ, 2015)
	16. Σε ποιο βαθμό ενσωματώθηκαν αποτελέσματα των έργων στην δραστηριότητα του Φορέα σας;	(ΓΓΕΤ, 2015)

	17. Σε ποιο βαθμό τα έργα επηρέασαν τον προγραμματισμό των δράσεων του Φορέα σας;	(INTERREG, 2016)
Προστιθέμενη αξία	18. Σε ποιο βαθμό τα έργα που υλοποίησε ο Φορέας σας ενίσχυσαν τις υφιστάμενες δράσεις του;	(ΕΣΠΑ, 2015)
	19. Σε ποιο βαθμό τα έργα που υλοποίησε ο Φορέας σας διεύρυναν το πεδίο δράσης του;	(ΕΣΠΑ, 2015)
	20. Σε ποιο βαθμό ενισχύθηκε η θεσμική επάρκεια του Φορέα σας (δεξιότητες, τεχνογνωσία προσωπικού);	(ΓΓΕΤ, 2015)
	21. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι τέτοιου είδους έργα συμβάλλουν στην Τοπική και Περιφερειακή ανάπτυξη;	Γενική συμπερασματική ερώτηση

6. Επεξεργασία και παρουσίαση αποτελεσμάτων έρευνας

Η έρευνα διενεργήθηκε με τη χρήση της λειτουργίας Google Forms όπου λόγω της διαδεδομένης του χρήσης κατέστησε την απάντηση του ερωτηματολογίου και τη συλλογή των απαντήσεων εύκολη και γρήγορη. Οι απαντήσεις αποθηκεύτηκαν αυτόματα σε υπολογιστικό φύλλο μέσα στο περιβάλλον Google Drive. Εν συνεχεία, με τη χρήση συναρτήσεων ελέγχου πραγματοποιήθηκε έλεγχος για τυχόν σφάλματα στις καταχωρίσεις καθώς και η σχετική κωδικοποίηση των δεδομένων, όπου αυτό ήταν απαραίτητο. Τέλος, δημιουργήθηκαν συγκεντρωτικοί πίνακες και τα αντίστοιχα γραφήματα για την οπτικοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Η έρευνα έλαβε χώρα το διάστημα από 04/04/2022 έως 30/04/2022. Εστάλησαν ηλεκτρονικά μηνύματα σε 116 αποδέκτες στα οποία ανταποκρίθηκαν οι 48, δηλαδή ένα ποσοστό 41% περίπου. Οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν καλύπτουν σε ποσοστό άνω του 80% τις κατηγορίες των Φορέων που παρουσιάστηκαν στην Ενότητα 4.2.3.

Σε όλες τις απαντήσεις πραγματοποιήθηκε έλεγχος εγκυρότητας και έλεγχος για ελλείψεις τιμές δίχως να βρεθούν σφάλματα.

6.1 Παρουσίαση ευρημάτων

6.1.1 Γενικές ερωτήσεις

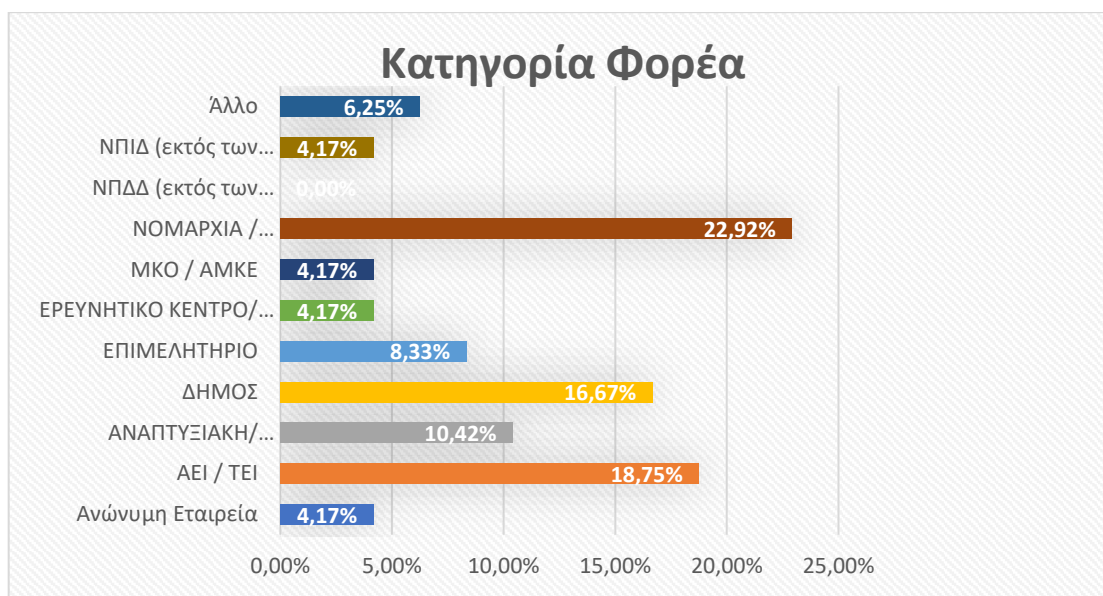
6.1.1.1 Κατηγορία Φορέα

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζονται οι κατηγορίες των Φορέων από τους οποίους προέρχονται οι απαντήσεις. Η πλειοψηφία των απαντήσεων προέρχεται από εκπροσώπους Φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Περιφέρεια και Δήμοι) με ποσοστό άνω του 38% καθώς και από ΑΕΙ, με ποσοστό 18,75%.

Κατηγορία Φορέα	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Ανώνυμη Εταιρεία	2	4,17%
ΑΕΙ / ΤΕΙ	9	18,75%
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ/ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	5	10,42%
ΔΗΜΟΣ	8	16,67%
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ	4	8,33%
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ/ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ	2	4,17%
ΜΚΟ / ΑΜΚΕ	2	4,17%
ΝΟΜΑΡΧΙΑ / ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	11	22,92%
ΝΠΔΔ (εκτός των ανωτέρω)	0	0,00%

ΝΠΙΔ (εκτός των ανωτέρω)	2	4,17%
Άλλο	3	6,25%
Σύνολο	48	100,00%

Πίνακας 6: Κατηγορία Φορέα

Διάγραμμα 5: Κατηγορία Φορέα

6.1.1.2 Φορέας με τον οποίο έγινε η συμμετοχή στην υλοποίηση έργων

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται οι Φορείς από τους οποίους προέρχονται οι απαντήσεις. Σημειωτέο, ότι η ερώτηση αυτή ήταν προαιρετική οπότε δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή αποτελέσματα για τον Φορέα που εκπροσωπούσε ο κάθε ερωτώμενος.

Φορέας	Εμφανίσεις
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	10
ΔΕΠΑΕ ΟΤΑ	1
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	1
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	1
Πανεπιστήμιο Πατρών	4
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΗΛΕΙΑΣ	2
Δήμος Πύργου	1
ΙΤΥΕ "ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ"	2
Δήμος Ήλιδας	1
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΤΡΑΣ Α.Ε.	1
ΑΧΑΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε.	1
MOSAIC // Culture and Creativity	1
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ του ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΑΧΑΪΑΣ και με ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	1
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	1
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	2
Μηχανικός λογισμικού	1
p-consulting.gr	1

ΠΕΔ.ΔΕ	1
Επιμελητήριο Αχαΐας	1
ΑΝΟΛ	1
Δήμος Πατρέων	1
Σύνολο	36

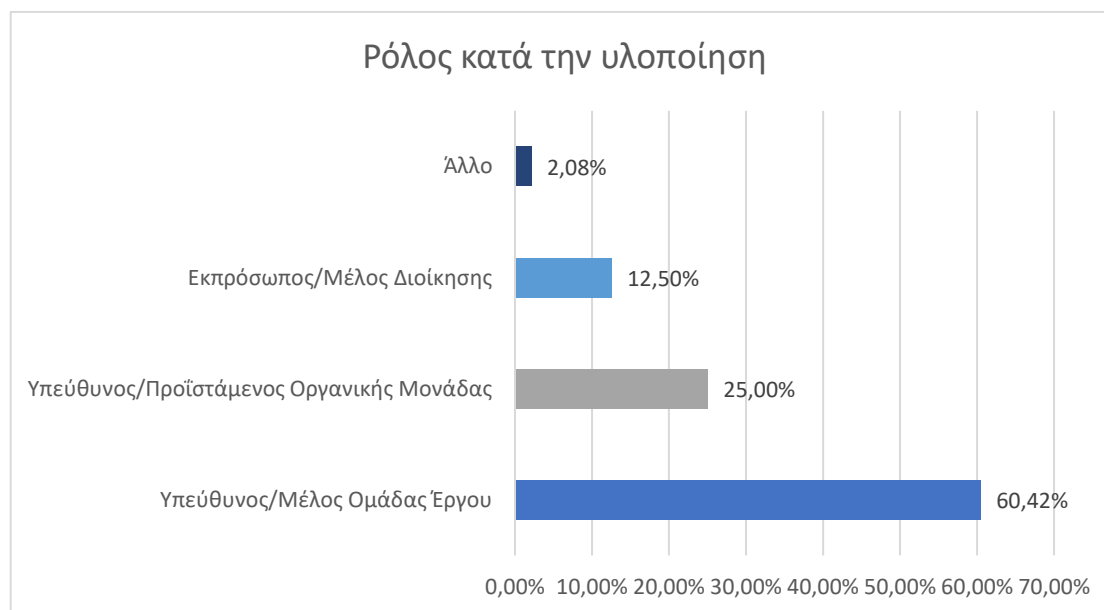
Πίνακας 7: Ονομασία Φορέα

6.1.1.3 Ρόλος κατά την υλοποίηση των έργων

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται ο ρόλος των ερωτώμενων κατά την διάρκεια υλοποίησης των έργων. Κατά 60% οι ερωτώμενοι ανήκαν στην ομάδα έργου (Υπεύθυνος/Μέλος Ομάδας Έργου) ενώ το 25% ήταν Υπεύθυνος/Προϊστάμενος Οργανικής Μονάδας στο Φορέα υλοποίησης του έργου.

Ρόλος	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Υπεύθυνος/Μέλος Ομάδας Έργου	29	60,42%
Υπεύθυνος/Προϊστάμενος Οργανικής Μονάδας	12	25,00%
Εκπρόσωπος/Μέλος Διοίκησης	6	12,50%
Άλλο	1	2,08%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 8: Ρόλος κατά την υλοποίηση των έργων

Διάγραμμα 6: Ρόλος κατά την υλοποίηση των έργων

6.1.1.4 Θεματικός τομέας έργων

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται ο θεματικός τομέας των έργων που υλοποίησε ή υλοποιεί ο κάθε Φορέας.

Η πλειοψηφία των έργων (54,55%) αφορούσε τη θεματική «Εξυπνότερη Ευρώπη» (Καινοτομία, Επιχειρηματικότητα, Ψηφιακός Μετασχηματισμός), το 50% τη θεματική

«Πολιτιστική Κληρονομιά & Τουρισμός» ενώ το 29,55% τη θεματική «Πιο Κοινωνική Ευρώπη» (Απασχόληση, Εκπαίδευση, Δεξιότητες, Κοινωνική Ένταξη).

Θεματικός Τομέας	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Αστική & Περιφερειακή Ανάπτυξη - Σχεδιασμός - Διακυβέρνηση	14	31,82%
Εξυπνότερη Ευρώπη (Καινοτομία, Επιχειρηματικότητα, Ψηφιακός Μετασχηματισμός)	24	54,55%
Πιο Κοινωνική Ευρώπη (Απασχόληση, Εκπαίδευση, Δεξιότητες, Κοινωνική Ένταξη)	13	29,55%
Πιο Πράσινη Ευρώπη (Κλιματική Αλλαγή, Ενέργεια)	11	25,00%
Πιο Συνδεδεμένη Ευρώπη (Μεταφορές, Ψηφιακά Δίκτυα)	8	18,18%
Πολιτιστική Κληρονομιά & Τουρισμός	22	50,00%
Πρωτογενής τομέας (Γεωργία, Αλιεία, Δασικά)	9	20,45%
Υγεία και κοινωνικές υπηρεσίες	4	9,09%
Άλλο	4	9,09%

Πίνακας 9: Θεματικός τομέας έργων

Διάγραμμα 7: Θεματικός τομέας έργων

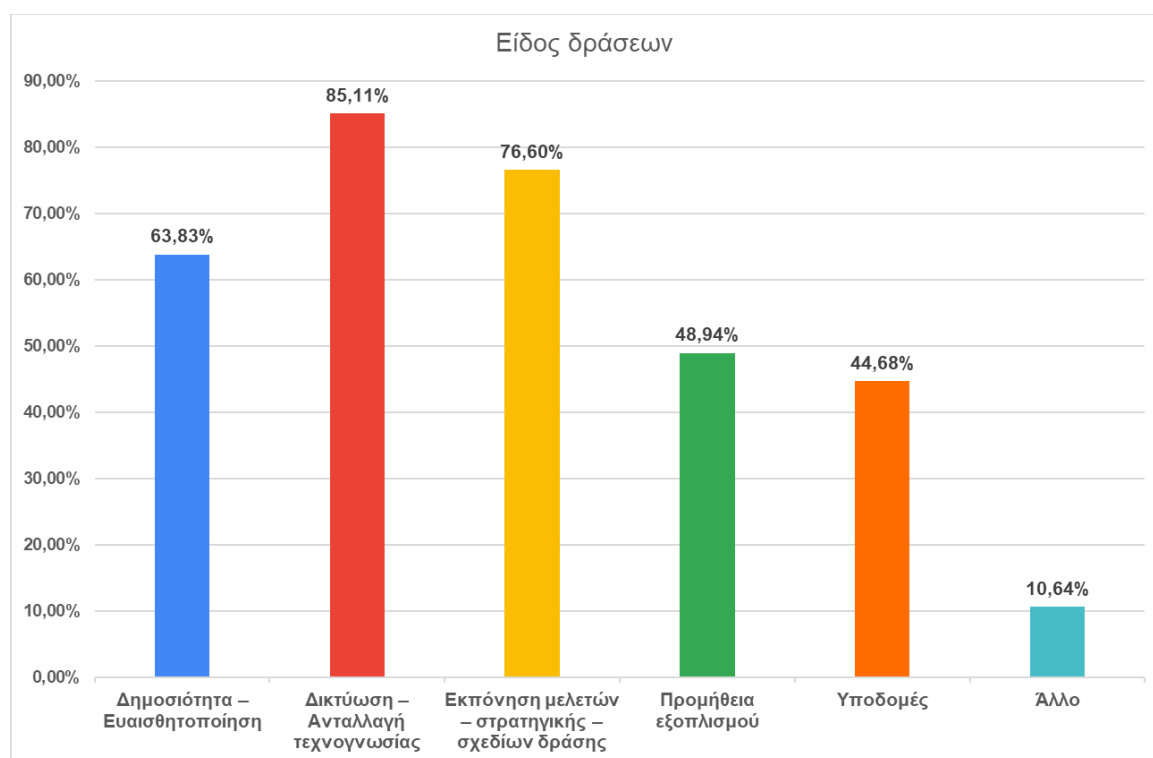
6.1.1.5 Είδος δράσεων που υλοποιήθηκαν

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται το είδος των δράσεων που υλοποιήθηκαν από κάθε Φορέα. Η πλειοψηφία αφορούσε σε δράσεις Δικτύωσης – Ανταλλαγής τεχνογνωσίας (85,11%), με 2^η κατά σειρά την Εκπόνηση

μελετών – στρατηγικής – σχεδίων δράσης (76,60%) και 3^η σε δράσεις Δημοσιότητας – Ευαισθητοποίησης (63,83%).

Δράση	Δημοσιότητα – Ευαισθητοποίηση	Δικτύωση – Ανταλλαγή τεχνολογίας	Εκπόνηση μελετών – στρατηγικής – σχεδίων δράσης	Προμήθεια εξοπλισμού	Υποδομές	Άλλο
Εμφανίσεις	30	40	36	23	21	5
Ποσοστό	63,83%	85,11%	76,60%	48,94%	44,68%	10,64%

Πίνακας 10: Είδος δράσεων που υλοποιήθηκαν

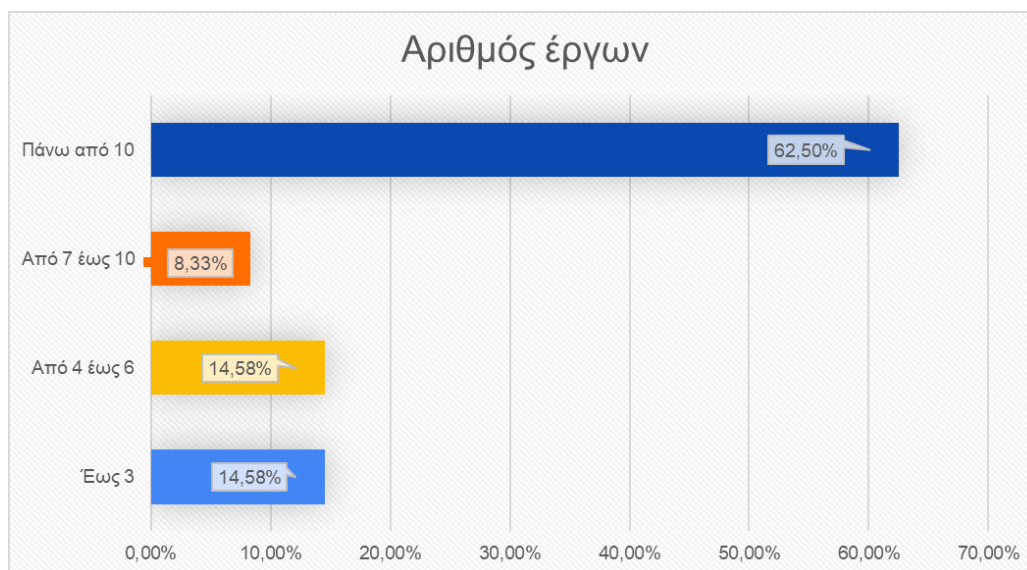
Διάγραμμα 8: Είδος δράσεων που υλοποιήθηκαν

6.1.1.6 Αριθμός έργων ανά Φορέα

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται ο αριθμός έργων που υλοποίησε ο κάθε Φορέας κατά την περίοδο αναφοράς. Με ποσοστό άνω του 62,5% οι Φορείς που συμμετείχαν στην έρευνα έχουν υλοποιήσει πάνω από 10 έργα, με ποσοστό 14,58% περίπου έχουν υλοποιήσει έως 3 ή από 4 έως 6 έργα, ενώ το 8,33% των ερωτηθέντων έχουν υλοποιήσει από 7 έως 10 έργα.

Αριθμός έργων	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Έως 3	7	14,58%
Από 4 έως 6	7	14,58%
Από 7 έως 10	4	8,33%
Πάνω από 10	30	62,50%
	48	100%

Πίνακας 11: Αριθμός έργων ανά Φορέα

Διάγραμμα 9: Αριθμός έργων ανά Φορέα

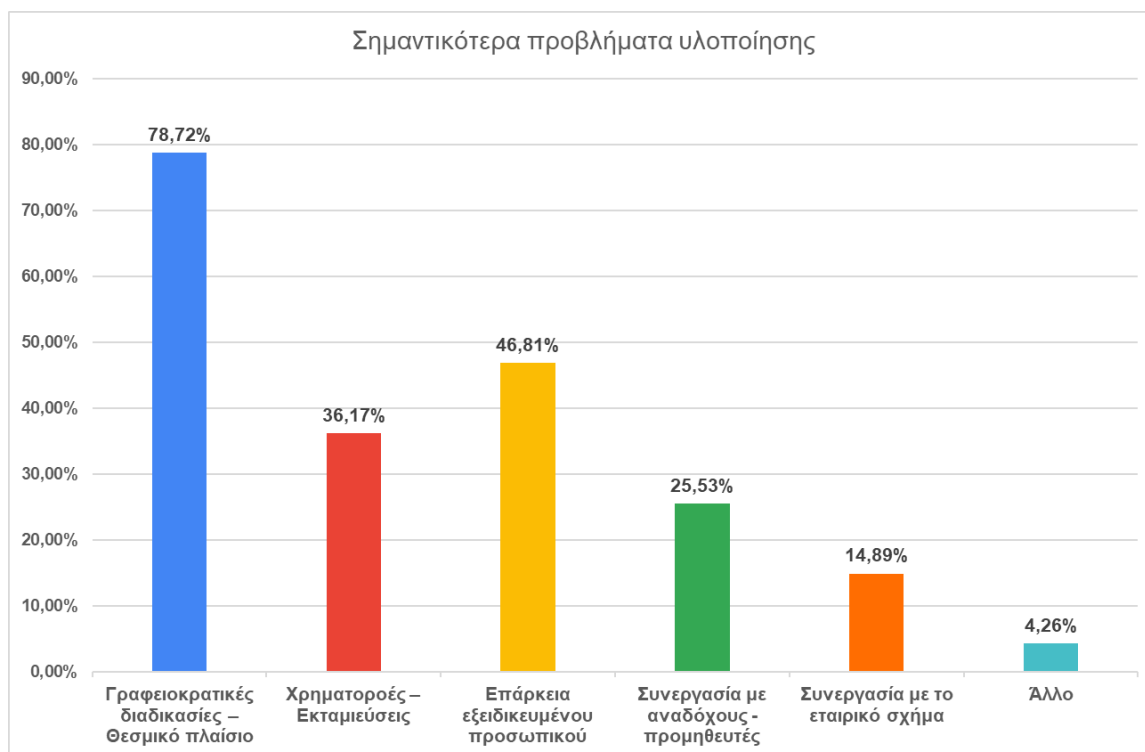
6.1.1.7 Πιο σημαντικά προβλήματα κατά την υλοποίηση

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων για τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετώπισε ο Φορέας κατά τη διάρκεια της υλοποίησης των έργων.

Στην ερώτηση αυτή, οι γραφειοκρατικές διαδικασίες και το θεσμικό πλαίσιο αναγνωρίζονται ως το σημαντικότερο πρόβλημα κατά την υλοποίηση των έργων με ποσοστό 78,72%, με επόμενο κατά σειρά πρόβλημα να εμφανίζεται η επάρκεια εξειδικευμένου προσωπικού, με ποσοστό 46,81% ενώ τέλος, το ζήτημα των χρηματοροών και εκταμιεύσεων αναδεικνύεται τρίτο με ποσοστό 36,17%.

Κατηγορία προβλήματος	Γραφειοκρατικές διαδικασίες – Θεσμικό πλαίσιο	Χρηματοροές – Εκταμιεύσεις	Επάρκεια εξειδικευμένου προσωπικού	Συνεργασία με αναδόχους - προμηθευτές	Συνεργασία με το εταιρικό σχήμα	Άλλο
Εμφανίσεις	37	17	22	12	7	2
Ποσοστό	78,72%	36,17%	46,81%	25,53%	14,89%	4,26%

Πίνακας 12: Πιο σημαντικά προβλήματα κατά την υλοποίηση

Διάγραμμα 10: Πιο σημαντικά προβλήματα κατά την υλοποίηση

6.1.2 Κριτήριο αξιολόγησης – Αποτελεσματικότητα

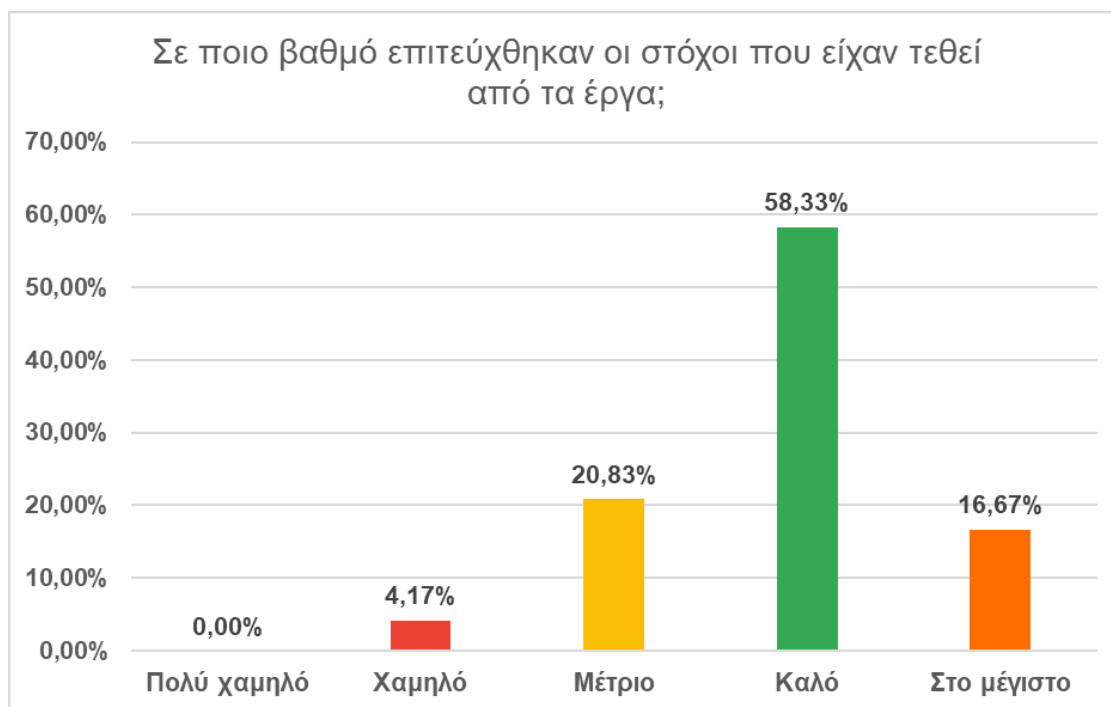
6.1.2.1 Βαθμός επίτευξης τεθέντων στόχων

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων σχετικά με το βαθμό επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί μέσα από τα έργα.

Το αποτέλεσμα που προκύπτει είναι ότι κατά 75% εκτιμούν ότι οι στόχοι επιτεύχθηκαν (καλό ή στο μέγιστο), ενώ το 21% περίπου εκτιμά ότι οι στόχοι επιτεύχθηκαν σε μέτριο βαθμό.

Σε ποιο βαθμό επιτεύχθηκαν οι στόχοι που είχαν τεθεί από τα έργα;	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Πολύ χαμηλό	0	0,00%
Χαμηλό	2	4,17%
Μέτριο	10	20,83%
Καλό	28	58,33%
Στο μέγιστο	8	16,67%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 13: Βαθμός επίτευξης τεθέντων στόχων

Διάγραμμα 11: Βαθμός επίτευξης τεθέντων στόχων

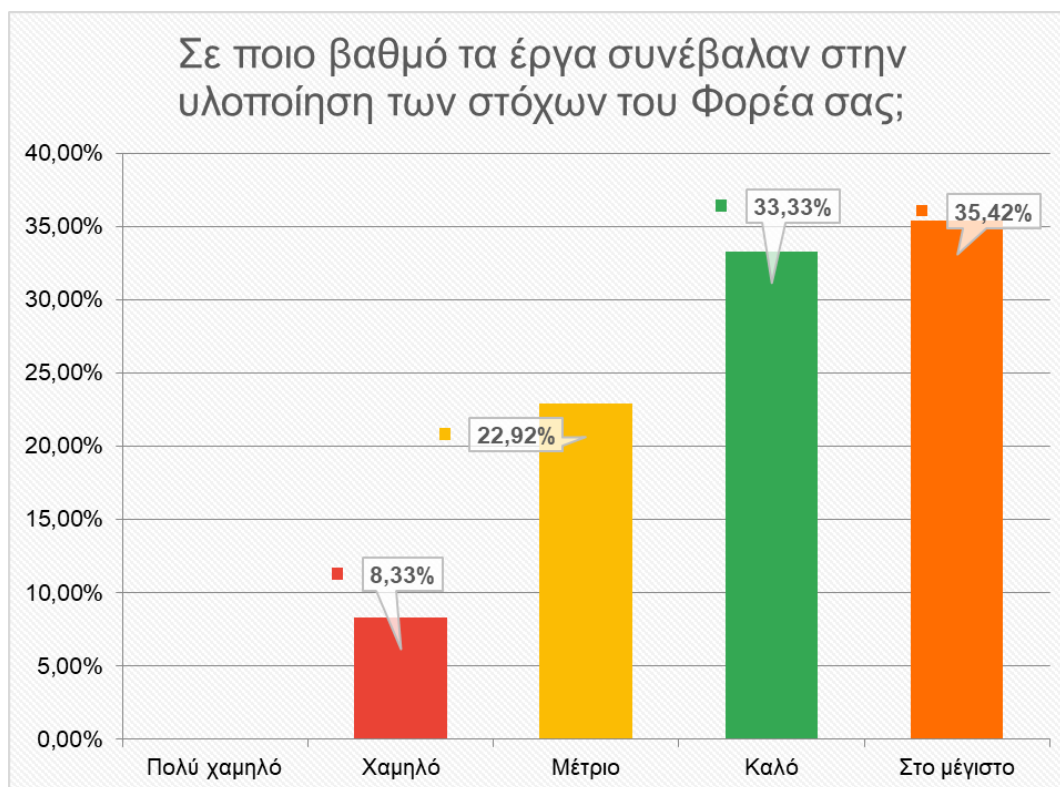
6.1.2.2 Βαθμός συμβολής των έργων στους στόχους του Φορέα

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων σχετικά με το βαθμό συμβολής των έργων στους στόχους του Φορέα.

Το αποτέλεσμα που προκύπτει είναι ότι κατά 69% περίπου, εκτιμούν ότι τα έργα συνέβαλαν κατά καλό ή στο μέγιστο στους γενικότερους στόχους του Φορέα, ενώ το 31% περίπου εκτιμά ότι η συμβολή ήταν από λίγο έως μέτρια.

Σε ποιο βαθμό τα έργα συνέβαλαν στην υλοποίηση των στόχων του Φορέα σας;	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Πολύ χαμηλό	0	0,00%
Χαμηλό	4	8,33%
Μέτριο	11	22,92%
Καλό	16	33,33%
Στο μέγιστο	17	35,42%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 14: Βαθμός συμβολής στους στόχους του Φορέα

Διάγραμμα 12: Βαθμός συμβολής στους στόχους του Φορέα

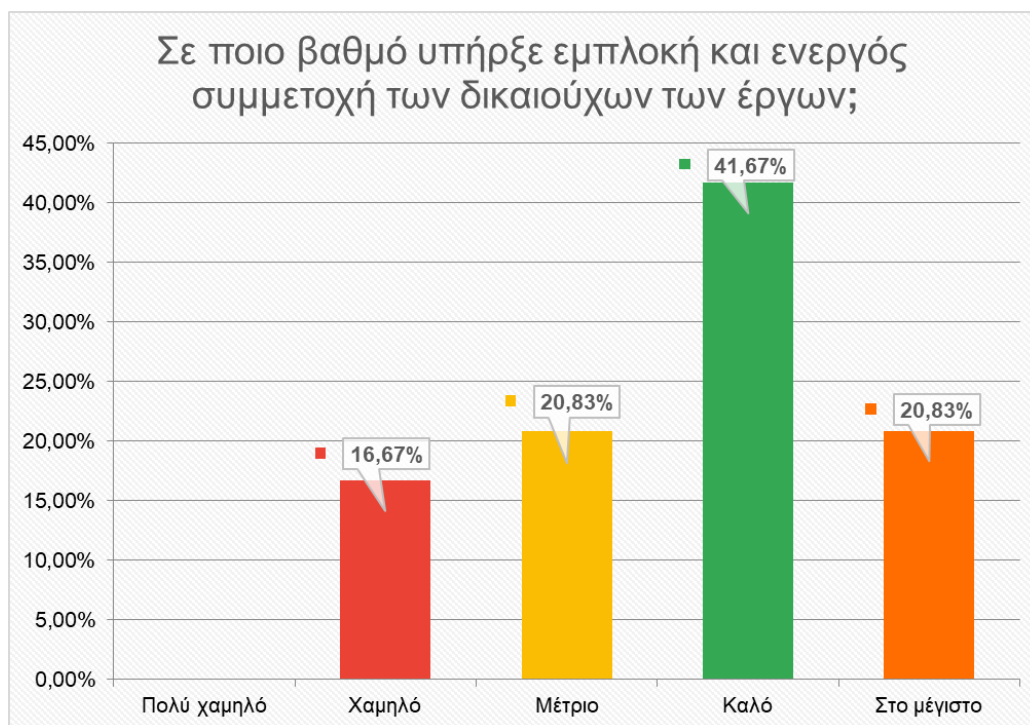
6.1.2.3 Βαθμός εμπλοκής και ενεργού συμμετοχής των δικαιούχων των έργων

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων σχετικά με το βαθμό εμπλοκής και ενεργού συμμετοχής των δικαιούχων των έργων (π.χ. συνεργαζόμενοι φορείς, κοινωνικές ομάδες, επιχειρήσεις, πολίτες).

Το αποτέλεσμα που προκύπτει και σε αυτή την περίπτωση είναι θετικό, κατά 62% περίπου, οι εκπρόσωποι των Φορέων θεωρούν πως η εμπλοκή των δικαιούχων ήταν σε καλό ή στο μέγιστο βαθμό, αλλά υπάρχει και ένα ποσοστό της τάξεως του 37% όπου θεωρεί ότι η εμπλοκή ήταν μέτρια ή χαμηλή.

Σε ποιο βαθμό υπήρξε εμπλοκή και ενεργός συμμετοχή των δικαιούχων των έργων (π.χ. συνεργαζόμενοι φορείς, κοινωνικές ομάδες, επιχειρήσεις, πολίτες);	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Πολύ χαμηλό	0	0,00%
Χαμηλό	8	16,67%
Μέτριο	10	20,83%
Καλό	20	41,67%
Στο μέγιστο	10	20,83%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 15: Βαθμός εμπλοκής και ενεργού συμμετοχής των δικαιούχων

Διάγραμμα 13: Βαθμός εμπλοκής και ενεργού συμμετοχής των δικαιούχων

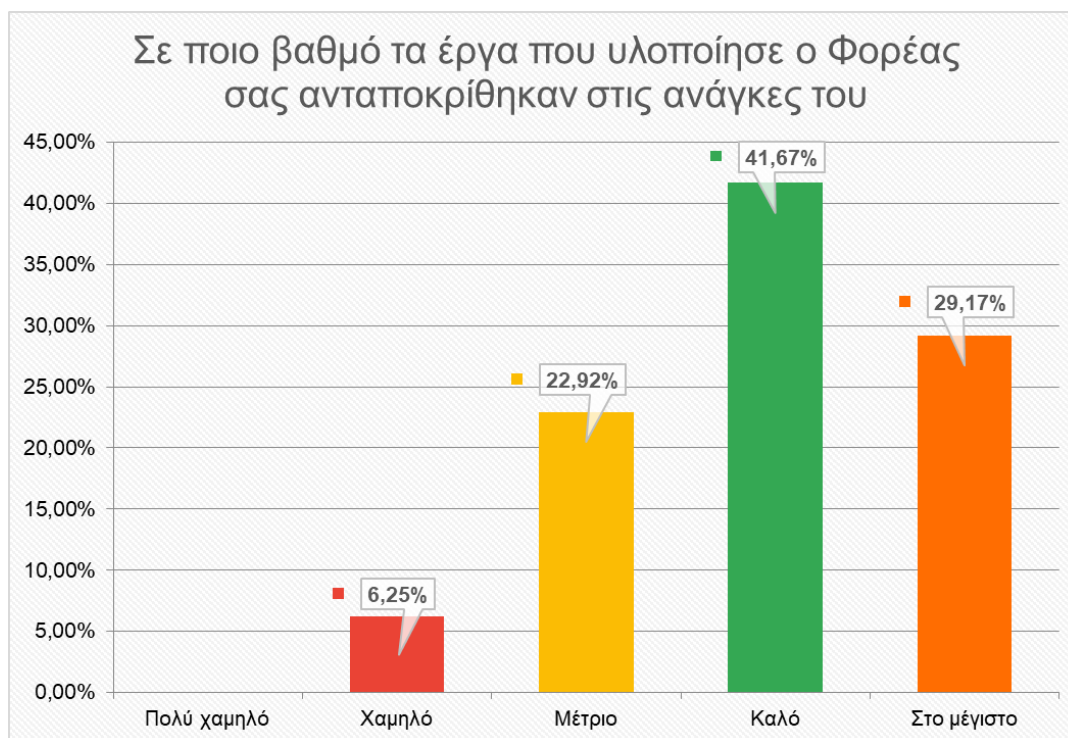
6.1.2.4 Βαθμός κατά τον οποίο τα έργα ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες του Φορέα

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων σχετικά με το βαθμό κατά τον οποίο τα έργα ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες του Φορέα.

Το αποτέλεσμα που προκύπτει και σε αυτή την περίπτωση είναι θετικό καθώς οι ερωτώμενοι, κατά 70% περίπου, θεωρούν πως τα έργα ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες του Φορέα υλοποίησης.

Σε ποιο βαθμό τα έργα που υλοποίησε ο Φορέας σας ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες του;	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Πολύ χαμηλό	0	0,00%
Χαμηλό	3	6,25%
Μέτριο	11	22,92%
Καλό	20	41,67%
Στο μέγιστο	14	29,17%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 16: Βαθμός κατά τον οποίο τα έργα ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες του Φορέα

Διάγραμμα 14: Βαθμός κατά τον οποίο τα έργα ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες του Φορέα

6.1.3 Κριτήριο αξιολόγησης – Αποδοτικότητα

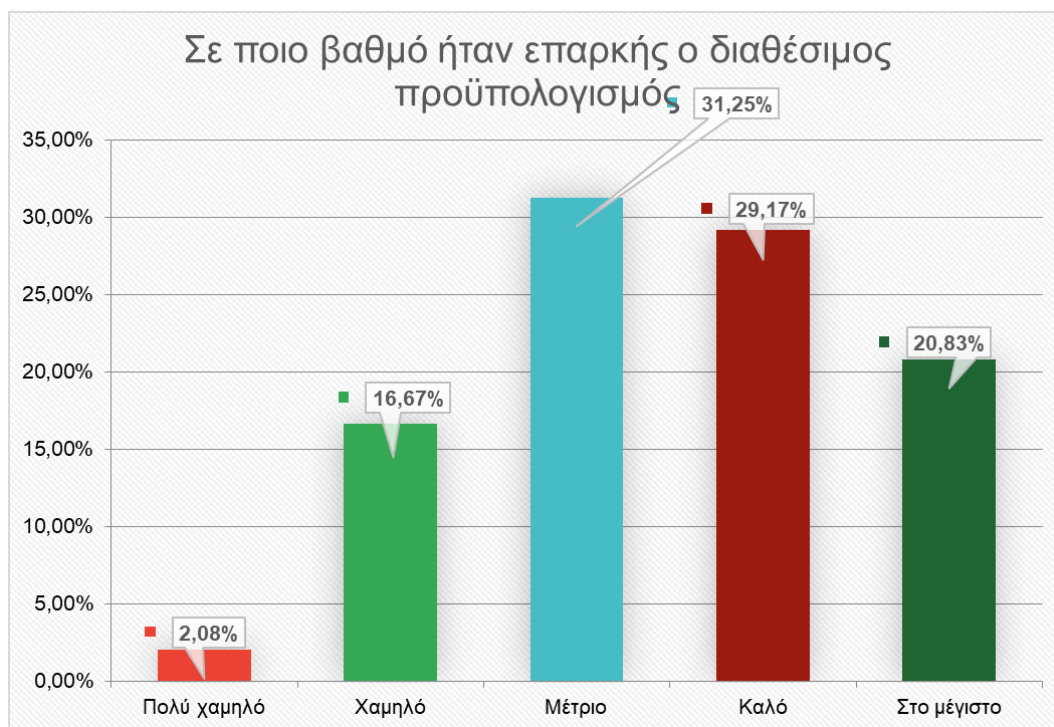
6.1.3.1 Βαθμός επάρκειας διαθέσιμου προϋπολογισμού

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων σχετικά με το βαθμό επάρκειας του διαθέσιμου προϋπολογισμού των έργων.

Το αποτέλεσμα που προκύπτει είναι ότι κατά 31,25% οι ερωτώμενοι εκτιμούν ότι ο διαθέσιμος προϋπολογισμός ήταν σε μέτριο βαθμό επαρκής, κατά 29,17% σε καλό βαθμό και κατά 20,83% στο μέγιστο βαθμό επαρκής.

Σε ποιο βαθμό ήταν επαρκής ο διαθέσιμος προϋπολογισμός;	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Πολύ χαμηλό	1	2,08%
Χαμηλό	8	16,67%
Μέτριο	15	31,25%
Καλό	14	29,17%
Στο μέγιστο	10	20,83%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 17: Βαθμός επάρκειας διαθέσιμου προϋπολογισμού

Διάγραμμα 15: Βαθμός επάρκειας διαθέσιμου προϋπολογισμού

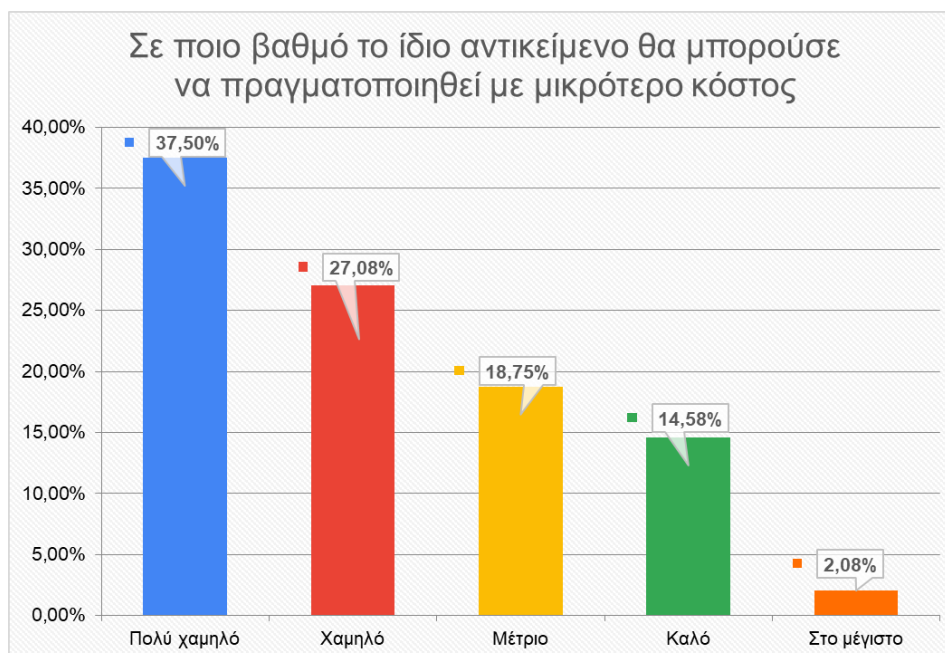
6.1.3.2 Σχέση μεταξύ κόστους και αντικειμένου υλοποίησης

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων σχετικά με το κατά πόσο το ίδιο αντικείμενο θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί με μικρότερο κόστος.

Το αποτέλεσμα που προκύπτει είναι ότι κατά 64% περίπου εκτιμούν δεν θα ήταν δυνατή η υλοποίηση του αντικειμένου με μικρότερο κόστος.

Σε ποιο βαθμό το ίδιο αντικείμενο θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί με μικρότερο κόστος;	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Πολύ χαμηλό	18	37,50%
Χαμηλό	13	27,08%
Μέτριο	9	18,75%
Καλό	7	14,58%
Στο μέγιστο	1	2,08%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 18: Σχέση μεταξύ κόστους και αντικειμένου υλοποίησης

Διάγραμμα 16: Σχέση μεταξύ κόστους και αντικειμένου υλοποίησης

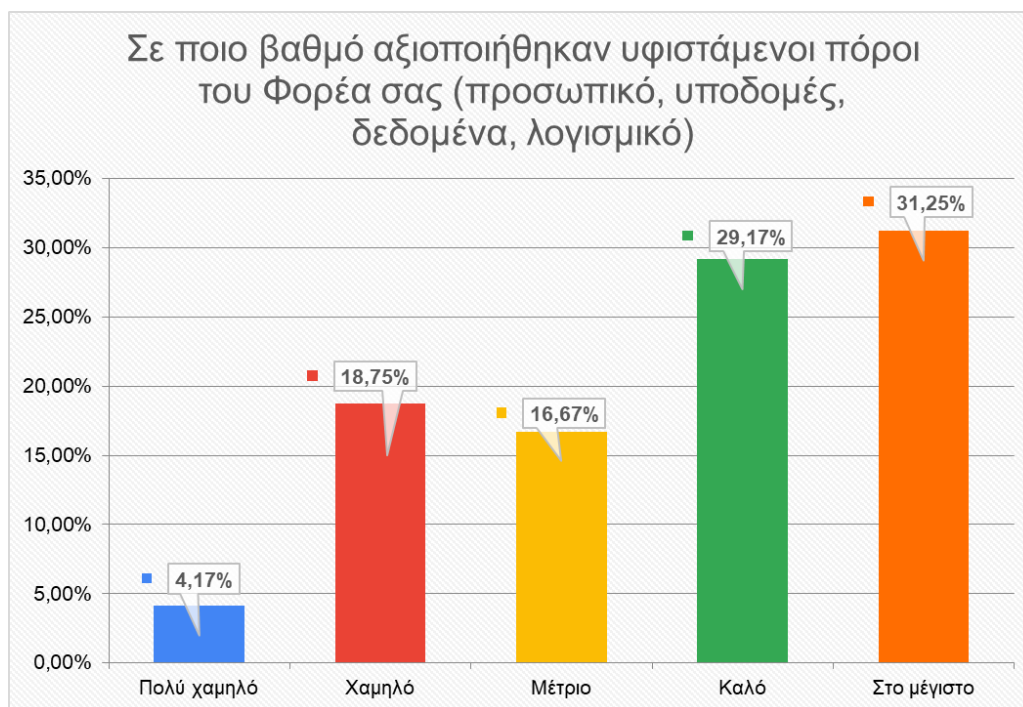
6.1.3.3 Βαθμός αξιοποίησης υφιστάμενων πόρων του Φορέα

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων σχετικά με το βαθμό αξιοποίησης υφιστάμενων πόρων του Φορέα (προσωπικό, υποδομές, δεδομένα, λογισμικό).

Το αποτέλεσμα που προκύπτει είναι ότι κατά 60% περίπου εκτιμούν ότι αξιοποιήθηκαν επαρκώς οι υφιστάμενοι πόροι του Φορέα, ενώ ένα ποσοστό της τάξεως του 35% θεωρεί ότι η αξιοποίηση ήταν σε χαμηλό ή μέτριο βαθμό.

Σε ποιο βαθμό αξιοποιήθηκαν υφιστάμενοι πόροι του Φορέα σας (προσωπικό, υποδομές, δεδομένα, λογισμικό);	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Πολύ χαμηλό	2	4,17%
Χαμηλό	9	18,75%
Μέτριο	8	16,67%
Καλό	14	29,17%
Στο μέγιστο	15	31,25%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 19: Βαθμός αξιοποίησης υφιστάμενων πόρων του Φορέα

Διάγραμμα 17: Βαθμός αξιοποίησης υφιστάμενων πόρων του Φορέα

6.1.4 Κριτήριο αξιολόγησης – Βιωσιμότητα

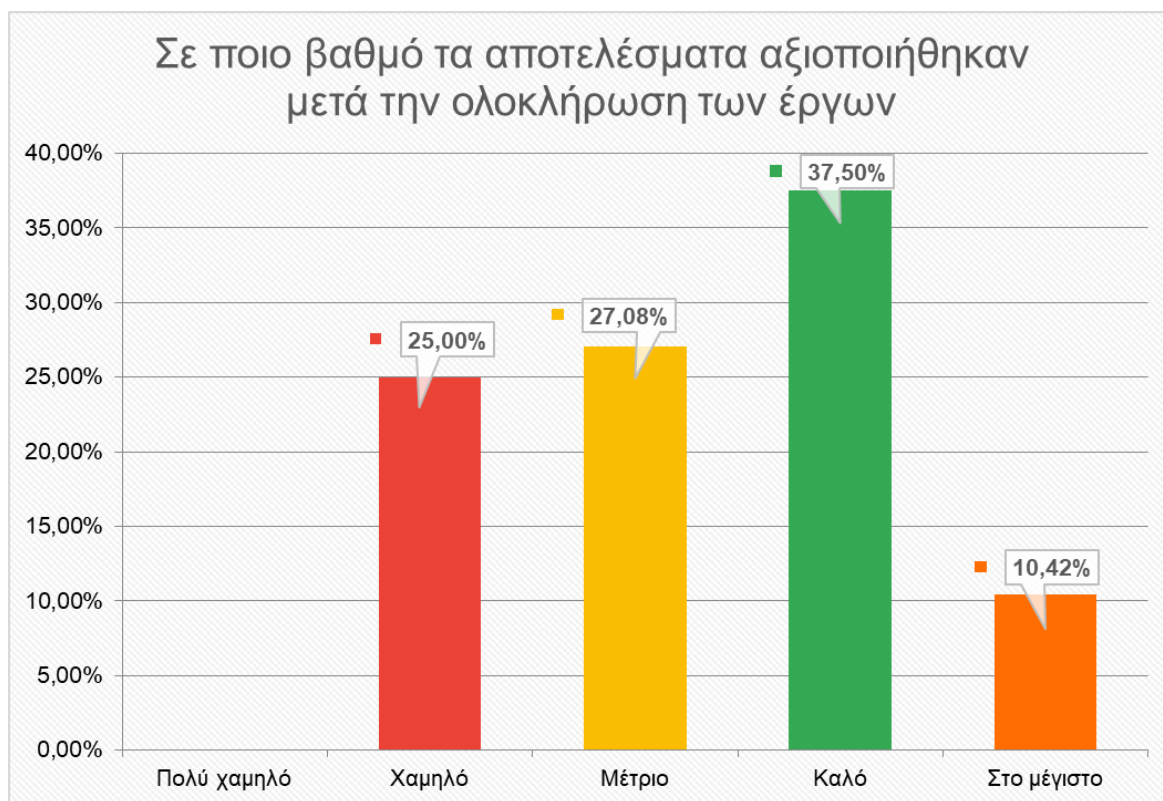
6.1.4.1 Βαθμός αξιοποίησης των αποτελεσμάτων μετά την ολοκλήρωση των έργων

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων σχετικά με το βαθμό αξιοποίησης των αποτελεσμάτων μετά την ολοκλήρωση των έργων.

Στην ερώτηση αυτή η εκτίμηση των ερωτώμενων παρουσιάζει οριακά αρνητική τάση, κατά 52% περίπου, καθώς το 25% και 27% θεωρεί την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων χαμηλή ή μέτρια ενώ το 48% περίπου τη θεωρεί καλή ή μέγιστη.

Σε ποιο βαθμό τα αποτελέσματα αξιοποιήθηκαν μετά την ολοκλήρωση των έργων;	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Πολύ χαμηλό	0	0,00%
Χαμηλό	12	25,00%
Μέτριο	13	27,08%
Καλό	18	37,50%
Στο μέγιστο	5	10,42%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 20: Βαθμός αξιοποίησης των αποτελεσμάτων

Διάγραμμα 18: Βαθμός αξιοποίησης των αποτελεσμάτων

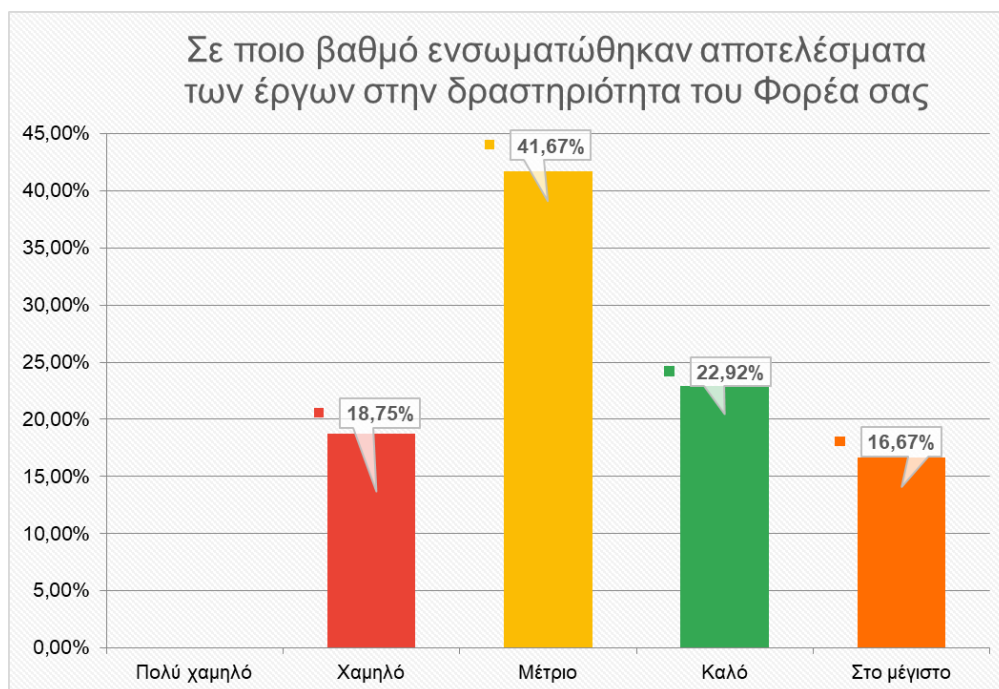
6.1.4.2 Βαθμός ενσωμάτωσης των αποτελεσμάτων των έργων στη δραστηριότητα του Φορέα

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων σχετικά με το βαθμό ενσωμάτωσης των αποτελεσμάτων των έργων στη δραστηριότητα του Φορέα.

Και σε αυτή την ερώτηση η εκτίμηση των ερωτώμενων παρουσιάζει αρνητική τάση, κατά 60% περίπου, καθώς το 18,75% και 41,67% θεωρεί την ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων στη δραστηριότητα του Φορέα χαμηλή ή μέτρια, ενώ το 40% περίπου τη θεωρεί καλή ή μέγιστη.

Σε ποιο βαθμό ενσωματώθηκαν αποτελέσματα των έργων στην δραστηριότητα του Φορέα σας;	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Πολύ χαμηλό	0	0,00%
Χαμηλό	9	18,75%
Μέτριο	20	41,67%
Καλό	11	22,92%
Στο μέγιστο	8	16,67%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 21: Βαθμός ενσωμάτωσης των αποτελεσμάτων

Διάγραμμα 19: Βαθμός ενσωμάτωσης των αποτελεσμάτων

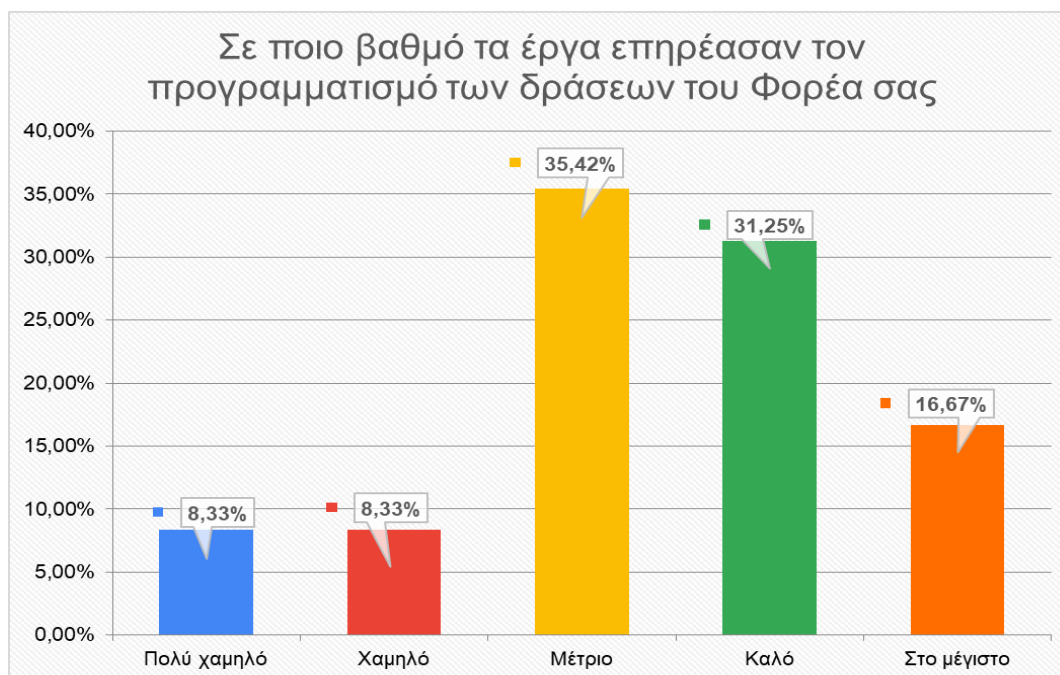
6.1.4.3 Βαθμός επιρροής των αποτελεσμάτων των έργων στον προγραμματισμό των δράσεων του Φορέα

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων σχετικά με το βαθμό επιρροής των αποτελεσμάτων των έργων στον προγραμματισμό των δράσεων του Φορέα.

Σε αυτή την ερώτηση, η εκτίμηση των ερωτώμενων κατανέμεται σε όλες τις βαθμίδες απαντήσεων, καθώς το 16,50% περίπου θεωρεί την επιρροή των αποτελεσμάτων των έργων στον προγραμματισμό των δράσεων του Φορέα χαμηλή ή πολύ χαμηλή, το 35% μέτρια ενώ το 48% περίπου τη θεωρεί καλή ή μέγιστη.

Σε ποιο βαθμό τα έργα επηρέασαν τον προγραμματισμό των δράσεων του Φορέα σας;	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Πολύ χαμηλό	4	8,33%
Χαμηλό	4	8,33%
Μέτριο	17	35,42%
Καλό	15	31,25%
Στο μέγιστο	8	16,67%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 22: Βαθμός επιρροής των αποτελεσμάτων των έργων στον προγραμματισμό

Διάγραμμα 20: Βαθμός επιρροής των αποτελεσμάτων των έργων στον προγραμματισμό

6.1.5 Κριτήριο αξιολόγησης – Προστιθέμενη Αξία

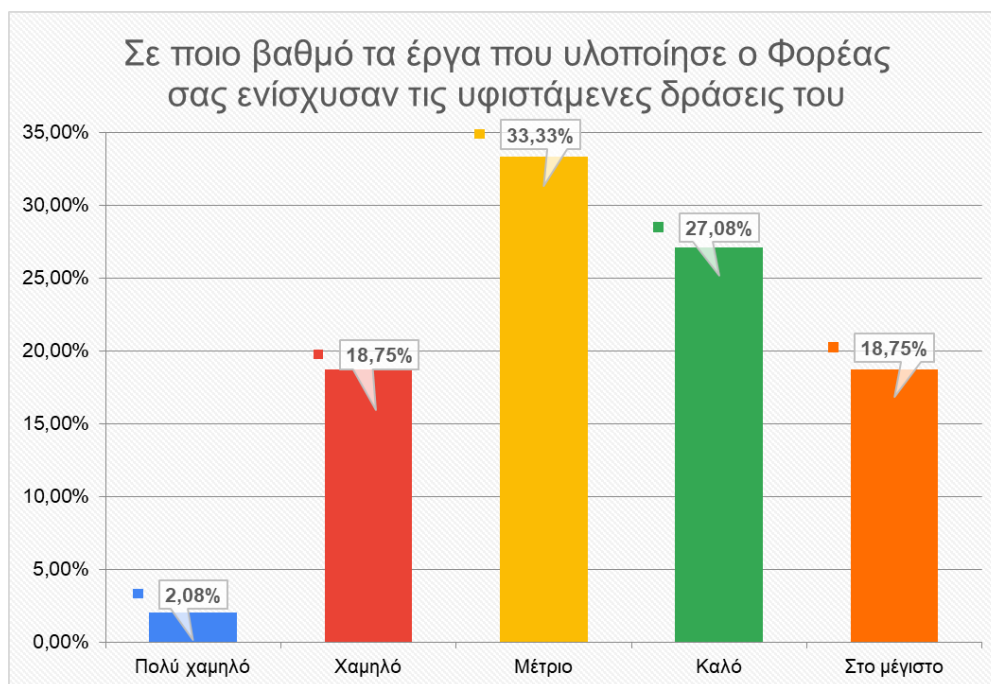
6.1.5.1 Βαθμός ενίσχυσης υφιστάμενων δράσεων

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων σχετικά με το βαθμό ενίσχυσης των υφιστάμενων δράσεων του Φορέα.

Σε αυτή την ερώτηση το 52% περίπου θεωρεί ότι οι υφιστάμενες δράσεις του Φορέα ενισχύθηκαν σε χαμηλό ή μέτριο βαθμό ενώ το 45% περίπου σε καλό ή στον μέγιστο βαθμό.

Σε ποιο βαθμό τα έργα που υλοποίησε ο Φορέας σας ενίσχυσαν τις υφιστάμενες δράσεις του;	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Πολύ χαμηλό	1	2,08%
Χαμηλό	9	18,75%
Μέτριο	16	33,33%
Καλό	13	27,08%
Στο μέγιστο	9	18,75%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 23: Βαθμός ενίσχυσης υφιστάμενων δράσεων

Διάγραμμα 21: Βαθμός ενίσχυσης υφιστάμενων δράσεων

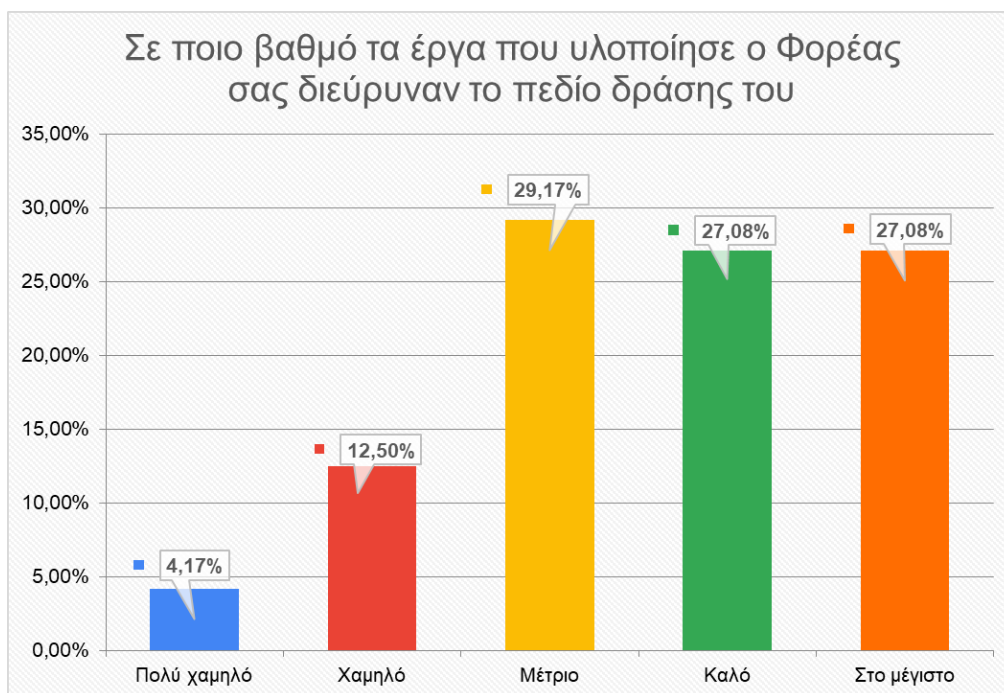
6.1.5.2 Βαθμός διεύρυνσης των πεδίων δράσης

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων σχετικά με το βαθμό διεύρυνσης των πεδίων δράσης του Φορέα.

Σε αυτή την ερώτηση το 29% περίπου θεωρεί ότι τα πεδία δράσης του Φορέα διευρύνθηκαν σε μέτριο βαθμό, ενώ το 54% περίπου σε καλό ή στον μέγιστο βαθμό.

Σε ποιο βαθμό τα έργα που υλοποίησε ο Φορέας σας ενίσχυσαν το πεδίο δράσης του;	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Πολύ χαμηλό	2	4,17%
Χαμηλό	6	12,50%
Μέτριο	14	29,17%
Καλό	13	27,08%
Στο μέγιστο	13	27,08%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 24: Βαθμός διεύρυνσης πεδίων δράσης

Διάγραμμα 22: Βαθμός διεύρυνσης πεδίων δράσης

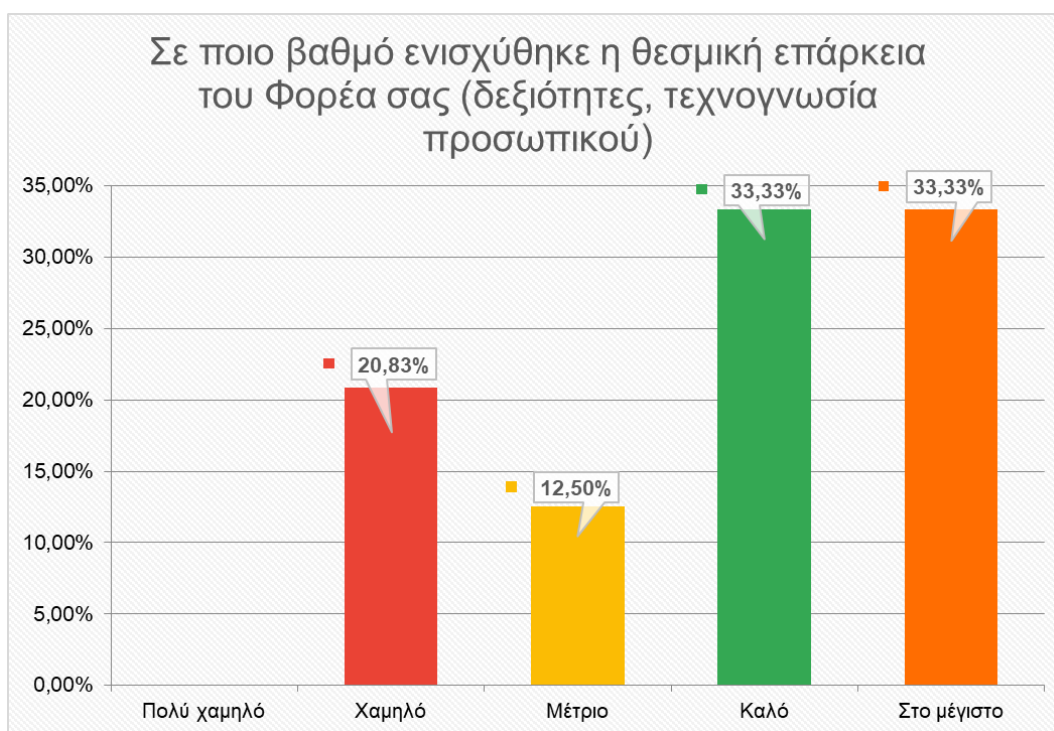
6.1.5.3 Βαθμός ενίσχυσης θεσμικής επάρκειας

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων σχετικά με το βαθμό ενίσχυσης της θεσμικής επάρκειας (δεξιότητες, τεχνογνωσία προσωπικού) του Φορέα.

Σε αυτή την ερώτηση το 21% περίπου θεωρεί ότι η θεσμική επάρκεια του Φορέα (δεξιότητες, τεχνογνωσία προσωπικού) ενισχύθηκε σε χαμηλό βαθμό, το 12,50% σε μέτριο βαθμό ενώ το 33,33% εκτιμά ότι ενισχύθηκε εξίσου σε καλό ή στο μέγιστο βαθμό.

Σε ποιο βαθμό ενισχύθηκε η θεσμική επάρκεια του Φορέα σας (δεξιότητες, τεχνογνωσία προσωπικού);	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Πολύ χαμηλό	0	0,00%
Χαμηλό	10	20,83%
Μέτριο	6	12,50%
Καλό	16	33,33%
Στο μέγιστο	16	33,33%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 25: Βαθμός ενίσχυσης θεσμικής επάρκειας

Διάγραμμα 23: Βαθμός ενίσχυσης θεσμικής επάρκειας

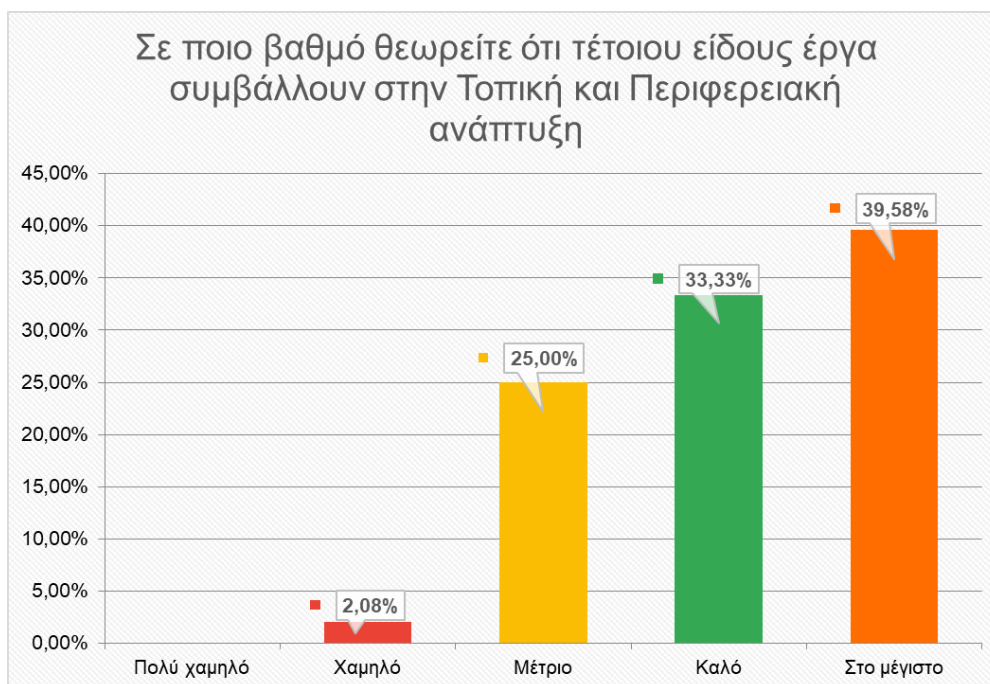
6.1.5.4 Βαθμός συμβολής στην Τοπική και Περιφερειακή ανάπτυξη

Στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα παρουσιάζεται η αντίληψη των ερωτώμενων σχετικά με το βαθμό συμβολής στην Τοπική και Περιφερειακή ανάπτυξη.

Σε αυτή την ερώτηση το 73% περίπου θεωρεί ότι τέτοιου είδους έργα συμβάλλουν στην Τοπική και Περιφερειακή ανάπτυξη σε καλό ή στο μέγιστο βαθμό, ενώ το 25% θεωρεί τη συμβολή των έργων μέτρια.

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι τέτοιου είδους έργα συμβάλλουν στην Τοπική και Περιφερειακή ανάπτυξη;	Εμφανίσεις	Ποσοστό
Πολύ χαμηλό	0	0,00%
Χαμηλό	1	2,08%
Μέτριο	12	25,00%
Καλό	16	33,33%
Στο μέγιστο	19	39,58%
Σύνολο	48	100%

Πίνακας 26: Βαθμός συμβολής στην Τοπική και Περιφερειακή ανάπτυξη

Διάγραμμα 24: Βαθμός συμβολής στην Τοπική και Περιφερειακή ανάπτυξη

7. Συμπεράσματα

Στην εργασία αυτή διεξήχθη έρευνα σε δύο επίπεδα. Αρχικά πραγματοποιήθηκε αποτύπωση και ανάλυση δεδομένων που αφορούν τα έργα των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων τα οποία έχουν υλοποιηθεί ή υλοποιούνται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Η ανάλυση αυτή οδήγησε στην εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τους φορείς υλοποίησης, τις θεματικές προτεραιότητες και τους στόχους.

Σε δεύτερο επίπεδο διενεργήθηκε έρευνα με τη δημιουργία και τη διάχυση διαδικτυακού ερωτηματολογίου το οποίο απευθύνθηκε αποκλειστικά σε εκπροσώπους φορέων οι οποίοι έχουν συμμετέχει ή συμμετέχουν στην υλοποίηση των Ευρωπαϊκών έργων και είχε ως σκοπό τη διερεύνηση της συμβολής των αποτελεσμάτων των έργων σε επίπεδο Δυτικής Ελλάδας.

7.1.1 Συμπεράσματα χαρτογράφησης των έργων

Από τη διαδικασία της χαρτογράφησης των έργων τα οποία υλοποιήθηκαν, ή υλοποιούνται ακόμα στη Δυτική Ελλάδα, προέκυψε ότι 63 διαφορετικοί φορείς συμμετείχαν στην υλοποίησή τους έργων κατά τη διάρκεια των 3 προγραμματικών περιόδων καταγράφοντας συνολικά 403 συμμετοχές, είτε ως απλοί δικαιούχοι είτε ως συντονιστές. Στο μεγαλύτερο ποσοστό των έργων (~44%) συμμετείχαν φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης (Περιφέρεια, Νομαρχίες, Δήμοι, Αναπτυξιακές και Δημοτικές εταιρείες) ενώ σημαντικό είναι επίσης το ποσοστό συμμετοχής από τα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα με ποσοστό συμμετοχής που φτάνει κοντά στο 30%. Αξιοσημείωτο είναι επίσης, ότι ο μεγαλύτερος αριθμός έργων καταγράφεται στο διασυνοριακό Πρόγραμμα Ελλάδα – Ιταλία, το οποίο είναι και το μόνο διασυνοριακό στο οποίο υπήρχε δικαίωμα συμμετοχής των φορέων, ενώ συνολικά υλοποιήθηκαν 262 έργα.

Τέλος, αναφορικά με τους θεματικούς τομείς των έργων, το 32,82% ανήκε στον τομέα Εξυπνότερη Ευρώπη (Καινοτομία, Επιχειρηματικότητα, Ψηφιακός Μετασχηματισμός), το 32,44% στον τομέα Πιο Πράσινη Ευρώπη (Κλιματική Αλλαγή, Ενέργεια) και το 11,07% στον τομέα Πολιτιστική κληρονομιά & Τουρισμός.

7.1.2 Συμπεράσματα από τη διεξαγωγή της έρευνας

Ως πλαίσιο οργάνωσης των ερωτήσεων για τη διεξαγωγή της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν κριτήρια από τον Οδηγό Αξιολόγησης του ΕΣΠΑ 2014-2020,

ακολουθώντας την πρόταση του ΟΟΣΑ για την αποτίμηση πολιτικών, στρατηγικών, προγραμμάτων, έργων και δράσεων.

Αν και η παρουσίαση των συμπερασμάτων της έρευνας θα πραγματοποιηθεί με βάση τα κριτήρια αυτά, υπάρχει μια ερώτηση η οποία ανήκε στην ενότητα των γενικών ερωτήσεων που όμως παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και αφορά στα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετώπισε ο Φορέας κατά την υλοποίηση των έργων.

Από το ερώτημα αυτό λοιπόν, προκύπτει ότι κυριότερο πρόβλημα, με ποσοστό 78,72%, αποτελούν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες και το θεσμικό πλαίσιο. Μάλιστα, το πρόβλημα αυτό μπορεί να θεωρηθεί σχετικό και με την τρίτη κατά σειρά περίπτωση προβλήματος, που αφορά στις χρηματοροές και εκταμιεύσεις (με ποσοστό 36,17%) και η οποία συνδέεται σε αρκετές περιπτώσεις με τις γραφειοκρατικές διαδικασίες. Τέλος, ως δεύτερο σε σειρά αναγνώρισης, σημαντικό πρόβλημα αποτελεί η επάρκεια εξειδικευμένου προσωπικού (με ποσοστό 46,81%).

7.1.2.1 Αποτελεσματικότητα

Σε σχέση με το κριτήριο της αποτελεσματικότητας των έργων, αυτή αποτιμάται ως θετική καθώς σε όλες τις ερωτήσεις του κριτηρίου αυτού οι απαντήσεις «καλό» ή «στο μέγιστο» κυμαίνονται άνω του 60% και φθάνουν το 75%. Πιο συγκεκριμένα, προέκυψε ότι σε βαθμό «καλό» ή «στο μέγιστο», i. οι αρχικοί στόχοι επιτεύχθηκαν με ποσοστό 75%, ii. τα έργα συνέβαλαν στους γενικότερους στόχους του Φορέα με ποσοστό 69%, iii. η εμπλοκή και ενεργός συμμετοχή των δικαιούχων των έργων (π.χ. συνεργαζόμενοι φορείς, κοινωνικές ομάδες, επιχειρήσεις, πολίτες) με ποσοστό 62% και iv. τα έργα ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες του Φορέα υλοποίησης με ποσοστό 70% περίπου.

7.1.2.2 Αποδοτικότητα

Σε σχέση με το κριτήριο της αποδοτικότητας των έργων, αυτή θεωρείται ως θετική, σε μικρότερο βαθμό σε σχέση με την αποτελεσματικότητα. Στις δύο από τις τρεις ερωτήσεις του κριτηρίου αυτού οι απαντήσεις «καλό» ή «στο μέγιστο» κυμαίνονται λίγο πάνω από το 60% και πιο συγκεκριμένα, προέκυψε ότι με ποσοστό 64% δεν θα ήταν δυνατή η υλοποίηση με μικρότερο κόστος και ότι, με ποσοστό 60% περίπου, αξιοποιήθηκαν επαρκώς οι υφιστάμενοι πόροι του Φορέα.

Για την τρίτη ερώτηση σχετικά με την επάρκεια του διαθέσιμου προϋπολογισμού προέκυψε ότι με ποσοστό 31,25% θεωρήθηκε πως ήταν σε μέτριο βαθμό επαρκής και με ποσοστό 50% «καλό» ή «στο μέγιστο» βαθμό επαρκής.

7.1.2.3 Βιωσιμότητα

Σε σχέση με το κριτήριο της βιωσιμότητας των έργων, η εικόνα είναι διαφορετική σε σχέση με τα άλλα κριτήρια καθώς σε όλες τις ερωτήσεις παρατηρήθηκε αρνητική τάση.

Πιο συγκεκριμένα, η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων χαρακτηρίζεται ως χαμηλή ή μέτρια με ποσοστό 52% περίπου και με ποσοστό 48% ως καλή ή μέγιστη. Συνακόλουθα, η ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων στη δραστηριότητα του Φορέα χαρακτηρίζεται ως χαμηλή ή μέτρια με ποσοστό 60% περίπου. Τέλος, στην τρίτη ερώτηση, η επιρροή των αποτελεσμάτων των έργων στον προγραμματισμό των δράσεων του Φορέα χαρακτηρίζεται επίσης ως χαμηλή ή μέτρια με ποσοστό 52%.

7.1.2.4 Προστιθέμενη αξία

Σε σχέση με το κριτήριο της προστιθέμενης αξίας των έργων, η εικόνα σε ό,τι αφορά την τάση δεν είναι τόσο ξεκάθαρη σε σχέση με τα άλλα κριτήρια καθώς παρατηρήθηκαν διαφοροποιήσεις μεταξύ των απαντήσεων ανά ερώτηση. Αρνητική τάση καταγράφηκε στο βαθμό ενίσχυσης των υφιστάμενων δράσεων του Φορέα, με ποσοστό 52% για τον «χαμηλό» ή «μέτριο» έναντι του 45% περίπου για τον «καλό» ή τον «μέγιστο βαθμό». Πιο θετική είναι η εικόνα για τον βαθμό διεύρυνσης των πεδίων δράσης του Φορέα όπου αυτή παρατηρήθηκε σε «καλό» ή στον «μέγιστο βαθμό» κατά 54% περίπου. Σε ό,τι αφορά τον βαθμό ενίσχυσης της θεσμικής επάρκειας του Φορέα (δεξιότητες, τεχνογνωσία προσωπικού) αυτή ενισχύθηκε σε «καλό» ή στον «μέγιστο βαθμό» κατά 66,66%.

Τέλος, στην γενική συμπερασματική ερώτηση σχετικά με το βαθμό συμβολής των έργων στην Τοπική και Περιφερειακή ανάπτυξη, καταγράφηκε ότι αυτό γίνεται σε «καλό» ή στο «μέγιστο βαθμό» με ποσοστό 73%, ενώ το 25% θεωρεί τη συμβολή των έργων μέτρια και μόλις το 2% σε χαμηλό βαθμό.

7.2 Περιορισμοί της έρευνας

Η συγκεκριμένη εργασία περιλαμβάνει αρκετά από τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν μια διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία. Κυριότερο όλων, το διαθέσιμο χρονικό διάστημα ολοκλήρωσής της το οποίο δεν παρέχει τη δυνατότητα μιας ολοκληρωμένης ερευνητικής μελέτης. Τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την εφαρμογή του πλαισίου, είναι άρρηκτα συνδεδεμένα, με την υποκειμενική ερμηνεία του ερευνητή και καθώς και με το περιβάλλον εφαρμογής.

Ένα ζήτημα το οποίο περιόρισε σε κάποιο βαθμό το εύρος της έρευνας είναι το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της 20ετίας υπήρξαν αρκετές αλλαγές στους συμμετέχοντες

φορείς (καταργήσεις, συγχωνεύσεις κλπ) και δεν ήταν εύκολη η εξεύρεση εκπροσώπου.

Από το μεγάλο εύρος μελέτης αναφορικά με τη χρονική διάρκεια υλοποίησης των έργων προέκυψε ένα ακόμα ζήτημα που έχει να κάνει με την ανομοιογένεια στους θεματικούς τομείς, καθώς μεταξύ των Προγραμμάτων ανά προγραμματική περίοδο παρατηρήθηκε διαφοροποίηση στις θεματικές περιοχές και στους άξονες προτεραιότητας. Το στοιχείο αυτό ήταν πιο έντονο στην πρώτη περίοδο αναφοράς αλλά άρχισε να μειώνεται στις επόμενες δύο.

Τέλος, ένα στοιχείο το οποίο προσδίδει έναν βαθμό υποκειμενικότητας στην έρευνα είναι ότι στο ερωτηματολόγιο ανταποκρίθηκαν κατά κύριο λόγο εκπρόσωποι φορέων οι οποίοι εμπλέκονται άμεσα στην υλοποίηση έργων, γεγονός το οποίο αφενός, ενισχύει τη γνώση τους για το συγκεκριμένο πεδίο, αφετέρου ενδεχομένως να εμπεριέχει χαρακτηριστικά θετικής προδιάθεσης και αντίληψης.

7.3 Περαιτέρω έρευνα

Μια πρόταση για περαιτέρω έρευνα, η οποία είναι σχετικά εύκολο να πραγματοποιηθεί, είναι η επέκταση της περιοχής μελέτης και σε άλλες ή ακόμα και σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας, κάνοντας χρήση της ίδιας μεθοδολογίας. Δηλαδή να πραγματοποιηθεί η αρχική χαρτογράφηση των φορέων, των προγραμμάτων στα οποία έχει δικαίωμα συμμετοχής η κάθε Περιφέρεια καθώς και των έργων τα οποία έχουν υλοποιηθεί. Εν συνεχεία, με τη χρήση του ερωτηματολογίου θα είναι δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων για το σύνολο της χώρας (με σημαντικά μεγαλύτερο αριθμό δείγματος) αλλά και συγκριτικών συμπερασμάτων μεταξύ Περιφερειών.

Πρόταση για περαιτέρω έρευνα επίσης μπορεί να αποτελέσει η επεξεργασία και η ανάλυση ποσοτικών δεδομένων σχετικών με την υλοποίηση των έργων.

Τα δεδομένα αυτά μπορεί να σχετίζονται με οικονομικά στοιχεία των έργων, δηλαδή προϋπολογισμοί, απορροφητικότητα, ανάλυση ανά κατηγορία δαπανών, ανά τύπο φορέα κλπ. Αυτού του είδους η επεξεργασία θα προσφέρει στατιστικά στοιχεία τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τον καλύτερο σχεδιασμό, από τεχνοοικονομική άποψη, νέων προτάσεων μειώνοντας έτσι πιθανές αστοχίες στην υλοποίηση και αυξάνοντας την αποδοτικότητα και την αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων.

Μια άλλη κατηγορία δεδομένων θα μπορούσε να είναι η καταγραφή των δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων των έργων, με αντίστοιχη ομαδοποίηση ανά φορέα για

παράδειγμα, ώστε να διερευνηθεί το ποσοστό κάλυψης των αρχικών στόχων, να καταγραφεί ο αριθμός των δράσεων δημοσιότητας και διάχυσης, η συμμετοχή των δυνητικών αποδεκτών των δράσεων αυτών, η επισκεψιμότητα είτε σε ψηφιακές πλατφόρμες είτε σε φυσικούς χώρους όπου πραγματοποιήθηκαν παρεμβάσεις κ.ο.κ.

Τέλος, μια ακόμη περίπτωση ποσοτικής διερεύνησης θα μπορούσε να είναι η καταγραφή των μελετών, των σχεδίων δράσης, των προτάσεων χάραξης πολιτικής και άλλων παρόμοιων παραδοτέων τα οποία τελικά ενσωματώθηκαν και υιοθετήθηκαν στον προγραμματισμό των Φορέων υλοποίησης.

Όπως είναι αντιληπτό, οι παραπάνω προτάσεις απαιτούν διερεύνηση σε μεγαλύτερο βάθος, πρόσβαση σε στοιχεία πολλών φορέων ή των αρμόδιων Διαχειριστικών Αρχών και σε κάθε περίπτωση σημαντικά μεγαλύτερο χρονικό διάστημα μελέτης και εργασίας ενώ, απαραίτητη θα είναι η δημιουργία ενός συμπαγούς μεθοδολογικού πλαισίου ως εργαλείο μελέτης.

8. Βιβλιογραφία

1. INTERREG, 2016, Managing Authority, Evaluation plan, Interreg Europe, https://www.interregeurope.eu/fileadmin/user_upload/documents/2016-03-29__Evaluation_plan_final.pdf, Πρόσβαση: 01/03/2022
2. ΓΓΕΤ, 2015, Ατλαντίς Συμβουλευτική Α.Ε., Intrasoft International, Agilis ΑΕ, «ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΤΑΚ» , Κοινοπραξίες Έρευνας και Ανάπτυξης σε τομείς Εθνικής προτεραιότητας, Τελική Έκθεση Αποτίμησης Προγράμματος, Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, http://www.gsrt.gr/files/%CE%88%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7_%CE%91%CF%80%CE%BF%CF%84%CE%AF%CE%BC%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82_%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CF%80%CF%81%CE%B1%CE%BE%CE%AF%CE%B5%CF%82%CE%95%CE%A4%CE%91.pdf, Πρόσβαση: 01/03/2022
3. Ε.Ε., 2006, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Σχέδιο δράσης για τις ηλεκτρονικές διοικητικές υπηρεσίες στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας i2010: Επιτάχυνση της ηλεκτρονικής δημόσιας διοίκησης στην Ευρώπη προς όφελος όλων, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006DC0173&from=EL>, Πρόσβαση: 12/12/2021
4. Ε.Ε., 2013, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1303&from=el>, Πρόσβαση: 15/12/2021"

5. Ε.Ε., 2014, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 232/2014 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 11ης Μαρτίου 2014 για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0232&from=EN>, Πρόσβαση: 12/12/2021
6. Ε.Ε., 2017, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, Κογκρέσο τοπικών και περιφερειακών αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης, <https://rm.coe.int/1680719a3b>, Πρόσβαση: 15/12/2021
7. Ε.Ε., 2017, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, Κογκρέσο τοπικών και περιφερειακών αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης, <https://rm.coe.int/1680719a3b>, Πρόσβαση: 15/12/2021
8. Ε.Ε., 2021, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Περιφερειακή ανάπτυξη και συνοχή μετά το 2020: το νέο πλαίσιο με μια ματιά, ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/budget-may2018-new-framework-glance_el.pdf, Πρόσβαση: 22/01/2022"
9. Ε.Ε., 2021, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/1059 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 24ης Ιουνίου 2021 για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης , Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1059&from=EN>, Πρόσβαση: 28/12/2021
10. ΕΚΔΑ, 2021, Ντίνου, Ελένη-Γεωργία, Χρηστάκης, Μιχάλης, Κανακάκη, Άννα, Φυτσιλής, Φώτιος Τογκαρίδου, Κωνσταντίνα, Ευρωπαϊκά Προγράμματα, Αναζήτηση πρόσκλησης υποβολής προτάσεων και συγγραφή πρότασης χρηματοδότησης, ΕΚΔΔΑ. ΙΝΕΠ, <https://digitalrepository.ekdd.gr/jspui/handle/123456789/918>, Πρόσβαση: 07/01/2022
11. Εξάρχου Τ., 2016, Εξάρχου Τ., Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ Η ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ 3ου ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, Διδακτορική Διατριβή, <https://www.didaktorika.gr/eadd/bitstream/10442/38982/1/38982.pdf>, Πρόσβαση: 15/01/2022

12. ΕΣΠΑ, 2015, Ελληνική Κυβέρνηση, Αξιολόγηση και Σχέδια Αξιολόγησης στην Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, Εθνική Αρχή Συντονισμού ΕΣΠΑ - Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού & Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ) Αρ. Πρωτ. 128776/ΕΑΣ 971 - 11/12/2015, <https://www.espa.gr/el/pages/staticEvaluation.aspx>, Πρόσβαση: 15/02/2022
13. ΕΣΠΑ, 2021, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027, Συμφωνία εταιρικής σχέσης, https://www.espa.gr/el/Documents/2127/Etairiko_Symfwno_Perifereiakis_Anaptuxis_2021-2027.pdf, Πρόσβαση: 21/12/2021
14. Ίσαρη, Φ., & Πουρκός, Μ., 2015, Ίσαρη, Φ., & Πουρκός, Μ., Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας [Προπτυχιακό εγχειρίδιο], Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις, <http://hdl.handle.net/11419/5826>, Πρόσβαση: 17/03/2022
15. ΟΟΣΑ, 2021, OECD Publishing, Paris, Applying Evaluation Criteria Thoughtfully, <https://doi.org/10.1787/543e84ed-en>, Πρόσβαση: 15/03/2022
16. Σαμαθρακής Β., Παπαδιοδώρου Γ., 2017, Σαμαθρακής Β., Παπαδιοδώρου Γ., Κοινοτικά πλαίσια στήριξης για την Ελλάδα: Ένα μοντέλο αξιολόγησής τους, Πρακτικά 5ου Διεθνούς Συνεδρίου της Εταιρίας Οικονομολόγων Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 4-6 Απριλίου, σελ. 93-104, http://sbagis.farm.teithe.gr/uploads/8/3/4/5/8345585/sbagis_a4_01.pdf, Πρόσβαση: 15/01/2022

9. Παράρτημα

9.1 Ερωτηματολόγιο Google Forms

Έρευνα για τη συμβολή των αποτελεσμάτων των Ευρωπαϊκών Έργων... <https://docs.google.com/forms/d/1IQk1Ap860F4cO3k2a3AgSLX-OI...>

Έρευνα για τη συμβολή των αποτελεσμάτων των Ευρωπαϊκών Έργων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Το παρόν ερωτηματολόγιο διερευνά τη συμβολή της υλοποίησης των Ευρωπαϊκών Έργων στην ανάπτυξη της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και πραγματοποιείται στο πλαίσιο εκπόνησης διπλωματικής εργασίας για το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Ψηφιακή Καινοτομία και Διοίκηση", του Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών.

Το ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε στελέχη φορέων που συμμετείχαν σε Ευρωπαϊκά Έργα από το 2000 έως σήμερα. Η συμπλήρωσή του είναι ανώνυμη και δεν πραγματοποιείται καταγραφή δεδομένων ταυτοποίησης.

Περιλαμβάνει 21 ερωτήσεις χωρισμένες σε 3 ενότητες.

Εκτιμώμενος χρόνος συμπλήρωσης: έως 5 λεπτά.

E-mail επικοινωνίας: yiannikopoulou@gmail.com

* Απαιτείται

1. 1. Επιλέξτε την κατηγορία του Φορέα με τον οποίο συμμετείχατε σε υλοποίηση έργων. *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ανώνυμη Εταιρεία
- ΑΕΙ / ΤΕΙ
- ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ/ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
- ΔΗΜΟΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
- ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ/ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
- ΜΚΟ / ΑΜΚΕ
- ΝΟΜΑΡΧΙΑ / ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
- ΝΠΔΔ (εκτός των ανωτέρω)
- ΝΠΙΔ (εκτός των ανωτέρω)
- Άλλο: _____

2. 2. Ποιος είναι ο Φορέας με τον οποίο συμμετείχατε σε υλοποίηση έργων;

3. 3. Επιλέξτε τον ρόλο σας κατά την υλοποίηση των έργων; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Υπεύθυνος/Μέλος Ομάδας Έργου
 Υπεύθυνος/Προϊστάμενος Οργανικής Μονάδας
 Εκπρόσωπος/Μέλος Διοίκησης
 Άλλο

4. 4. Ποιος ήταν ο θεματικός τομέας των έργων που υλοποίησε ο Φορέας σας; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Αστική & Περιφερειακή Ανάπτυξη - Σχεδιασμός - Διακυβέρνηση
 Εξυπνότερη Ευρώπη (Καινοτομία, Επιχειρηματικότητα, Ψηφιακός Μετασχηματισμός)
 Πιο Κοινωνική Ευρώπη (Απασχόληση, Εκπαίδευση, Δεξιότητες, Κοινωνική Ένταξη)
 Πιο Πράσινη Ευρώπη (Κλιματική Αλλαγή, Ενέργεια)
 Πιο Συνδεδεμένη Ευρώπη (Μεταφορές, Ψηφιακά Δίκτυα)
 Πολιτιστική Κληρονομιά & Τουρισμός
 Πρωτογενής τομέας (Γεωργία, Αλιεία, Δασικά)
 Υγεία και κοινωνικές υπηρεσίες
 Άλλο

5. 5. Επιλέξτε το είδος των δράσεων που υλοποιήθηκαν μέσα από τα έργα που συμμετείχε ο Φορέας σας. *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Δημοσιότητα – Ευαισθητοποίηση
- Δικτύωση – Ανταλλαγή τεχνογνωσίας
- Εκπόνηση μελετών – στρατηγικής – σχεδίων δράσης
- Προμήθεια εξοπλισμού
- Υποδομές
- Άλλο

6. 6. Σε πόσα έργα συμμετείχε ή εξακολουθεί να συμμετέχει ο Φορέας σας από το 2000 έως και σήμερα; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Έως 3
- Από 4 έως 6
- Από 7 έως 10
- Πάνω από 10

7. 7. Επιλέξτε τα πιο σημαντικά προβλήματα που αντιμετώπισε ο Φορέας σας κατά την υλοποίηση των έργων. *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Γραφειοκρατικές διαδικασίες – Θεσμικό πλαίσιο
- Χρηματοροές – Εκταμιεύσεις
- Επάρκεια εξειδικευμένου προσωπικού
- Συνεργασία με αναδόχους - προμηθευτές
- Συνεργασία με το εταιρικό σχήμα
- Άλλο

Αποτελεσματικότητα - Αποδοτικότητα

8. 8. Σε ποιο βαθμό επιτεύχθηκαν οι στόχοι που είχαν τεθεί από τα έργα; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Πολύ χαμηλό	☐	☐	☐	☐	☐	Στο μέγιστο

9. 9. Σε ποιο βαθμό τα έργα συνέβαλαν στην υλοποίηση των στόχων του Φορέα σας; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Πολύ χαμηλό	☐	☐	☐	☐	☐	Στο μέγιστο

10. 10. Σε ποιο βαθμό υπήρξε εμπλοκή και ενεργός συμμετοχή των δικαιούχων των έργων (π.χ. συνεργαζόμενοι φορείς, κοινωνικές ομάδες, επιχειρήσεις, πολίτες); *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Πολύ χαμηλό	☐	☐	☐	☐	☐	Στο μέγιστο

11. 11. Σε ποιο βαθμό τα έργα που υλοποίησε ο Φορέας σας ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες του; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Πολύ χαμηλό	☐	☐	☐	☐	☐	Στο μέγιστο

12. Σε ποιο βαθμό ήταν επαρκής ο διαθέσιμος προϋπολογισμός; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Πολύ χαμηλό	☐	☐	☐	☐	☐	Στο μέγιστο

13. Σε ποιο βαθμό το ίδιο αντικείμενο θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί *
με μικρότερο κόστος;

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Πολύ χαμηλό	☐	☐	☐	☐	☐	Στο μέγιστο

14. Σε ποιο βαθμό αξιοποιήθηκαν υφιστάμενοι πόροι του Φορέα σας *
(προσωπικό, υποδομές, δεδομένα, λογισμικό);

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Πολύ χαμηλό	☐	☐	☐	☐	☐	Στο μέγιστο

Βιωσιμότητα - Προστιθέμενη αξία

15. Σε ποιο βαθμό τα αποτελέσματα αξιοποιήθηκαν μετά την *
ολοκλήρωση των έργων;

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Πολύ χαμηλό	☐	☐	☐	☐	☐	Στο μέγιστο

16. Σε ποιο βαθμό ενσωματώθηκαν αποτελέσματα των έργων στην δραστηριότητα του Φορέα σας; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Πολύ χαμηλό	☐	☐	☐	☐	☐	Στο μέγιστο

17. Σε ποιο βαθμό τα έργα επηρέασαν τον προγραμματισμό των δράσεων του Φορέα σας *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Πολύ χαμηλό	☐	☐	☐	☐	☐	Στο μέγιστο

18. Σε ποιο βαθμό τα έργα που υλοποίησε ο Φορέας σας ενίσχυσαν τις υφιστάμενες δράσεις του; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Πολύ χαμηλό	☐	☐	☐	☐	☐	Στο μέγιστο

19. Σε ποιο βαθμό τα έργα που υλοποίησε ο Φορέας σας διεύρυναν το πεδίο δράσης του; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Πολύ χαμηλό	☐	☐	☐	☐	☐	Στο μέγιστο

20. 20. Σε ποιο βαθμό ενισχύθηκε η θεσμική επάρκεια του Φορέα σας (δεξιότητες, τεχνογνωσία προσωπικού); *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Πολύ χαμηλό	☐	☐	☐	☐	☐	Στο μέγιστο

21. 21. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι τέτοιου είδους έργα συμβάλλουν στην Τοπική και Περιφερειακή ανάπτυξη; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Πολύ χαμηλό	☐	☐	☐	☐	☐	Στο μέγιστο

Αυτό το περιεχόμενο δεν έχει δημιουργηθεί και δεν έχει εγκριθεί από την Google.

Google Φόρμες